SKALDESTYCKEN

AF

FRANS M. FRANZEN

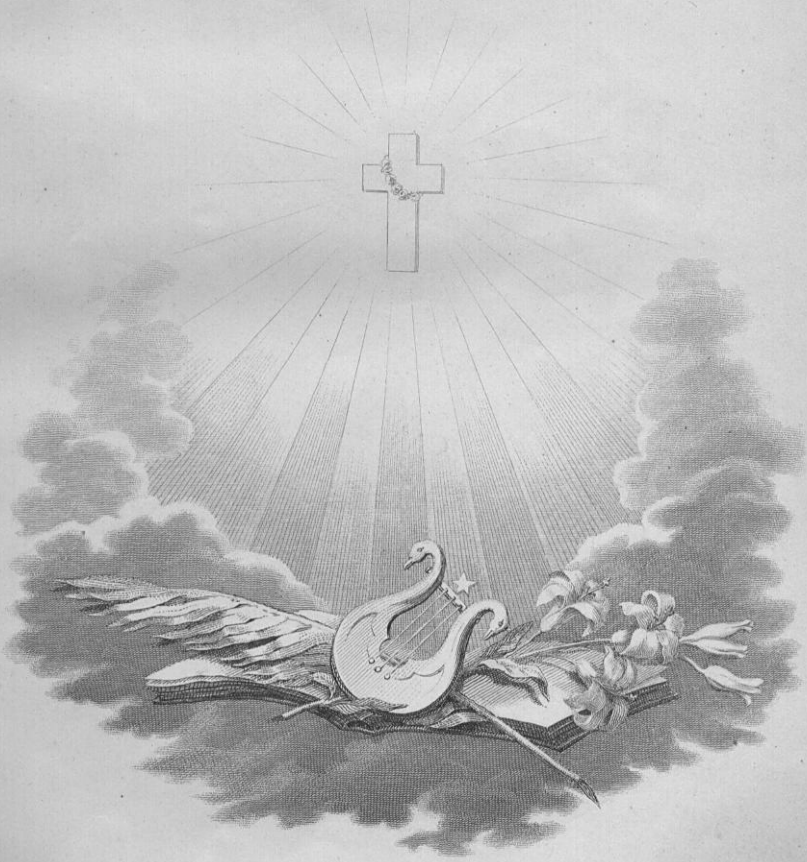

SKALDESTYCKEN

AF

FRANZ M. FRANZEN.

SJETTE BANDET.

ÖREBRO,
TRYCKT HOS N. M. LINDH.
1853.

INNEHÅLL.

	Sid.
Tron och Förnuftet	1.
Det står dock qvar det gamla Ordet	36.
Frågor till författaren af "Grunddragen till den christliga sedoläran"	50.
Försoningsläran	63.
Trons hopp eller framåt	67.
Bibelläsning	70.
Den nya Papismen	74.
Bönhörelsen	77.
Evangelii framgång	81.
Jesus på korset	86.
Hvad lider natten?	88.
Det ursprungliga	90.
Det oförklarliga	93.
Fridsrop	99.
Ske Guds vilje	100.
Dödssucken	101.
Nådens verkan	103.
Menniskans blickar	104.
Dömmer icke, så varden J icke dömde	106.
För Nattvardsbarn	107.
Aftonsuck i sjuksängen	109.
Tröst emot förtal	111.
Hvad som må fullkomnas	112.
Tröst under lidandet	113.
Tredje dagens tröst	114.
I dag	115.
Den bästa Julklappen	116.
Blommorra på Nynäs	117.
Till fru L. Å.	120.
Till densamma	122.
Till C. R.	123.
Camelia	125.
Vingblomman	126.
Rosengisseln	127.
Nerium splendidum	128.
Purpurvindan	129.
Malope Grandiflora	130.
De begge Rosorna	131.
Liljan i dalen	„
Hvitsippan	132.
Blåsippan	„
Resan till Jubelfesten i Helsingfors 1840	133.
En berättelse från Lappland	146.
Aura till Svea	172.
Tystnadens ålder	174.
Det Svenska A och U	176.
Den nya Daguerreotypen	182.
Syskonparet	183.
Den husvilla enkan	185.
Munnens dubbla ändamål	186.
Till fru A. D.	188.
Till Statssekreteraren von Hartmansdorff	189.
Vid ett Silfverbröllop 1847	190.
Vid ett Guldbröllop	192.
I aftonstunden	195.
För mig sjelf	196.
Syskonbarnen	198.
Julkollekten för fattiga barn	199.
Gubbens vaggvisa	200.
Ett fridens ord	201.

Sid.

Till författaren af Erik XIV m. m. (B. v. Beskow) . . . . 203.
Hvars sångmö är den Gratien? 206.
Strömstaren . . . . . 208.
Fjellens näktergal . . . . . 209.
Araben . . . . . 212.
Efter en rysk visa . . . . . 213.
Den sena våren . . . . . 214.
Moderkyssen : . . . . . 216.
Till en ibland hundratusen . . 218.
Berget och dalen . . . . . 220.
Vid en dotters död . . . . . 221.
Trioletter . . . . . 222.
Tenson . . . . . 224.
Afskedsord . . . . . 225.
Till en Lesbisk flicka . . . . . 227.
Sånger i ett sällskap 1837 . . 228.
Ur en concept-låda . . . . . 229.
X, Y, Z, eller hvem rår derför? . . . . . 235.
Allt är i rörelse . . . . . 275.
Omstörtning och upplösning . . 279.
Helsning från Nynäs till Landshöfding Åkerman . . . . . 282.
Om dödsstraff . . . . . 287.
Den allmänna opinionen . . . . 291.
Hvad gör oss Sverige kärt? . 292.
Svar till författaren af "den gamle kungen" . . . . . 294.
Ror i lä . . . . . 295.
Riksnäfven . . . . . 296.

Sid.

Också en tidens man . . . . . 297.
Juste-milieu och mouvement . 299.
Samhällstrappan . . . . . 300.
Hvilkendera? . . . . . 301.
Sång bland landsmän . . . . . „
Den falske vinguden . . . . . 303.
Hundskallet . . . . . 304.
Det fria äktenskapet . . . . . 305.
Inskrift på Album . . . . . 306.
Till Oscara . . . . . 308.
"Bevara ditt hjerta; ty derutaf går lifvet" . . . . . 310.
Till Fröken S. . . . . „
Den långa skilsmessan . . . . . 311.
Sång . . . . . 312.
Kyrkobyggnaden i Hernösand 313.
Domkyrkan i Hernösand . . . 315.
I anledning af den första Gudstjensten i den nya Domkyrkan 316.
Pilen i Tornspetsen . . . . . 317.
Vid underrättelsen om Pastor Carlesons död . . . . . 318.
Vid ett besök på Fiskars Bruk och dertill hörande koppargrufva 1830 . . . . . 319.
För 50 år sedan . . . . . 322.
Till sörjande Föräldrar vid deras späda Barns död . . . . „
I min Sons Album . . . . . 324.
Till min vårdarinna . . . . . 326.
Moraliskt Menageri . . . . . 327.

TRON OCH FÖRNUFTET.

BETRAKTELSE

VID HERNÖSANDS BIBEL-SÄLLSKAPS OFFENTLIGA SAMMANKOMST DEN 9 MARS 1835.

Innehåll.

1. Inledning. En dialogisk blick på tidens syftning, så vida den rör Kyrkan och Religionen. 2. Den synpunkt, ur hvilken betraktelsen utgår. 3. Menskligheteus högsta bildning före Christendomen. 4. Philosophiens upptäcktsfärd, jemförd med 5, Uppenbarelsens utveckling hos Guds folk. 6. De öfriga folkens afguderi. 7. Det esoteriska i de Hedniska religionerna. 8. Huruvida något dylikt äfven i den Christna äger rum. 9. Uppenbarelsen, såsom på en gång symbolisk och historisk. 10. Betydelsen och vigten deraf, som öfverses af den rationalistiska otron. 11. Hvad förnuftet i sjelfva verket är och förmår, erkännes, under det att dess anspråk att sätta sig öfver uppenbarelsen bestrides. Invändningar emot denna: 12, såsom ej allmän och ögonskenlig; 14, ej i allt förenlig med förnuftets begrepp om Gud; 16, såsom stridande emot naturens lagar; 18, såsom i sjelfva läran obegriplig och underbar 13, 15, 17, 19. Svar på dessa invändningar. 20. Öfvertygelsen om Uppenbarelsens sanning bör genom en fri pröfning hemtas ur sjelfva dess källa. 21. Den Hel. Skrift, betraktad såsom ett helt, genom en högre Styrelse tillkommet, hvars sjelfva innehåll upphöjer det öfver all menskIig visdom. 22. Nåden i Christo, såsom kärnan deraf. 23. Apostroph till det eviga, i Ordet, som vardt kött, uppenbarade Förnuftet; 24, genom hvilket verlden är skapad, och en ny andelig skapelse fortgår. 25. Hufvudsumman af den Christna Läran. 26. Hennes verkan i Samhället: 27, der hon dock ej bör nedsättas till ett politiskt verktyg. Faran deraf. 28. Missbruken inom sjelfva kyrkan, förutsagda af Christus, och ehuru oundvikliga i en verld, der det godas frihet förutsätter äfven det ondas, dock ingen ting bevisande emot sjelfva lärans gudomliga sanning. 29. Att Christendomen, oaktadt dem, bibehållit sig, försäkrar om dess vidare bestånd. 30. Evangelii framgång hos hedningar, och verkan af den Hel. Skrifts utspridning på alla verldens tungomål. 31. Motsatser deraf i den Tyska rationalismens bemödande att förstöra den bibliska grund, på hvilken Luther byggde; samt 32, i den revolutionära otron i Frankrike: 33, som ifrån den Jakobinska ursinnigheten och den theophilantropiska välmeningen 34 öfvergick till den Catholska, och slutligen Jesuitiska ultraismen, icke utan skuld af Napoleon sjelf, så väl som af 35 den hel. Alliancen. Men hvarken denna återgång eller nya villfarelser, såsom t. ex. 36 S:t Simonismen, kunna nedslå 37 hoppet om Christendomens fortgående ljus: 38, som, i Sverige (pris vare dess stora Konungar!), under all upplysande frihet, bibehållit sin Evangeliska renhet.

Inledning vid tillfället.

Emellan den vishet, som ej tror sig behöfva annat ljus än naturens och förnuftets, och den som ifrån uppenbarelsen hemtar, om ej all kunskap om Gud, dock den enda grunden för den fallna menniskans upprättelse och salighet, har alltid varit, och måst vara, en afgjord strid, som äfven under längre eller kortare stillestånd i tysthet fortfarit, förgäfves skyld antingen af ett rådande samvetstvång, eller af en liknöjd fördragsamhet. Den syntes väl upphäfven, då Kyrkan hade bemäktigat sig alla läroverk och vettenskaper, och med sjelfva den hedniska lärdomen förskansat sitt envälde. Men efter den söndring, som inom henne sjelf uppstod, hvarvid det menskliga förnuftet kände sig frisläppt, har detta ej nöjt sig, att på sitt eget fält öfva sina krafter, och ur naturens outtömliga förråd hemta de rikaste skatter, utan sökt göra inkräktningar äfven på uppenbarelsens område. Ja, i närvarande tid vilja de, som yrka förnuftets oinskränkta myndighet, upphäfva all skillnad emellan de källor, ur hvilka det naturliga ljuset och det uppenbarade leda sitt ursprung.

Detta anspråk, som hotar att undergräfva sjelfva grunden till Christendomen, kan ej vara likgiltigt för ett Sällskap, hvars föremål är att utsprida den Heliga Skrift. En blick på detta ämne bör således icke synas olämplig i den framställning, hvarmed det tillhör Sällskapets Ordförande att öppna denna högtid. Men det sätt, hvarpå jag uttrycker hvad jag deröfver, till stöd för min egen öfvertygelse, har efter-

tänkt, torde behöfva en ursäkt. Om det ock härrör af den svaghet, att ännu på ålderdomen ej kunna öfverge den skrifart, jag ifrån min ungdom älskat; så hoppas jag dock, att det icke strider emot sjelfva ändamålet: hvilket jag vid detta tillfälle tyckt bättre kunna vinnas genom en antydning i bunden stil, än genom en afhandling i sträng prosa.

Ämnet synes tvåfaldigt, men är i sjelfva verket blott ett; ty skulle Tron nödgas vika undan Förnuftet, så föllo ock Christendomen.

1.

Har det på Tiden vuxit nya vingar?
Är lian skärpt, som han omkring sig svingar?
Så ilar han, och höljer sina spår
Med skörd på skörd, och sekler gör af år.
Hvar dag en blixt af något nytt förvånar,
Och någon hvälfning, lik ett thordön, dånar.
Ett fäste ramlar: och dess buller blott
Ett annat skakar, som i åldrar stått.

«Skall det ej falla, det som murknat redan?»
Så svarar mig en tidens tolk, och ser
Åt templets höjd, som synes luta ner.
«Det bleka månsken, som har nått sitt nedan,
Ej bländar mer omkring den pelarrad,
Der vid ett kors den fromma enfald bad.
Re'n bland dess skuggverk dagens ljus sig sprider,
Som skingrar dimman och allt högre skrider.
Förnuftet, fullväxt, ledband mer ej tål:
Sin väg det sjelf bestämmer och sitt mål.»

Hvar är då vägen? Ack! der stormen hviner
Bland throners, tempels, samhällens ruiner!
Och målet hvar? Der otrons fräcka hand

Upplöser makars och föräldrars band!
Och detta nit, som allt i låga tänder,
Allt söndrar, stjelper om, bevisar då
Förnuftets mognad! Barnet gör ju så:
Allt rifver det, allt upp och ner det vänder,
Och bygger korthus, som en fläkt förstör.

«Så måste ske, då allting nytt man gör.
Ny är vår tid. Du såg, hur Vestern lyste,
Liksom en annan sol der runnit opp,
Och rakt mot den från Östern ställt sitt lopp.
En vådeld var det blott, hvarvid man ryste.
Men se, ur detta bål, en Phœnix lik,
Uppflög den nya tid, som nu lik våren
Kring jorden far, på glans och värma rik,
Och allt upplifvar, som ej tärts af åren.
Sjelf ung igen, han vill omkring sig allt
Ny ungdom ge, ny kraft med ny gestalt.»

Naturen alla år föryngras åter,
Ej menskligheten. Högre blott hon går;
Men steg för steg; och trappan, der hon står,
Ej utan hennes fall sig bryta låter.
De höga Alper likt, som stå emot
Allt tidens våld, allt elementrens hot,
Har tankeverlden berg, åt himlen höjda,
Af intet jordskalf brutna eller böjda.
Ett sådant berg är det, der Han, hvars ord
Blef nådens budskap kring en syndfull jord,
Sin Kyrka, som ett himlens förhus ställde.
Der står hon tryggad, som Han sjelf har sagt,
Emot all helvetets och mörkrets makt.

«Här är ju fråga blott om ljusets välde,
Upplysningens, Förnuftets, med ett ord,
Hvars seger inom Kyrkan sjelf är spord.
Guds verk är ju Förnuftet, eller heldre,
Det är Gud sjelf hos menskan. Ja, hvad är
Väl Gud, om ej ett stort Förnuft, som bär
All verlden, starkare än den, och äldre?»

Hvad! detta solgrand, som ej sågs, ej fanns,
Om solens sken ej lyste upp dess dans
På luftens vågor, jemför du med solen?
Hvar är då sätet för den myndighet,
Du ger förnuftet? Är det lärostolen?
Men allt hvad der dess tolk förklara vet,
Månn' det en flock af vildar kunde tämja?
Månn' ens ett hyfsadt folk i samfund sämja?
Hvar, på vår jord, har väl det rike stått,
Som styrts ur skolan af dess vishet blott?

«Vår tid har andra ljus, än skolans lärde.
När hela landet upplyst blir allt mer;
Och folket sjelft med egna ögon ser,
Hvad allmänt gagnar och har verkligt värde:
Så är dess röst Förnuftets. Ja, den är
Guds röst, och bör också i Kyrkan gälla
Framför den döda bokstafven, som der
Guds ord från fordna dar skall föreställa.
Förr sporde seglarn stjernorna i skyn;
Nu lär han föga på dem akta mera,
Sen han sitt skepp, hvar helst på hafvets bryn,
Kan efter karta och kompass regera.»

Således behöfs ej altar, mer än thron,
Och öfverhet ej mer än religion.

«Jo; — men Förnuftet ensamt gör dem båda.
Förgäfves skryta de af himmelsk börd,
Om ej dess röst i deras bud är hörd.
Se Österns verld, der våld och vantro råda,
Der folket hålls i ok, likt kreatur;
Der af det helgas grymma onatur
Väcks för Gudomligheten sjelf blott rysning;
Der allt är maktens rof och ödets spel.
Jemför dermed vår frihet, vår upplysning,
Vår mensklighet i verldens vestra del» —

Som är den Christna; der det ljus, du prisar,
Blef i den Kyrka tändt, hvars fall du spår.

«Nej, der Förnuftet i sin frihet visar,
Hur långt med det allena menskan går.»

Med det, som för att bli hvad det vill vara,
Två tusen år i Christlig skola gått.

«En skola! ack, der det ej qvästes blott,
Men tvingades att svart för hvitt förklara.
Nu har det rymt ur hennes ok till slut,
Och går med mod och kraft i verlden ut.» —

Som en förlorad son! — till dess det åter
Af nöden drifs till Fadren, som förlåter. —

Han hörde mig ej mer. Han gick. Men hör mig du,
Som vid din Christna tro vill trygga dig ännu.
Du bäfvar för den våg, som nu allt högre stiger,
Och ryter mot det skepp, der Christus är om bord.
Ej sedd, är han dock der: du tror det på hans ord,
Och ropar: «Vi förgås! hjelp! Herre!» — Men han tiger.
Han sofver. — Nej, var lugn: han uppstår i sin tid,
Och tystar hafvets hot och stillar vädrens strid.

2.

Förnuft! din höga rätt jag ej bestrida ärnar.
Men, «hvi förföljer du mig Saul?» O, hör
Den milda frågan, som han sjelf dig gör;
Han, mot hvars udd ditt högmod fåfängt spjernar.
Om dig hans klarhet först med blindhet slår,
Du se'n dess högre ljus af honom får.
Han kallar dig, att sjelf hans ord förklara;
Men du, för stolt att hans Apostel vara,
Vill med ditt bloss, som synar jordens bryn,
Det stora verldens ljus slå ned ur skyn.

3.

Mensklighet! förän du Christen nämdes,
Då din odlingshögd du redan nått,
I hvad blindhet njöt du lifvets lott,
Obekymrad, hvartill den bestämdes?
O! hur sjönk du i det stolta Rom,
Sjönk i rysligt djup af ny förvildning.
Re'n i Grekens sköna verld, hur tom,
Hjertlöst tom, var ej din högsta bildning?

Denna frihet åt hvars ädla bild,
Konst och snille länt en klassisk ära,
Ack! hvad är den, från sin gloria skild,
För en sansad blick, som ser den nära?
Fråga Aristid, hvars rena dygd
Honom flyktig gör från fädrens bygd;
Fråga Spartas kufvade Heloter;
Fråga dessa folk, som kände mer
Oket, hvarmed Rom dem tryckte ner,
Än allt våld af inhemska despoter.
Och du vishet, som ifrån Athén
Fjerran lyste med din lampas sken:
Säg, hvad var din konstigt byggda lära
Mot den enkla, hvaraf barnet lär
Mer än Plato visste: hvad det är
Detta Fadersnamn, som Gud vill bära?

4.

Se denna upptäcktsfärd på ett oändligt haf,
Dit tänkarn med det skepp, han efter långa tider,
I fåfänga försök förspillda, byggt omsider
Och nämnt Philosophi, så säker sig begaf.
Hvad fann han, mellan tviflets bankar,
Af grubblets hvirfvel förd omkring
I ständigt samma tomma ring?
Ej någon skymt af hamn, ej fäste för sitt ankar:
Blott våg, som följde våg, tills himlens bryn de nått.
Men himlen sjelf försvann; och allt var dimma blott.

5.

I östern mellertid, hvad morgonrodnad glöder
För den i land förblifna tron!

Hvad herrlig Herrans dag den ljusa strimman föder!
På denna gyllne sky har Herren sjelf sin tron;
Och med det ljus, som der upprinner,
Hans rike bredes ut så långt, som dagen hinner.
Midt i den kända verldens krets,
Der vägen öppen står till alla haf och länder,
Till Albions kuster, Indiens stränder,
Det riket tid från tid beredts.
När han, all verldens Gud, han som är Gud allena,
Besöker Mamres lund, på Sinai stiger ner,
Ej, Israël, blott dig han denna nåd beter.
Nej, alla menskobarn skall i sin skygd förena
Den telning af din stam, hvars krona rör vid skyn,
Och öfver hela jordens bryn
Sin himmelskt ljufva doft med lif och helsa sprider.
Men dig gafs löftets helga land;
Och Han, som gaf det, Han, hvars Hand
Tre gånger dit dig fört, der låter dig omsider
Få hylla Davids store Son.
Men ve dig! på ett kors Han dör i qval och hån.
Dock se, Han lefver. Hör, med häpnad hör de orden;
«Mig gifven är all makt i himlen och på jorden»
Ditt tempel föll, och uppstår icke mer.
Från Sions helga berg har Herren stigit ner;
Och nu hans herrliga plantering
Uppblomstrar i en hednisk verld:
Der fält beredts för dess förmering
Af sjelfva verldseröfrarns svärd.
Sitt sköna språk har Greken danat
Att sprida Evangelii ljud;
Och Alexander vägen banat
För Jesu Christi sändebud.

Förgäfves Rom Hans vittnen tvingar
Med qval på qval, med mord på mord:
Dess egen örn på sina vingar
Kring verlden bär hans namn och ord.

Hvem skönjer icke i allt detta redan
Ett verk, som ledes af en hand i skyn?
Och hvad det blef för menskligheten sedan,
Var det ej värdt en vårdande Försyn?

6.

Förut hvad rådde i den vida verlden?
Den blinda vantron och den tomma flärden.
Hvar stod ett tempel helgadt åt den tro,
Som ger förståndet ljus och hjertat ro?
Se dessa falska, dessa grymma prester,
Som rycka offret ur en moders famn.
Se dessa vilda, dessa galna fester,
Se dessa styggelser i himlens namn.
Och hvilka Gudar! Ställ för mästarns händer
Två block af sten, och afgör: hvem af dem
Skall bli en Moloch, och en Dagon, hvem.
Tänk dig på Nilens eller Gangens stränder:
Se, hvart du stiger, en gudomlighet
I gyttjan krälar eller går i bet.
Skön är Olympen, skön den Zevs, der dundrar.
Men när den Gud, hvars höghet du beundrar,
Då med en nick han skakar berg och land,
Med djurisk lust sig till ett djur förbyter:
Hvad, utom konsten, hvaraf Greken skryter
I en Homers, en Phidias' mästarhand,

Är denna religion, som honom ställer
Bland Gudar främst till verldens styresman? —
Och den bekändes af ett folk, som gäller
För det som längst i mensklig vishet hann!

7.

«Det var ett bildverk blott,» så mig de lärde svara,
«Som högre vett sig förbehöll,
Att i en inre helgedom förklara;
Och medan folket i den yttre föll
För blotta tecken ner, att dem som Gudar dyrka,
Uppläts en hemlig dörr, dit den invigde gick,
Och af oraklets röst en vishet höra fick,
Som, öfver vantron höjd, blott gaf åt dygden styrka.»

8.

Och denna vishet, som bedrar,
Nu ock i christna kyrkan har
Ett inre rum med konstgjord nyckel;
Der tron en annan uppsyn bär,
Än då hon sedd derute är.
Och detta otrons fagra hyckel
Är högden, dit du hunnit nu,
Förnuft! — ty dig, med hvilka funder
De än förvända Herrans under,
De alla åberopa ju.

9.

Väl är det sannt, att för ett ändligt sinne,
I bilder blott, en skymt från himlen ges
Af det oändliga, som göms derinne.
Ett bildspråk äfven i naturen ses.

Men Skaparn diktar ej. I det han tänker,
Är ej idén från verkligheten skild.
En sanning i sig sjelf är hvarje bild,
Hvari hans tanke ned till oss sig sänker.
Af menskans vandring till ett himmelskt mål
En sinnebild är Israël i öknen,
Der ledd af Herren sjelf, som göms i töcknen.
Och hvilken skönt upplyftande symbol
Är den på korset döde, den ur griften
Uppståndne Christus, som till himlen far!
Men månn' ej Israël i öknen var?
Och han, som tiden delt i tvenne skiften,
Ett för, ett efter det han syntes der,
Månn' han en luftig tankebild blott är?

Hvad menskoanden tänker högst och renast,
Men blott kan tänka, som en dröm allenast,
Det fins i helga blad, dem enfald skref:
En enfald, som den högsta vishet blef.
Hur blef hon det, om ej af Gud ingifven?
Se, af hans egen hand i tiden skrifven
Är uppenbarelsen, ej blott i ord,
Af helga fäder och profeter spord,
Men ock i skickelser, som underbara
Hans väg bereda och hans ord förklara.
Dess äldsta sägen i förbistradt skick
Från Babels spillda torn kring jorden gick,
Allt mer förvrängd af blinda hedendomen.
Men medan denna, med förvirradt prål
Af tomma bilder, sväfvar utan mål
Och sammanhang: hur klar står Christendomen,
Som en Historia, der vi framgå se,

Lik verldsomseglarns skepp, en stor idé!
Och den Historien, som begyntes redan,
Då menskan föll i synd, har fortgått sedan,
Ej endast till den syn, Johannes såg,
Der i en skuggbild Christi rike låg;
Men till vår tid, som visar på Helena,
Hvad menskan är, hur upphöjd än hon står,
Då hon förtröstar på sig sjelf allena
Och egna vägar mot Försynens går.

10.

Men huru aktas denna lärarinna?
Om än det blad, hon ger oss att besinna,
Skrefs af Försynen, likt det varningsord,
Belsazar, rusig af sin makt och ära,
Ej anade att stå sitt fall så nära,
Med häpnad såg på väggen vid sitt bord;
Om midt i hafvet, mellan tvenne verldar,
Det på en klippa skrefs att läsas der,
Så länge jorden folk och troner bär:
Dock i sitt högmod otron sig förhärdar,
Och ej i tiden Herrans vägar mer,
Än i Hans ord Hans nåd och sanning ser.
Ej blott i verlden bländar hon de stora,
Som i dess stråt och buller sig förlora;
Hon smilar äfven för den stilla dygd,
Likt ormen, gömd i kunskapsträdets skygd.
Gå, lär af henne, hur du sjelfrättfärdig
Kan utan Gud bli säll och sällhet värdig,
Kan bli, som Gud, då på dig sjelf du tror,
Och blott af dig, af ditt förnuft beror.

11.

Förnuft! du är ett ädelt öga,
Som i det djupa, i det höga,
Är skapt att blicka upp och ner.
Men detta ljus, hvarmed man ser,
Som blommorna på jorden målar,
Som tänder stjernorna i skyn
Och speglar dem på hafvets bryn,
Är det från ögat, som det strålar?

Rik är din kunskapsskatt af arf
Från tidehvarf till tidehvarf.
Ja, du har forskat djupt i tingens art och väsen,
In i naturens verkstad trängt,
Ställt alla stjernors lopp, till hafvets grund dig sänkt,
Från ljusets strålar ned till fibrerna i gräsen,
Allt klyft och vägt och mätt — och till hvad häpen höjd
Har du ej bragt all konst och slöjd?
Men om du menskan till ett högre syfte
Upp öfver tiden, öfver jorden lyfte,
Var det ej, se'n det lefvande, från skyn
Nedkomna Ordet öppnade din syn?
Dock icke nöjd, att egna dig all äran
Af den om menskorätt upplysta blick,
Af det med trygghet fria samhällsskick,
Europa vunnit af den christna läran:
Djerfs du med den förneka ock dess Gud.
Med dit signet ej endast lagens bud,
Men alla trons artiklar du beseglar;
Och slipar så ditt synglas, att du allt
Ser bli till intet. Blott dig sjelf, ett kallt
Och dödt benrangel, du till slut der speglar.

O! säg mig då, hvad tröst kan menskan få af dig,
Att i förtviflans djup hon ej må störta sig?
Kan du från synd och död befria?
Kan du förlika nåd och rätt?
Kan du för Adams fallna ätt
Fullborda denna Profetia,
Som höjt hos alla folk sin röst,
Som talar i hvart dödligt bröst:
Att friden, flydd ur menskans boning,
Från himlen kommer med försoning?

Lys i den krets, der du är satt;
Men tro dig ej en sol, du bloss i grufvans natt.
Flyg, örn, så högt, som vingarne dig lyfta,
Men skryt ej, att med dem du mäter dagens lopp;
Och att din blick från bergets klyfta
Kan slå, som blixten, ner och splittra ekens topp.
Den thron, der all ting styrs, du såsom din vill ställa,
Och tyglar ej ett folk, högmodiga förnuft!
I ljusets högsta rymd du leda vill dess källa,
Du, som ej andas utom jordens luft.

Men se hur ljuset, som der ofvan flyter,
Hit ned i stoftet sina strålar bryter;
Och dagande vår väg på jordens bryn,
Vår blick upplyfter till vårt mål i skyn.
Och vi från detta ljus oss skulle vända
Till matta lampor, som vi sjelfva tända?

12.

«Dock är det ej som dagen klart,
Ej så för alla uppenbart,

Som allas ljus det borde vara.
Om Gud, hvad vi ej sjelfva se,
Hvad ej hans verk för oss bete,
Från himlen ville uppenbara:
Hvi har det skett så tyst, så smått,
Först i en vrå af verlden blott?
Hvi skref han ej, der solen skrider,
Och öfver allt sin klarhet sprider,
På samma höga hvalf sitt ord:
Så att det kunde, måste alla,
Som vandra kring den runda jord,
I ögonen beständigt falla,
Och gripa så hvar menskosjäl
Med känslan af dess sanna väl,
Att ingen kunde det förspilla,
Hur han än drogs af verldens villa?»

13.

Du som så mästrar Herrans visa råd:
Månn' du ej sjelf behöfver denna nåd,
Hvartill du hör en himmelsk röst dig kalla?
Men du ej undfå vill, ej höra den.
Ja, du är fri: ty menskan är det än.
Som hon var fri, att midt i Eden falla,
Så är hon fri, att ej ifrån sitt fall
Stå upp, oaktadt än vid afgrundsranden
Åt henne räcks den milda frälsarhanden.
Dock fordrar du, att hela himlen skall
Vidöppen låtas, och med ens på jorden
Det rike stiga ner, der helig frid
Bor med rättfärdighet i evig tid.
Så blott den första skapelsen är vorden.

Men nu, hur långsamt eken skjuter opp,
Som se'n i sekler står med skyhög topp!
Den som ej strider, kan han seger vinna?
Den som ej löper, kan han målet hinna?
Lik Thomas, famlar du i tviflets natt,
Om du ej får din Gud med händren fatt,
Ack! mins du ej hvad honom Herren lärde,
Att den är salig, som ej ser, dock tror?
En oundviklig tro, som ej beror
Af hjertats bifall, hvad har den för värde?
Men när du kämpar ej mot tvifvel blott,
Men mot begär, och trottsar verldens spott,
Och genom tron på ordet seger vinner:
Då finner du, att ordet är af Gud.
Ja, om du lyda vill dess helga bud,
Du dess gudomlighet allt mera finner,
Ju mer du vandrar i dess helgedom:
Der intet ställe, ingen vrå är tom
På något spår af Herrans makt och ära,
På något tecken, att han är dig nära.

14.

«Der finnas ting likväl, som Gud
Tillegnas af hans sändebud,
Men som, jag tror, förlikas föga
Med hvad förnuftet om hans höga
Och helga majestät oss lär,
Ja, med hvad rätt och menskligt är.»

15.

Som öfver menskans vägar myran dömmer,
Så dömmer menskan öfver Guds; välan,

Om allt det skrifna ej förklaras kan,
Om Herren någon gång i moln sig gömmer,
Som mörker sprida ut och ljunga ner,
Der ditt förstånd hans ändamål ej ser:
Kan du då allt förklara i naturen?
Hvad orättvisa i en storm, en flod,
En pest, som lika drabbar ond och god!
Hvad grymma blodbad bland de vilda djuren!
Dock är du viss, att verlden är af Gud
I ordning ställd och styres af hans bud
Tror du på Skriftens sanning i det hela,
Hur kan ett dunkelt blad förringa den?
Månn' för en bokstaf eller två, som fela,
Du kastar bort ett bref ifrån din vän?
En vän till dig i Evangelium talar,
I Lagen sjelf. Blott kärlek är dess bud,
Blott kärlek är hvart ord af Biblens Gud,
När han bestraffar, som när han hugsvalar.

16.

«Men, som i spegeln af en flod man ser
Dess stränders bilder vändas upp och ner;
Så ser naturen sina lagar brutna
I Biblens verld, der allt ett under är.»

17.

Nej, som i moln, med qvällens guld begjutna,
En hägring lyfter upp de gröna skär;
Så står det land, der Gud sig uppenbarat,
I helig glans från himmelen förklaradt.
Du stöts af underverk: dem vi dock se
Omkring oss öfverallt beständigt ske.

Der slängdes upp en boll: den föll på jorden;
Ty jorden, såsom du mig svara vet,
Är i sitt inre blott en stor magnet,
Som har en pol i södern, en i norden.
Nå väl! den trollkraft i magneten bor,
Kan du mig visa, hvaraf den beror?
Se här en lilja ur en lök sig dana,
En dufva ur ett ägg sig veckla ut.
Hur de få lif, dess början och dess slut,
Kan ej ditt öga, ej din tanke spana.
Och hur du sjelf din hand, din tunga rör,
Hur du med ögat ser, med örat hör,
Hur hjernan, eller hvad der göms inunder,
Bär bud till själen, tar dess bud igen,
Kan du det reda? Ingen redt det än.
Är ej naturen sjelf det största under?
Hur blef den till? blott på ett allmaktsord.
Och han, som skapat himmel, haf och jord,
Då han vill bort ur träldoms-landet kalla
Det folk, som särskildt leds af hans försyn,
Och derpå fästa hela verldens syn,
Han vore icke mäktig att befalla
De vilda vågor att fördela sig,
Och lemna Israël en öppen stig!
Han som vårt öga bildat och vårt öra,
Han skulle ej, till tecken, att det är
Hans Son, som lifsens ord på jorden bär,
Förmå, att blinde se och döfve höra!

18.

«Men läran sjelf är underbar:
Månn' Gud oss förelagt en gåta,

Hvars nyckel vårt förstånd ej har?
Hvad må den palmfrukt vandrarn båta,
Som han i torra öknen fann,
Då han dess skal ej bryta kan?»

19.

Om du från musslan, der en perla sitter,
Ej sjelf kan lösa den, månn du ej gitter
Behålla och bevara den ändå?
Om vi ej Guds treenighet förstå:
Hur salig dock den tro, som vi bekänne,
Att Gud vår Fader genom Sonen är,
Och att hans Ande är oss alltid när!
Ja, är det ej af denna tro vi känne
Oss, såsom Christne, höjda öfver dem,
Som, jemte Skaparn, tillbe blott ett öde,
Och ej förnimma, om, och genom hvem,
Den fallne kan få nåd, och lif den döde?
Din otro frågar, hur en Son af Gud
Blef evigt född, och född af Josephs brud.
Men säg mig du, hur Adam och hur Eva,
Som ej haft far, ej mor, begynte lefva.
Ditt öga tål ej att på solen se;
Men Gud vill du begripa, vill, med mindre
Att du kan skåda i hans eget inre,
Ej akta på det ljus, han dig vill ge,
Om hvad han är för dig, för dig kan vara
Här inom tidens skrankor under skyn,
Tills du der ofvan, med en högre syn,
Får se hans härlighet sig uppenbara.

Du skjuter från dig hvad du ej förstår.
Behöfs dock ej på tegen, som du sår,
Guds väderlek, fast ingen kan förklara,
Hur vinden vänder sig och molnen fara.
Likså behöfs Guds ande i hans ord,
Och nådens regn på hjertats goda jord.
Hvad ej förnuftet fatta kan, det känner
Den trogna själen i en salig frid,
En frid, som under oupphörlig strid
Mot kött och verld ej öfverger Guds vänner.
Du, som ditt eget väsens grund ej vet,
Utgrunda vill Guds djup, Guds hemlighet!
Du tror ej löftet, dig af nåden gifvet:
För det du ej förstår, hur Sonen vann,
Att nåd för rätt hos Fadren gälla kan.
Det hos en nyfödd själ upptända lifvet,
Som hon af Gud i tro och kärlek får,
Det skyr du, vill för evigt det försaka:
För det du ej dess gränsor kan utstaka,
Du som ej lifvet i en växt förstår.

20.

Dock forska, hvad du kan. Förrän du tror, så pröfva.
Det är din rätt, det är din pligt.
Men väg, hvad andligt är, ej med lekamlig vigt,
Och klyf ej så begrepp, att de all känsla döfva.
Låt ordet sjelft, med hvad det innebär,
För dig bevisa, att det himmelskt är.

21.

Märk först, hur underbart en högre ledning
i sexton sekler denna bok beredt

Af spridda stycken, som dock göra ett.
Se'n läs, som vore du en upplyst hedning,
Med ingen fördom mot och ingen för,
Hvad Moses böd, hvad du af Christus hör.
Hvad finner du väl då i denna samling
Af forntids sägner, fordna visas ord?
Månn' samma irrgång, samma blinda famling,
Som är i Indiens Bhagavata spord?
Nej, klar från början, klarare mot slutet,
En plan der leder till ett gifvet mål.
Och öfverallt är ljus från himlen gjutet,
Ehur så höljdt, att dödlig syn det tål.
Den boken ensam kan dig lära mera,
Än alla andra, hvad du veta bör,
Om hvad i tid och evighet dig rör.
Som i ett fjerrglas visa sig allt flera
Aflägsna stjernor: så allt mera bli
Guds kärleks under synliga deri.
Ja, huru högt än Vetenskapen stiger,
Från sol till sol, der tanken dignar ner:
Ser hon dock ej, hvad Religionen ser
Ifrån de berg, som Herrans ord inviger.
På Sinai, på Golgatha, hvad syn!
Der en rättfärdig hämnare i skyn
Med röst af thordön, blick af ljungeldsflamma,
Ehur blott kärlek andas i hans bud;
Här på ett kors sig offrande, densamma
Så heliga, som nådefulla Gud.

22.

Verldsrymdens solar och planeter, alla
Så ställda, styrda, vägda mot hvarann,

Att de ej stötas, irra eller falla:
O! under öfver allt hvad tänkas kan!
Ett större under dock, som mer förvånar,
Mer flyr all forskning, dock hvart hjerta rör,
Är denna kärlek af en Gud, som lånar
En dödlig skepnad och för verlden dör.
O! sköna tro på Fadren, som förlåter,
För Sonens skull, hans bröder. — Bröder han
Oss arma kallar. Som vår broder, vann
Guds Son oss syndens trälar, att vi åter
Må bli Guds barn. — I denna enkla tro,
Så fattlig för hvar man, hvad salig källa
Till tröst och kraft, till helig samvetsro,
Och till den kärlek, som gör menskor sälla
I fattigdom och ringhet, ja, i nöd,
I lidande, i qvalfull, hånfull död!
En kärlek, som de troende förenar
Med Gud och med hvarandra, såsom grenar
I samma helga stam, och redan här
Dem ger det himlalif, som evigt är!

Jemför härmed all Österns höga lära,
Och den, som gör de Grekers sköna ära.
Hvad är den vise med de Stoiska bud,
Som, fälld af egen dolk, sig tror en Gud,
Mot den som är det — den som sig bevisar,
I ord och verk, i kärlek som i makt,
En Gud? Hur ödmjuk bär han sitt förakt,
Ett tåligt lam, och blott sin Fader prisar
För allt hvad godt hans egen Gudom gör.
Inbilska vishet! Honom se och hör:
Som hafvet djupa och som dagen klara,

Hans enkla ord oss himlen uppenbara.
Skenſagra dygd! Se vägen som han går,
Och tag ditt kors och följ hans helga spår.
Du bleknar, bäfvar! Ser du hvad dig brister?
Bekänn din skuld och fall i stoftet ned;
Och Han, som skuldfri sjelf för synden led,
Af nåd dig ger, hvad inför rätt du mister.
Stå upp med tröst, då han förlåtit dig,
Han sjelf dig leder på den helga stig.

23.

O! du, som hos Gud i begynnelsen var,
Och sjelf är Gud från evighet!
Du, som med skapelsens hemlighet
Försoningens förenat har!
Guds enfödde Son, som till syndare bar
Ljus, lif och salighet!
Du nämns, och du är, det ursprungliga Ordet,
Det höga Förnuft, hvaraf all ting är vordet.
O! skulle ett ändligt förnuft för dig.
I ödmjuk tro ej böja sig?

24.

Ja, det samma Ord, som ropte tingen
Fram ur djupets tomma natt och död,
Ljudande på nytt kring jorderingen,
Ljus och lif i mörkret framstå böd.
Ur ett chaos af begrepp och vanor
Redde sig så sanningar, som bud.
Menskans väg på jorden inför Gud
Blef bestämd, som alla stjernors banor.

25.

På en Gud, på en Försyn
Trösta fattiga och rika:
Allas Fader ofvan skyn
Vårdar träl och herre lika.
Som i stort och litet hägn
Lika faller himlens regn;
Så det ord, i templet ljuder,
Samma nåd åt alla bjuder.
Inga grymma offer mer
På de rena altar blöda.
Hjertat blott till offer ger,
All sin synd blott den vill döda,
Som med christlig tro och bot
Faller ned vid korsets fot.
Öfver verlden lyft, den fromma
Känner af dess prål det tomma,
Känner vid dess smälek frid.
Sänd, att från allt ondt befria
Döden bär ej mer en lia,
Blott en palm för vunnen strid.
Skapt att blicka upp till ljuset,
Menskan här en främling går;
Går i skola, tills hon når,
Fostrad, pröfvad, Fadershuset.
Der för henne Sonen ber,
Han, som steg på jorden ner,
Att till lifvet genom döden,
Från all strid, från alla öden,
Föra den, som tror på Gud,
Och med kärlek gör hans bud.

26.

Se der den christna tron. Så i sin renhet
Och enkelhet för hvarje menska klar,
Och genom fridens band i andans enhet
För alla stånd och lägen användbar:
Och fast hon hän oss visar, såsom gäster
Och vandringsmän, till annat bättre land;
Hvad fins, som mer än hon ett samfund fäster
Och helgar alla menskolifvets band?

27.

Men ve, den statsklokhet, som blott inviger,
Med låtsad hyllning af hvad heligt är,
De offer hon ej Gud, men Mammon bär:
Som på Guds berg med verldens Förste stiger,
Der efter rof af folk och länder ser,
Och att dem vinna, Satan sjelf tillber.
Ve den prelat, som står på templets tinnar
Och tar af mörkrets makt ett hemligt bud,
Och för att menskor blända, frestar Gud.
Ve den regent, det folk, som ej besinnar,
Att Herrans vingård, fast i statens hägn,
Från himlen har sitt solsken och sitt regn!
När de, som skola lära, skola styra,
Ifrån sig skjuta Herrans ord och hand,
Och i hans dyrkan skatta blott ett band,
Hvarmed de tygla hopens blinda yra,
Ej allas samband med en högre verld:
Hvad under då, att ogudaktig flärd
Sprids ock till folket, att en inbilsk, hädisk,
Osedlig otro går bredvid en blind,
Afgudisk vantro; att en hal, förrädisk,

Med sken af högre ljus, för dagens vind
Och hvar basun i tidens mun ombytlig,
Halfchristen lära gör all kunskap ytlig,
All tro tvetydig och all kärlek kall;
Och hotar staten sjelf med kyrkans fall?

28.

Hvem må ej häpna, då han ser förtvina
Det som är verldens ljus, som allting ger
Sitt lif, sin växt, all glädje gjuter ner?
Men blott en stund, och det skall åter skina
Med samma glans, då skuggan går förbi:
Ty utom det är mörkret, ej deri.

Förmörkadt var ditt ljus o Herre! alla tider
För en i synd och otro insöfd verd;
Och hos en själ, af oren lust förtärd,
Det sjuka ögat ej dess klarhet lider.
Mer än för röfvarn, som i hålan flyr
För dagens spaning, du för hycklarn skyr,
Som lånar tungomål af dina vänner
Och dig blott hädar, då han dig bekänner.
Hur fräckt af listen och af skrymterit
Missbrukadt blef ditt namn, förtydd din sanning!
O ve! det fromma svek, det blinda nit!
Du spådde sjelf om denna blandning
Af ogräs i din goda säd.
Men fast det straxt blef torrt, det ofruktbara träd,
Som att din hotelse besanna
Förbannades af dig inför Jerusalem;
Spar du dock ond och god, tills skörden skiljer dem,
Och vill i växtens tid välsigna, ej förbanna.

Se, mask i frukten, i den bästa, är
Och redan blomman, redan knoppen tär.
Också på himmeln stiga moln och dimma.
Från jorden komma de likväl. En imma,
En fläck på ögat villar ljusets sken.
Men hvarje stråle i sig sjelf är ren.
Från himlen närdt, af regn och solsken glödde
Det ädla vin i drufvan, som det födde.
Det gjuts i kärl, och smak af dessa får:
Månn' derför drufvan eller himlen rår?

Smög sig ej ormen till de ännu rena
I Eden, som der kände Gud allena?
Blef ej Guds egen Son af Frestarn spord?
Var ej hans snara knuten af Guds ord?
Hvad under då, att han i Christi kyrka
Sökt, under sken af hans, sitt välde yrka?

29.

Hur många ädla verk af visa män begynts,
Som, likt de tända klot, af hvilkas snabba låga
Blir dag för en sekund, då de på fästet tåga,
Försvunnit, då de knappast synts!
Se, huru skönt de unga sig förena
Kring en Pythagoras, en Sokrates till dygd,
Till lif och död för rätt, till gagn för fädrens bygd!
Hvad återstår deraf? De begges namn allena.
Men likt det christna tal af år,
Som öfver verldshistorien rår,
Och hur sig tidens hjul må vända,
Går fram, tills alla år sig ända:
Står i everdlig tid den christna lärans ljus.

Som solen, vandrar hon kring jorden,
Tills i fullbordan gå de orden:
«Det är en herde och ett fårahus.»

30.

Re'n hör Columbi verld till christenheten;
Och se, hur skönt Tahiti är förbytt!
Far dit, du otro, spefull och förveten,
Och märk med häpnad, hur man föds på nytt.
O dubbla under! medan masken bildar
En sjette verldsdel under hafvets bryn,
Går missionären, blickande åt skyn,
Från ö till ö och gör Guds barn af vildar.
Bevingadt far på hundra tungomål
Det dyra ord kring alla verldens stränder.
Hvar är den klippa, dit magnetens nål
Ett segel styr, och dit det icke länder?
Och i vår verldsdel, hvarifrån det ut
Kring jorden skickas, skulle det förfalla?
Midt i den verld, det upplyst, främst af alla,
O Gud! ditt rike skulle nå sitt slut?

31.

Ja, i det land, der Luther det försvarat,
Guds ord ej blott förtyds, men från sin grund
Rifs sönder, blandas bort med menskofund.
Dock lefver det ännu. Och se, förklaradt,
Som han det sände äfven till vår strand,
Går det å nyo ut från Luthers land.

32.

En större fara hotar från det landet,

Der otron hemfödd är. Nu icke mer
En genius i behagens drägt, som ler,
Går hon der hemsk, och skakande på bandet
Emellan Stat och Kyrka, Folk och Gud,
Bär, i reformens namn, revoltens bud.
Dock låfängt väpnar hon sin hand och tunga
Mot en från högden skyddande Försyn.
Hur högt sin aska Ætna än må slunga:
Hvad akta henne stjernorna i skyn?

33.

Väl syntes helvetet ha vunnit seger redan,
Då djeflar stodo upp i menskohamn,
Och höljde allt med blod i republikens namn.
Då stängdes kyrkan, för att öppnas sedan
Ej mer för Gud: ej mer hans hus det var.
En ny gudomlighet i gyllne char
Dit fördes i triumph och intog korsets ställe.
Förnuft! ditt tempel blef det nu;
Och skökan, som en blodig sälle
Invigde med en kyss — var du? —
Nej, du med harm fördref det vilda gyckel,
Tog i din hand det helga rummets nyckel,
Och böd för taflan af det gamla bud,
Att älska menniskor och Gud,
Ny gudstjenst hållas i ditt namn allena*).
Hvad seger nu för dig, då denna rena,
Från alla kyrkans band, från allt, hvad tron
Skall blindt omfatta, skilda religion,
Med friheten, gick ut kring alla jordens länder

*) Det Theophilantropiska institutet, som skulle ersätta Christendomen.

Och presterna så väl som kungarna fördref.
Men se: af allt det nya, som då blef,
Hvad återstår? — Ej ens en ny kalender.

34.

Om sen, då all ting hvälfdes om,
Och tiden, plötsligt skrämd, tillbaka syntes skena,
I Christendomens namn Jesuitismen kom:
Hvem rår derför? Månn' de allena,
Som intet lärt och intet glömt:
Som likt de sju, legenden låter
I annat tidehvarf stå upp och lefva åter,
Ett fjerndels sekel sofvit blott och drömt?
Nej, din är skulden, din, Napoleon, du store!
Den hand, som lyfte dig, och upp så länge höll,
Du ej erkände, ej förstod, — och föll.
Om du en Christen varit, o! hvad vore
Ej Franska riket, ej Europa nu!
Och hur förklarad stod vid Gustaf Adolf du!

35.

Men äfven de, som honom fällde
Och heligt nämnde sitt förbund,
Månn' de väl stodo på en christlig grund,
Då de mot ljusets fria gång sig ställde?
Månn' de väl kände eller trodde dig,
O! verldens ljus, som vill från villostig
Med nåd och sanning alla menskor föra,
För att, som ljusens barn, dem fria göra?

36.

Och nu den sekt*), som djerfdes fräck och yr

*) S:t Simonismen.

De Christnas Gud föråldrad redan finna,
Se, hur hon höljd med blygd åt Östern flyr,
Att sin Messias söka i en qvinna.
Han lefver dock ännu, de Christnas Gud.
Och hvad den nya visheten må ställa
För nya Gudar fram, med höga ljud
Af tidstrompeter, som kring henne skrälla:
Dock ej för dem och deras buller flyr
De Christnas Gud, som verlden skapt och styr.

37.

Men när en gång de mörka fästen falla,
Som stänga vägen till Guds berg och hus:
När Österns folk så väl som Vesterns, alla,
Stå upp att vandra i det Christna ljus;
Och när i sjelfva Rom, att kyrkan rena,
En Luther väckes af ett åskeslag:
Det vet den Outgrundlige allena,
För hvilken tusen år är blott en dag.
Hur tiden hvälfves, hvar dess lopp må stanna,
Skall detta Herrans löfte sig besanna:
«Om allt förgås i himmel och på jord,
Förgås dock ej mitt ord.»

38.

Gläds, Svenska folk, att fasta i din bygd
Stå thron och altar, att i deras skygd
Så lugnt, som fritt, du lyssna kan åt tiden,
Oväldigt pröfva rösterna i striden,
Och med din egen blick, ditt eget mått,
Tillegna dig, hvad sannt dig syns, hvad godt.
På en gång upplyst af förnuftets fackla

Och Evangelii ljus: skall du ej vackla
Från tron, som renad du af Vasa fick
För den hans Soneson i döden gick;
Som stod, befäst med Carlarnes insegel,
För dem och deras folk en daglig spegel:
På hvilken än en Carl ifrån sitt svärd
Sig hvilar, trygg i denna orons verld.

Och du längs Fjellen under Polens stjerna
Uppfödde telning af dess ädla stam,
Stå främst i tro med frukt, i dygd med kärna!
Må äfven öknens son med dig gå fram!
Och när du lofvar «Jehovah i Norden*),»
Som ock för dig en Frälsare är vorden,
Må han, fast skild i tungomål, sin röst
Med dig förena ur ett troget bröst!

*) Dessa ord stå i Hernösands Stift Sigill under strålarne af en sol.

DET STÅR DOCK QVAR DET GAMLA ORDET.

En historie, ej en lära blott
Är det ord, som ut i verlden gått.
Inom skolan, vore det ej annat
Än ett skolbegrepp, det skulle stannat.

Prolog.

Hur högt, hur fjerran från vår syn
Luftseglarn lyftas må i skyn
Af gasen, som hans konst bereder;
Dock ej ur jordens atmospher
Han komma kan; och tvungen är
Att snart tillbaka stiga neder.
Hvad var den utsigt, han der vann?
Att jorden sjelf i moln försvann.
Hvad mättes af hans barometer?
En luftkolonn, ej en af ether.

Se der den bild, du högvishet,
Som allt, hvad menskan tror och vet,
Upplöser i en haltlös ånga.
Förgäfves bortom tingens gräns,
Der intet ses och intet känns,
Din spaning vill en stråle fånga
Utaf det ljus, hvars spegel här

Hvar liten blommas perla bär.
Den verld, vi se, för dig försvinner,
Och den du tänker, du ej finner.

Hvad annat står dig då igen,
Än tanken sjelf? Hvad visar den?
Blott noll uppå din egen skala.
Till sådan lufttom höjd du hann,
Att du ej mera andas kan:
Hur vill du då begripligt tala?
Stig ned och se från jorden opp;
Åt himlen se med tro och hopp!
Der Han dig ställt' som skapt dem båda,
Der känn hans flägt, hans finger skåda!

Men, när af stoftets tyngd ej mer
Den frälste anden tryckes ner;
När, fågeln lik, som släpps ur buren,
Han flyger upp i ljusa skyn:
Då ser han med förklarad syn
Så andeverlden som naturen,
Då far han från planet till sol,
Och stannar först vid Skaparns stol.
I rummet möter intet hinder:
Och ingen bokstaf tanken binder.

Men nu, så länge själen här
En gäst i jordisk hydda är,
Och har behof så väl af handen,
Som ögat, för att ej blott se,
Men utom sig sin kraft bete;
Behöfves ordet ock för anden.

Dock kan det ord, som sönderbröts,
Då byggnaden i Babel slöts,
Från vår förströelse i verlden
Ej föra oss den rätta färden.

Det kan det ordet blott, hvari
Gud sjelf oss visar, huru vi,
Från honom vikne, vilse gångne,
Till honom återvända må.
Ej blott den väg, vi skole gå,
Men huru vi, af synden fångne,
Förlossas kunne, det oss lär.
Må han, som sjelf förlossarn är,
I det vi läsa, det vi höra,
Oss nalkas, att det verkligt göra!

Det gamla Ordet.

Nu vill man Frälsarn skilja från hans Ord
Och hans församling. Han är dock om bord
Och stillar stormen. Ja, till dem, han sänder
Att gå med nådens bud till Folken ut,
Med samma löfte han ännu sig vänder,
Att vara när dem allt till verldens slut.

Hur det förtyds, det gamla ordet!
Dock fåfängt med det nya skryts,
Som är i dag orakel vordet,
I morgon mot ett annat byts.
De vise sig ett språk må dana
För hvad de forska, hvad de ana,
Blott de ej vrångvist skapa om
Det ordet, som från himlen kom.

Det kom ej blott med andans gåfvor
Och krafter från en högre verld,
En nyckel till Guds rikes håfvor,
Mot mörkrets väldighet ett svärd:
Det kom med händelser, beredda
Från tid till tid och hemligt ledda
Åt samma mål, bestämdt af Gud
Och röjdt i löften, som i bud.

Hvad han de helga män ingifvit,
Hvarom hans anda vittne bär,
Har han med eget finger skrifvit,

Det finger, som i tiden är
Ej mindre synligt, än i tingen.
Den hand, som ställt i himlaringen
Hvar stjernas lopp, har mätt också
Den ban, der alla sekler gå.

Omkring all jorden nåd och sanning
Förkunnas skulle af ett folk,
Som skildt ifrån all hednisk blandning
Var Herrans tjenare och tolk;
Som ställdes mellan tre verldsdelar,
Att lifsens ord, som själen helar,
Utsprida, när det mogna hann,
Då tiden sin fullbordan vann.

Hvad till ett helt sig sammanknyter
Från Abrahams till Pauli tid,
Är det väl likt de blinda myther,
Som hvimla i förvirrad strid?
Guds rike i det hela spegladt,
Och med hans namn, hans bild besegladt,
Är det ett lögnens verk? Hvad är
Då han, hvars vittnesbörd det bär?

«Men är det hans»? Du, som så frågar,
Om dig dess anda icke rör,
Om du ej busken ser, som lågar,
Ej Herrans röst ur lågan hör;
Så märk likväl hvad han utförde,
Han, som den rösten lydigt hörde;
Och hvad på denna grund af En,
Som större var, blef uppbygdt se'n.

Om du ock aktar intet annat,
Än yttre väl af samhällsskick;
Så se, hur lågt den odling stannat,
Som China af sin Foë fick.
Hur du än Sanskrit må förklara,
(En skön, en underbar ruin!)
Du, Christne! ville du väl vara
En Paria, eller ens Bramin?

De vilda horder, som förstörde
Hvad Rom af Greken fått i lån,
Hvad tämde dem? Blott hvad de hörde
Om nåd, dem buden af Guds Son,
Hvad nytt begrepp om menskovärde
Och menskorätt, då folket lärde,
Att verldens Frälsare jemväl
För trälen dött och frälst hans själ!

Att ordet är af Gud, så vida
Som det har tjent i tidens längd,
Att ljus kring jordens länder sprida
Och trösta den betryckta mängd:
Det medgen äfven J, som neken
Att tro uppå «de fromma sveken.»
Det är ert ord. Men tron J då,
Att Gud sitt mål med svek vill nå?

Och den Försyn, som till det näste,
Der svalans ungar gapa opp,
Ej mindre ser, än till det fäste,
Som mätes af kometens lopp:
Hon skulle utan vård ha lemnat

Åt slump och list det verk, hon ämnat
Till menskligheten ljus och frid,
Till hennes väl i evig tid!

Hvad gagnar vattnet, om dess källa
Ej hålles ren? Hvad verkan gör
Det nya ord, man låter gälla,
Som folket ej förstår, ej hör,
Ej går, att i Guds hus få höra?
Hvad vill man? Kyrkan sjelf förstöra?
Hvad! eller skall hvad osannt är
I Herrans namn förkunnas der?

Om osannt är det gamla ordet,
Hvad blir då det, som stöds derpå,
Vid döpelsen, vid nattvardsbordet,
Vid grafven och för dem som gå
I brudstoln, ja, i predikstolen? —
Ve er! som der förklara skolen
Hvad J ej tron, J sjelfve mer;
Och ve det folk, som leds af er!

Men hvad behöfvas prest och kyrka,
Då bladet, som bärs hem, oss lär
Hvad man skall tro, hvad man skall dyrka,
Hvad dagens högsta vishet är?
Den lärdom, J ej sjelfve fatten,
Så inläst är den dyra skatten,
Den gen J folket, J, dess män:
Månn' folket tackar er för den?

Och J, på grund af vetenskapen,

Så stolte af ert fria mod,
Som hvässen alla otrons vapen,
Att störta hvad i sekler stod!
Hvad Gud så skönt oss ville gifva,
Det skyn J ej att sönderrifva.
Af hvad en härlig skepnad var
J lemnen oss blott skuggan qvar.

Symboler visar oss naturen
I sjön, der himlen ser sin bild,
I dag och natt, i thordöns-skuren,
I dufvans art, från örnens skild.
Likså i ordet, som är skrifvet,
Han, som är «Sanningen och Lifvet»,
I liknelser ej endast lär,
Men verkar hvad gudomligt är.

De blinde se, de döfve höra,
De döde uppstå; och hvad mer
Han sågs med himmelsk kärlek göra,
Ännu i trogna hjertan sker.
Ej blott en föresyn oss vorden,
Guds återsken han är på jorden.
Den Dolde, som all verlden bär,
I honom ses och känns oss när.

Gudomlig är ej blott hans lära,
Så mild som hög, så djup som klar.
De verk, han gjorde, vittne bära
Om makt, som ingen dödlig har.
Hvad trogna vittnen, enligt skriften,
Om hans uppståndelse ur griften,

Hans segerfärd till himlen sett,
Symboliskt och dock verkligt skett.

Men allt det sköna, underbara
Kritiken nu af ordet klär.
Då hon det icke kan förklara,
Hon det förnekar, spotsk och tvär.
Den verld, som Gud af intet gjorde,
Hon likaså förneka borde.
Förstår hon, hur det första par
Blef till förutan mor och far?

Ert eget tal förneka borden,
J tviflare! på samma grund.
Månn J begripen, huru orden
Af tungan bildas i er mund?
Dock viljen J förstå, hur ordet
Hos Gud af evighet är vordet;
Och hur det se'n, i menskohamn,
Har talt, som Son, i Fadrens namn.

Nu i hans ställe menskligheten,
Den fallna, usla, sätts af er,
Som i er vishet bättre veten,
Hvad lif och ljus åt verlden ger.
Den fångna skall sig sjelf förlossa,
Den bundna sina bojor krossa,
Den blinda staka ut sitt lopp,
Den döda af sig sjelf stå opp.

Förmår hon det? Hvad vittnar tiden
Se'n syndafloden allt tills nu?

Hvad vann hon af den sista striden?
Hvad lofvar den, som förs ännu?
Men hvad vi än må se med rysning
För mörksens verk af falsk upplysning,
Så tröstom oss; ty si, Guds Lam! —
Och si, Guds Rike går dock fram!

Hvad kan förnuftet ge, som svarar
Emot vårt barnaskap hos Gud
Igenom Sonen, som förklarar
Så väl hans kärlek, som hans bud?
Ack! om vi Christus sjelf förlore,
Hvad blir vår Christendom? Hvad vore,
Om han försvunne, allt vårt stöd,
Vårt hopp, vår tröst i lif och död?

«Dock läran står ju qvar!» — Hvad lära!
Ej hans, nej, er: ett tankefynd,
Som kan — dess djuphet i all ära! —
Ej plåna ut en enda synd.
Visst ser man genom hafvets dimma
Af dagens ljus en bleklagd strimma:
Men slog det ej all glädje ner,
Om solen sjelf ej syntes mer?

Och seglarn, hur han än sin bana
Beräknar med kompass och kort,
Månn' han i mist kan leden spana
Bland bränningar till hamnens port?
Men bäst en klippa honom varnar,
Förskingras töcknet, himlen klarnar

Och solen sjelf står fram igen. —
Ja, verldens ljus! du lyser än.

Du lyser och ger lif åt alla,
Som tro, o Jesu! på ditt namn.
Ur fallet — ack! hvem sågs ej falla? —
Du för oss i en faders famn.
Det är försoning, vi behöfva;
Och den vill otron oss beröfva!
Hvar ges, om ej vid korsets fot,
För hennes egen oro bot?

Epilog.

Hur stormen rasar, floden öfversvämmar,
Så stå likväl, när Han dem hämmar,
Som allt i sina händer har,
Guds gröna jord och blåa himmel qvar.
Likså, hur otron, som sin gamla lära
Nu åter frambragt i en ny gestalt,
Må med det blinda nit sig sammansvära,
Som allt vill kullslå, för att jemna allt;
Hvad hemlig mina de må gräfva
Och häll på häll titaniskt häfva,
Att störta kyrkan, se'n de korset fällt:
Så står hon dock der stiftarn henne ställt.
Den gode herden ej sin hjord försakar;
Han, som sitt lif har gett för den,
Ledsagar den i öknen än
Och mot de vilda djur bevakar.
Om helvetet stod upp, ja, om än jord
Och himmel fölle, faller ej hans ord.
Och vi den vishet skulle högre skatta,
Som, lik Sibyllas, gåtfull kom
I lösa blad, dem, knappt i ordning satta,
En vindflägt åter kastar om!

Till Straussianerne.

Strauss och J andre, som allt försmån hvad i tiden beredde
Ordet, som kom ifrån Gud, kom med hans sanning och nåd!
Ordet sjelft och all dess härlighet såsom den ende
Sonens af Fadren sänd, ljus af hans eviga ljus,
Allt hvad han gjorde och led, att jorden försona med himlen,
Allt det kasten J bort, hånande — blott af det skäl,
Att det är mer än ett menniskoverk, att det icke förklaras
Af hvad naturligen sker eller är tänkt af en vis.
Kunde på dylik grund ej äfven naturen förnekas?
Hvad är det hela deraf, om ej ett under af Gud?
Ja, den samma kritik, som ej skyr att förstöra det Guds verk,
Uppenbarelsen är, skone ej Skapelsen mer.
Hvem förstår, hur den blef? — Af den Eviges «varde» allena,
Ej af menskobegrepp, allt det förklaras, som är.
Newton sjelf, då han fann den himmelska rörelsens lagar,
Ville dock visa deri endast ett under af Gud.

Äfven den kraft, som drar den slungade stenen till jorden
Är ju ett under af Gud! Hvem kan förklara dess grund?
Solen dock går sin gång och jorden af henne befruktas,
Röjer hon än hvad af oss dårligen kallas en fläck.
Likaså går evangelii ljus, hvad brister J än mån
Söka och finna deri, fram på sin stigande ban.
Fritt må i Skolan det slipade glas särskilja dess strålar,
Oss härute likväl lyser och värmer det helt.

FRÅGOR

TILL FÖRFATTAREN AF

«GRUNDDRAGEN TILL DEN CHRISTLIGA SEDOLÄRAN.»

Förord.

Ju mera författaren af den bok, som föranledt denna lilla skrift, är utmärkt genom vetenskaplig insigt, djup tankegåfva, moralisk gedigenhet och klart framställningssätt; desto mera måste man beklaga hans afvikelser ifrån vår Lutherska, på den Heliga Skrift grundade lära. Han kunde eljest varit i stånd att fylla en stor brist vid våra läroverk och förse dem med en lärobok i moraltheologien, svarande emot den så väl träffade i dogmatiken af *Norbeck*. Men nu är icke blott detta hopp förloradt, utan hvar och en, som tillsyn öfver religionsundervisningen åligger, måste med bekymmer tänka på en doktrin, som under sken, att vara på en gång vetenskaplig och rätt christlig, bestrider sådana hufvudgrunder af vår troslära, som syndafallet, syndens verklighet och strid emot Skaparns afsigt, Guds Sons personliga tillvarelse innan han blef menniska, med mera, som angår sjelfva den försonande och rättfärdiggörande nåden.

För gammal och svag att sjelf deltaga i eldsläckningen, må jag åtminstone klämta, nu såsom vid den Straussiska branden, hvars lågor synas redan hafva slocknat.

De Skriftens ord, på hvilka mina frågor stödja sig, har jag, för att lätta den mindre bibelkunnige läsarens möda, i

noter lagt för hans ögon. Skulle ock, angående några af dem, strid äga rum emellan den renlärige tron och det kritiska tviflet: så kan dock den förra trygga sig vid den ögonskenliga bevisningskraft, som ligger i de flesta. Dock beror det hon fasthåller icke blott af sammanplockade språk, såsom *Ignell* uttrycker sig, utan af det hela i Uppenbarelsen, hvars plan och sammanhang han synes misskänna.

Fast den öfra våningen af huset,
Högre lyft i luften och i ljuset,
Står mer fri och större utsigt har;
Är den nedre derför obrukbar?
Om dess grund och samband icke hölle,
Månn' ej ock den andra sönderfölle?
Och när trädets stam förtorkad är,
Månn' dess krona löf och blommor bär?

Är det ej helt, hvad Gud oss uppenbarat?
Är det ej ett från början och till slut?
Hur kunde Evangelium bli förklaradt,
Om profetian icke gått förut? *)

Då Judariket, som blott skal, förstördes;
Blef ju dess kärna, som Guds rike, qvar:
Och Christi kyrka på den grund upplördes,
Der templet stod, som hennes förbild var. **)

---

*) J ären Profeternas och förbundsens barn, det Gud hafver gjort med våra fäder, sägande till Abraham: I dine säd skola *alla folk* på jordene välsignade varda. Ap. 3: 25. — Men jag säger, att Jesus Christus var omskärelsens tjenare för Guds sannings skull, till att fastgöra de löften, som till fäderne skedde. Rom. 15: 8.

**) Jag skall uppväcka din säd efter dig, den en af dina söner vara skall, honom vill jag bereda ett rike. Han skall bygga mig ett hus, och jag vill stadfästa hans stol till *evig tid*. 1 Chrön. B. 17: 11, 12.

Det står för evigt, hvad de ha gemensamt,
De två förbunden; och det främsta är:
Att öfver all ting älska Gud. Det ensamt
Om begges enhet, mot dig, vittne bär *).

Ej blott till Israel, nej, till oss alla,
Ur Sinais åskmoln höjdes Herrans röst.
Den skarpa domsbasun der hördes skalla,
Genljuder än från syndarns slagna bröst. **)

Som i ett tornur, på de tolf i ringen,
Hvad tiden lider, allas ögon se;
Så, hvad är rätt, hvad brytas må af ingen,
De *tio* bud, de *tvenne* taflor te.

Dem vill du dock ifrån oss fjerran skjuta.
Hur kan du det, då Han, som kommen var,
Att allt fullborda, allt tillsammans sluta, ***)
Med sitt insegel dem förnyat har? †)

---

*) Hör Israel: Herren vår Gud är en evig Herre. Och du skall älska Herren din Gud, af allt ditt hjerta, af allo själ och af allo förmåga. 5 Mos. 6: 4, 5. — Och en af dem som var en Skriftlärd, frestade honom, sägandes: Mästar, hvilket är det yppersta budet i lagen? Då sade Jesus till honom: Du skall älska Herran din Gud, af allt ditt hjerta, af allo dine själ, och af all din hog. Math. 22: 35—37. Äfven det andra af de tu yppersta budorden är gemensamt. 3 Mos. 19: 18.

**) Som nu den tredje dagen kom, och morgonen vardt, då hof sig upp ett dunder och ljungeld, och en tjock molnsky på berget, och ett ljud af en ganska skarp basun: och folket som i lägret var, vardt förfäradt. 2 Mos. 19: 16.

***) J skolen icke mena, att jag är kommen till att upplossa lagen, eller Profeterna. Jag är icke kommen till upplossa, utan att fullborda. Math. 5: 17

†) Då sade Jesus: Vill du ingå till lifvet, så håll budorden. Sade han till honom: Hvilka? Sade Jesus: Du skall icke dräpa: Du skall icke

Hvad Han förklarat, har Han ej upphäfvit,
Och hvad Han åberopat, ej förstört.
Hvad först i sten med några streck var gräfvit,
Blef sedan fullt från Herrans läppar hördt.

Hvars var den röst, som Mosis anda väckte?
Hvem hvar den engeln, som för honom gick, *)
Som folkets törst ur brustna klippan släckte **)
Och brödet gaf, som det från himlen fick?

«Mitt namn i Honom är:» så Herren sade.
Och hör: som Herren sjelf, så bjuder Han.
Hos Abraham Han redan gästat hade, ***)
Och det var Honom, Jakob öfvervann. †)

Dold inom sig, blir Gudomen i Ordet,
Enfödde Sonen, för oss uppenbar.
Som skaparordet, så är ock budordet
Hans, som när Gud för tidens början var. ††)

---

bedrifva hor: Du skall icke stjäla: Du skall icke bära falskt vittne. Hedra din Fader och din Moder; och du skall älska din nästa såsom dig. Math. 19: 17—19. Luc. 10: 25—28.

*) Si, jag sänder en engel framföre dig, den dig skall bevara på vägen, och föra dig till det rum, som jag beredt hafver — och mitt namn är i honom. 2 Mos. 23: 20, 21.

**) De drucko af den andeliga klippan, som dem medföljde; hvilken klippa var Christus. 1 Cor. 10: 4.

***) Och som han upplyfte sin ögon och såg, då stodo tre Män för honom o. s. v. Och Herren (en af de tre männen) sade: Huru kan jag dölja för Abraham det jag gör. 1 Mos. 18 kap.

†) Då brottades en man med honom till dess morgonrodnaden uppgick. Och han svarade: Jag släpper icke dig med mindre du välsignar mig. 1 Mos. 32: 24, 26.

††) I begynnelsen var Ordet, och Ordet var när Gudi, och Gud var Ordet. Genom det äro all ting gjord, och thy förutan är intet gjordt det gjordt är. Joh. 1: 1, 3. — Genom honom äro all ting skapa-

Men du bekänner ej den evigt födde,
Blott den Maria bar. Nå, säg oss då:
När blef han Gud, Han, som på korset dödde?
Ty på Hans Gudom tror du ju ändå.

«Förklara mig», så bad Han sjelf på jorden,
«O fader! såsom jag, förr'n verlden fanns,
När dig stod klar»*). Tyd, hur du vill de orden:
Af evighet den klarheten var Hans.

Hvad skapadt är, från stjernorna till gräsen,
Guds vishet, godhet, härlighet beter.
Men honom sjelf den ur hans eget väsen
Ursprungne, synlig vordne, återger.**)

Fast outgrundlig, dock hvad hjertlig mening
Har tron på Fadren och hans ende Son!
Hvad kan för oss en himmelskt kär förening,
Mer skönt beteckna, än de namnens lån?

---

de som i himmelen och på jorden äro, synlige och osynlige Col. 1: 16.

*) Och nu, Fader, förklara du mig när dig sjelfvom, med den klarhet, som jag hade när dig, förr än denna verlden var. Joh. 17: 5. jemför v. 24. — Här är icke ställe att med Herr *Ignell* ingå i en exegetisk tvist om rätta förståndet af detta språk ibland andra, hvilka jag, enligt vanlig tolkning, har tagit i den mening, som ordalydelsen anger och sammanhanget förklarar. Också vore det utan ändamål, då han, i strid med sin egen förklaring, erkänner, att läran om Guds Sons personliga tillvarelse ifrån evighet verkligen förekommer hos N. T:s skriftställare (se sid. 115, noten) och det oaktadt, utan afseende på deras auktoritet och Christi eget vittnesbörd, förnekar denna sanning.

**) I honom bor all Gudomens fullhet lekamliga. Col. 2: 9. — Han är Guds härlighets sken och hans väsendes rätta beläte och bär all ting med sitt kraftiga ord. Ebr. 1: 3.

Och hur i gudomsdjupet än må spana
En prisad vishet: ack! hvad vet hon mer,
Än hvad det budskapet oss låter ana,
Att Gud, som menska, till oss stigit ner;

Att vi må nära se och älska Herran;
Liksom af oss med glädje igenkäns,
I älsklig Yngling, till oss sänd från fjerran,
Hans faders bild, en länge saknad väns!

Och det, att Gud för oss sin Son utgifvit, *)
Som således till, förrän Han utgafs, var,
Att för vår frälsning Han vår broder blifvit: **)
Den läran, säger du, är ofruktbar!

Han kom från himlen, för att dit oss föra,
Förnedrad, på det vi upphöjas må,
Vi fallne! — och det skulle oss ej röra,
Ej mer än lagens blixt vårt hjerta slå?

Se, Fadren, som sin ende Son ej skonar; ***)
Se Sonen, som sig sjelf till offer ger. †)

*) Så älskade Gud verlden, att han utgaf sin ende Son, på det att hvar och en som tror på honom skall icke förgås, utan få evinnerligt lif. Joh. 3: 16.

**) Efter den som helgar, och de som helgade varda, äro alla af enom; derföre skämmes han ock icke kalla dem bröder. Ebr. 2: 11. — Derföre måste han i all stycke vara bröderna lik; på det han skulle vara barmhertig, och en trogen öfverste prest för Gudi, att försona folkens synder. Ty deraf att han vardt pint och frestad, kan han hjelpa dem som frestas. v. 17, 18.

***) Är Gud för oss, ho kan vara emot oss? Hvilken ock icke hafver skonat sin egen Son, utan gifvit honom ut för oss alla; huru skulle han icke ock gifva oss all ting med honom. Rom. 8: 31, 32.

†) Hvilken, ändock han var i Guds skepelse, räknade han icke för rof,

Hvad vet du väl, som verldens synd försonar,
Om det ej så, af sådan kärlek sker?

Hvad? — synden skulle blott en skugga vara,
En brist på ljus, ja, ingenting till slut! *)
Spörj samvetet hos dem som hädanfara,
Då väckt med ångest, om det sof förut.

När hvarje lifvets lust dem lemnat redan,
När de af verlden ingen tröst mer få;
Då känna de hvad synden är. Och sedan,
Hvad blir hon der, dit de med henne gå? **)

Allt var ju godt ***). Hur har det onda blifvit?
«Gud sjelf det böd, som folie till allt godt».
Det, hvaremot Han dock sin lag utgifvit?
Det, som Han straffar, ej i tiden blott?

Kan det i Herrans råd beslutet vara,
Som all vår håg, vår kraft bekriga skall? †)
Var ormen sänd af Gud, att med en snara
Af gudlig lögn bereda menskans fall?

Gudi jemnlik vara; utan förnedrade sig sjelf, tagandes på sig en tjenares skepelse — och vardt lydig intill döden, ja intill korsens död. Phil. 2: 6—8.

*) Säge vi, att vi hafve ingen synd, då bedrage vi oss sjelfva, och sanningen är icke i oss. Men säge vi att vi hafve icke syndat, då göre vi honom till ljugare, och hans ord är icke i oss. 1 Joh. 1: 8, 10.

**) Der deras matk icke dör, och elden icke utsläckes. Marci 9: 44.

***) Och Gud såg på allt det han gjort hade; och si, det var allt ganska godt. 1 Mos. 1: 31.

†) Herren Gud sade till ormen: Jag skall sätta fiendskap emellan dig och qvinnona, och emellan din säd och hennes säd. Den samme skall söndertrampa ditt hufvud, och du skall stinga honom i hans häl. 1 Mos 3: 14, 15.

«Hon föll ej», ropar du, der stolt på spången
Du står i dimman af en bråddjup elf,
«Hon steg och stiger, tills Guds bild, ej gången
Ur Skaparns hand, fullgörs af henne sjelf».

Dock sade Skaparn: «låt oss menskan göra
Oss till en afbild». Blef hon det ej då?
Men nu — hvar få vi ej en klagan höra
Om brott och laster, som allt högre gå?

I alla tider, hvart vi ögat hvälfva,
Omvexlar fint förderf med vild natur.
Ack, hvad eländighet inom oss sjelfva!
Ve oss, om ej förlossning sker derur!

Förlossning yrkar äfven du. Den bundne
Skall sjelf sig bryta ur de band, han bär.
Förmår han det, den redan öfvervundne,
Hvars egen kraft, lik Simsons, borta är?

Behöfs då ej en lösen för den fångne?
Och hvem betalar den, om icke Han,
Den med sitt blod för oss i borgen gångne,
Som syndens magt och dödens öfvervann. *)

Med synden döden kom. Men du det glömmer,
Då du bestrider syndens straff af Gud.
Hvad sker då på den dag, då Herren dömmer
Och visar bort dem, som ej lydt hans bud?

*) Det är en Gud, och en medlare emellan Gud och menniskor, nemligen den menniskan Christus Jesus: hvilken sig sjelf gifvit hafver för alla till återlösen, att sådant skulle i sin tid predikadt varda. 1 Tim. 2: 5, 6.

Mot denna dom hvad tröst kan du oss gifva,
Om vi ej få vid korset falla ner;
Der Han, som dör, att vi må skonte blifva,
I hånadt qval för sina bödlar ber? *)

Månn' Christus ens, blott med sin sedolära,
Förmådde lösa syndavanans band? —
Se der den lame, som sig låter bära
Till Frälsarns fot, att helas af Hans hand.

«Din synd förlåtes dig, min Son», så ljuder
Till syndarns tröst det första nådens ord.
«Statt upp och gack»: det andra sedan bjuder.
Och han står upp och går, helbregda gjord. **)

Men märk hans tro; från dörren undanskjuten
Han kom från taket in, och nu han bär
Hvad honom bar liksom en fånge sluten.
Fri, som hans kropp, nu ock hans ande är.

Så Frälsarn sjelf oss nådens ordning visar,
Hvem är det, som med tröst från Honom går?
Månn' Farisén, som sig rättfärdig prisar?
Nej, synderskan, hvars gråt hans fötter tvår. ***)

Men, som försoning är tillika rening
I kraft utaf det blod, som offradt är; †)

*) Det som lagen icke kunde åstadkomma, i det hon vardt försvagad af köttet, det gjorde Gud, sändandes sin Son i syndelig kötts liknelse, och fördömde syndena i köttet genom synd. Rom. 8: 3.

**) Math. 9: 2—8. Marc. 2: 3—12.

***) Menniskan varder icke rättfärdig genom lagens gerningar utan genom tron på Jesum Christum. Gal. 2: 16.

†) Jesu Christi, Guds Sons, blod, renar oss af alla synder. 1 Joh. 1: 7.

Så måste grenen röja sin förening
Med ädla stammen i den frukt, han bär. *)

Och se, den gode Herden, som för fåren
Sitt lif har låtit, vårdar dem också.
Hans röst dem samlar ifrån villospåren,
Och ulfven flyr, då de med Honom gå.

Ja, Han, som visar oss den rätta vägen,
Sjelf löljer, leder, värjer oss på den.
Hvem gör det ibland er, J vise, sägen:
Månn' ens om målet J förliktens än?

Du med din ljusa blick, ditt rena syfte!
Om du, — hvad än den klyftighet är värd,
Som dig på tviflets öde klippor lyfte —
Sökt mer den vishet, som af Gud är lärd;

Om utan min att vilja undanställa
Hvad i vår kyrka «hittills» helgadt är,
Du lade fram ditt fynd, och främst lät gälla
Hvad Herrans egen bild och prägel bär:

Hvem ville då ej lyssna till din lära
Om christlig tro, som grund till christlig dygd?
Ja, fienden till tron, som dock i ära
Vill hålla dygden, skulle fly med blygd.

*) Jag är vinträ't; J ären grenarna; den som blifver i mig, och jag i honom, han bär mycken frukt; ty mig förutan kunnen J intet göra. Joh. 15: 5.

Post-Scriptum.

Luthers fria tro skall nu försvara
Allt hvad djerfvast otron förehar.
Vill ock du mot hans församling vara,
Hvad han sjelf mot påfvedömet var?

Med Guds klara ord bestred han detta;
Och att det förkasta, heter nu
Att hans verk, som man förstör — fortsätta!
Skulle du så tänka, äfven du?

Hur du må din Schleiermacher skatta;
Ingen kyrka byggs af honom dock.
Prest i Luthers, *der* ditt kall omfatta.
Hon är Christi: derför står hon ock.

Kyrkor skiljas, tills en gång den ena,
Ej med ögon sedda, ensam rår.
Men om hvar för sig ej kan förena
Sina lemmar, allt ju söndergår.

Allt går sönder, om ej lärans enhet
Knyter fast de troendes förbund.
Men, om Bibelordet i sin renhet
Ej bevaras, hvad har tron för grund?

Försoningsläran.

Klagan.

Ve mig arme, vilsegångne,
Under syndens välde fångne!
Hvar är nu min tröst, mitt hopp,
Då jag ser att mig anklagar,
Ända från min ungdoms dagar,
All min lefnads yra lopp?

Dygder med en fager yta,
Som för verldens ögon skryta,
Ack! hvad äro de för Gud?
Bubblor, som på floden strömma,
Skal, som ingen kärna gömma,
Klippans tomma återljud.

Bättra mig jag ville gerna,
Men hvad kan jag? Endast ärna,
Dag från dag densamme än.
Ack! så lätt jag faller åter
I den synd, som jag begråter:
Skulden växer dagligen.

Ändras kan ej det jag brutit.
Hvad med tidens ström förflutit,

Står i evigheten qvar.
Ej blott hvad i verk jag felat.
Äfven hvad jag tänkt och velat,
Är till domen i förvar.

Ack! som Adams barn vi äre
Alle syndare och bäre
Samma skuld till samma nöd.
All hans ätt, tillspillogifven,
Från Guds ansigte fördrifven,
Är då född till evig död!

Kan dock Han, som till vår fasa
Låter elementren rasa,
Och likväl gör allting godt,
Kan Han på ett stoft sig hämna
Och till evig ofärd lemna
Den han skapt af kärlek blott?

Så min svaghet vill sig trösta:
Men hvad kan väl öfverrösta
Kraftvet af ett enda bud?
Fri att bryta eller lyda,
Jag förgäfves bort vill tyda
Hämden af en rättvis Gud.

Helig! sjunga Seraphimer
Helig, Helig, Cherubimer
Kring hans stol från evighet.
Kan då något orent tålas,
Der af honom allt bestrålas,
Allt i sin fullkomlighet!

Svar.

Hör! ett ord, från himlen gifvet,
Återkallar dig till lifvet,
Fast till döden dömd du är:
Likt det brefvet, som åt fången,
Re'n till bilans möte gången,
Bud om hans benådning bär.

Hör det himlaburna ordet:
Ordet sjelft är menska vordet;
Gud sin ende Son gett ut,
Att han skulle som vår like,
Som vår broder, i sitt rike
Föra oss vid lifvets slut.

Sjelf ett offer för vår frälsning,
Sänder han oss fridens helsning
Och hos Fadren för oss ber,
Så sig nåd och rätt förlika.
Och sin föresyn tillika
Med sin lära han oss ger.

Men hur kan den fångne trälen,
Den vid synden bundna själen,
Följa Herrans helga stig?
Han, som gick för dig i döden,
Hör din bön, din suck i nöden,
Och vill sjelf ledsaga dig.

Ack! ju mer du djupet känner
Af din skuld och den bekänner,
Ångerfull, med ödmjuk tro;

Vår sol med sitt system, bland tusen andra,
(Hvem räknar dem?) framåt i rymden rörs.

Den stjernan, dit hon styr, nu för vårt öga
En punkt blott, torde som en solars sol
Bestråla oss en gång. Dock är den höga
Ej än den högsta, ej Guds allmagts stol.

Hvad outsäglig glädje, när vi tänke,
Hur allt derofvan ljus och samklang är!
Och när vi blicken ned på jorden sänke,
Ett sken deraf oss tröstar äfven der.

Hur skön är ej den skola, som uppammar
Hvad i en evig tid skall bära frukt!
En himmelsk ymp, som lefver i dess stammar,
Kring jorden sprider sina blommors lukt.

Och denna Guds plantering nu förtvina
Och vissna skulle för en frost, som gör,
Att otrons plantor af juveler skina,
Dem snart en tövind med en flägt förstör?

Ännu ej endast ljus, men värma, sprider
Den sol, som uppgick i de christnas verld.
Den kalla dimman ner i kärret glider
Och isen brister, glansk men genomtärd.

Ja, våren kommer: lärkan sjunger redan
Och sippan öppnar himmelsblå sin knopp.
En härlig sommar, rikt välsignad, sedan
Fullbordar trons på Herran stödda hopp.

Dock mognar icke här den skörd, vi bide.
Deruppe först den rätta sommarn är.
Der ej af hetta, ej af köld vi lide;
Der blomstrar evigt hvad vi sådde här.

Bibelläsning.

Du, som, af tvifvel qvald, slår upp den heliga boken,
Sökande der, hvad du ej fann hos de visa, du hört;
Tag, som sig bör, bokstafven i akt. Hvad vore väl ordet
Utan den? — Hvad den var, medan den skrefs, är den än,
Medel för anden. Dödt för otron, lefver i Skriften
Ordet för tron, som en klart springande källa till lif.
Läs profetian ej blott som ett löfte, åt Israel gifvet;
Märk i ditt eget bröst längtan, som ropar deri.
Så den i främmande land försmäktande fångens förhoppning
Bidar den dag, då han hem kallas af seger och fred.
Känn evangelium se'n, ej blott som i tiden det budskap,
Att Guds rike är när; känn det hos dig i den frid,
Den Guds frid i det syndbelastade menniskohjertat,
Som all verldenes magt, ära och visdom ej ge.
Känner du synden som synd, sjelfrådande fall från det rätta,
Andelig död, som din själ skiljer från Gud, — med ett ord,
Som den beskrifs af de män, dem Herren att lära oss sände,

Hvilka han sjelf gaf in nådens och sanningens ord!
O! då kan du ock tro hvad de skrifvit om Gud, som i Christus
Kom att försona med sig verlden och plåna dess skuld.
Si! när menskan, af Skaparen ställd, att råda på jorden
Såsom hans bild, i hans stad, spillde sin saliga lott,
Steg i menskogestalt från himlen den evige Sonen,
För att åter till Gud lyfta oss, såsom hans barn.
Men huru kunde det ske, om ej det ondas i ormen
Speglade magt, i hvars våld fångne vi vänte vår dom,
Krossades genom den seger han vann öfver synden och döden,
Då han af kärlek till oss dog, att vi skulle få nåd.
Redan i skapelsen tänkt och straxt för de fallna förkunnadt,
Blef det i bilder och ord klarare tid efter tid.

Solens återsken från månen måste förblekna,
När hon sjelf går upp, dagande himmel och jord.
Så är det gamla förbund upplöst i det nya; men boken,
Der de beseglas af en Anda, ett syfte, är hel.
Moses stol är ej mer, förstördt är Jerusalems tempel,
Offren ha upphört. Dock bjuder på Sinai än
Herren, den samme, hvars röst vi äfven i samvetet höra.
Abrahams Gud är ock vår, Christus var förr Jehovah,
Oföränderlig sjelf vid förändringen; hvilken är endast
En fullbordan af hvad ment från begynnelsen var.
Bryt ej i tu det heliga svärdet: hvad hjelper dig udden
Utan fäste? du sjelf såras i striden deraf.

Skulle du än med Johannes ha sett, hur Engeln med boken

Flög öfver jorden och böd alla dess slägter och folk
Del af det eviga lif, den ger åt troende hjertan:
Må du dock, innan du tror, pröfva dess anda och halt.
Men då ditt innersta, rördt deraf, det hela har erkänt,
Låt icke ditt förvett mästra den Eviges råd:
Vörda deri det hemlighetsfulla, du trotsige lärling
Af en vishet så djup, att hon sig sjelf ej förstår.
Likasom skapelsen, så har uppenbarelsen ställen
Mörka för oss, som här vandra i skymning ännu.
Ja, det så höga, så stora deri, att Gud, för att verlden
Frälsa, ej skonat sin Son, att han i Sonen sig sjelf
Offrat för oss, är ett under af Guds oändliga kärlek.
Blott med ditt hjertas tro kan du det fatta. Begär,
Ej att begripa det mera än det, hur verlden af intet
Skapades, eller hvad Gud tänkte och gjorde förut.
Såge vi allt så klart som det blir i det eviga lifvet,
Hvad behöfdes då mer tron och hvad vore hon värd?

Se hur ett barn inför sin faders ansigte stannar
Rördt att höra hans ömt varnande hjertliga tal.
Tänk dig så i Guds närvarelse; ja, han är när dig,
Står vid din skuldra och ser, huru du läser hans ord.
Bed om den gåfva, han lofvat, så visst som fader och moder
Icke för bröd en sten ge åt sitt bedjande barn:
Andans gåfva, som gör, att du träffar det sanna i ordet
Och tillegnar dig sjelf hvad du behöfver som bäst,
Bed, att du må din själs enfaldiga öga bevara,
Att ej ljuset sjelft mörker må blifva hos dig.
Ack! så blir det hos den, som ej nöjd att se hvad på jorden
Är af solen belyst, spänner på henne sin blick.

Såradt deraf, hans öga sitt lock tillsluter för dagen,
Inom dess nattliga krets villadt af spelande sken,
Blindt är hos tänkarn så väl som hos svärmarn det andliga högmod,
Som sitt eget ljus sätter i stället för Guds.

Stilla med ödmjuk tro för dig sjelf och de dina i hyddan
Läs din bibel och tyst göm i ditt hjerta dess kraft.
Träd ej som lärare upp, då du dertill icke är kallad.
Nöj dig att, såsom du nämns, vara en läsare blott.

Icke att bränder deri antändas skulle, och blindvis
Öfver stad och land kastas af hat eller nit,
Elden från himmelen föll på det Herranom helgade altar,
Utan på offren, som der brändes till tack och till bot.
O! att så i vårt hjerta ett Gud behageligt offer
Tändes af ordet, som gafs icke till grubbel och kif,
Gafs till ett ledande ljus, en helgande tröst vid vår vandring
Här genom pröfningens dal upp till förklaringens berg.

Den nya Papismen.

För Kyrkans bann nu mera fruktar ingen
Att bannlyst bli; hon sjelf i fara är.
Den fria tanken — så förändras tingen —
Nu, Påfve vorden, bindenyckeln bär.

Ej nöjd att fritt få pröfva, forska, strida,
Han ville tvinga samvetet och tron.
Ja, det är nu från sjelfva otrons sida
Vi hotas med en ny inqvisition.

Som förr med thordön kom en påfvebulla,
Så blad på blad från pressen ljunga nu,
Af anathemer mot oss arma fulla,
Som tro, att Guds ord är Guds ord ännu.

Den skatt, de bjuda oss, dess mer förvånar,
Då den förvaras af ett konstigt lås,
Latinska messan likt, som präktigt dånar
I folkets öron, utan att förstås.

Och att den nya visdomen allena
Kan saliggöra med sitt envåldsbud,
Är klart, då den sitt ursprung från den rena
Urtanken drar och högre står, än Gud!

Hvad blir dess grundsats då? Hvad innebär den?
Att allt är Gud, att han af evighet
Är fäst vid tingens ked, är stängd i verlden,
Och af sig sjelf blott inom menskan vet.

Och mot en sådan Gud vi skulle byta
Den Fader, som Guds Son oss känna lär,
Att du med din gudomlighet må skryta,
Du vise, som dock barn af Adam är!

Hvad! — en gudomlighet, som skall försvinna,
Då du din lefnads mål på jorden når!
Du sjelf försvinna vill med hopp att vinna
Den dyrkan, snillet i Guds ställe får? *)

Och allt det nådefulla, kärleksrika,
Som Gud i Christo till oss arma bär,
För denna hednavishet skulle vika,
Som natt för tanken, frost för hjertat är!

Hvem må ej hellre ibland myndigheter
På en gudomlig, än en mensklig, tro?
Hvem väljer väl af tvenne hemligheter
Den, som ger qval, för den, som skänker ro?

Ert språk, J tänkare! vi ej må klandra,
Vi oinvigde, då det förs bland er!
Men när er vishet leda skall oss andra,
Hon dock till vårt förstånd må stiga ner.

Men kan hon detta? Kan hon, då det gamla,

*) Se Strauss och Ullmann.

Af Herran byggda, Huset är förstördt,
En ny Församling i ett Tempel samla
Der ej det Ord, som Gud oss gaf, är hördt?

Att det förskingra, bort som agnar sålla,
Den nya Påfven sig all möda gör,
(Den gamles list blott sökt det undanhålla);
Men Herren lefver och hans Ord ej dör.

Hel dig i Lund, med Andans svärd beväpnad, *)
Hvars tveegg tränger genom merg och ben!
Far fort, som du begynt! Se stum af häpnad,
Står otron, slagen af dess blotta sken.

Som blixten slår det hennes blick, då ljuset
Från Himlen speglas af dess blanka stål. —
Strid! du är sänd dertill. Hör redan suset
Af segrens Palmer vid din banas mål!

*) Föreläsningar öfver Jesu lefverne af H. M. Melin.

Bönhörelsen.

Sol och måne släcktes; alla stjernor fölle
Såsom löf om hösten, nordanvindens rof;
Om den hand dem frambragt, dem ej uppehölle; —
Hvad! och oss ej vore af dess stöd behof?

Här en stund vi skulle blott som myran streta,
Blott som fjäriln njuta utan tack och bön?
Ack! hvad uselt lif, att utan Gud arbeta,
Utan Gud sig gläda blott åt dagens lön!

Eller skulle Han, som tusen verldar hvälfver,
Om oss icke akta, icke veta mer,
Än vi om den droppe, som på bladet skälfver,
Om det djur der lefver, som ett synglas ter?

«Han, som örat skapat, skulle han ej höra?
Han, som ögat skapat, skulle han ej se?»
Eller vill han icke, kan han icke göra
Hvad han sjelf oss lofvat, då vi honom be?

Hvad oss är af nöden nu, och evigt sedan,
Vet, vår bön förutan, du, som allting vet.
Våra hjertans suckan har din kärlek redan,
Innan du oss skapte, hört af evighet.

Hela verldens suckan du med misskund hörde,
Och gaf ende Sonen för dess frälsning ut.
Tro vi fast på honom, djupt af ånger rörde,
Är oss allt i honom gifvet re'n förut.

Dock, att träget bedja, manar du oss alla.
Såsom barn sin fader, få vi nalkas dig.
Ja, till oss i stoftet, då vi dig åkalla,
Känna vi ditt hjerta huldrikt närma sig.

I hans namn, som beder sjelf för oss, vi bedje,
Främst om det, som gäller bortom tid och död.
Se'n ger fjerde bönen, bunden vid den tredje,
Kraft till arbetsmödan, tröst i timlig nöd.

På den sådda tegen beder åkermannen
Och går lugn till hvila: växten ger väl Gud.
Jemt på väderleken spejar fridlös grannen,
Knotar att ej himlen lyda vill hans bud.

Allting vettenskapen forskar och uppdagar;
Konsten med naturen täflar underbart.
Dock för vädrets skiften vet man inga lagar;
Hämmas eller vändas kan ej vindens fart.

Märk det, du förmätne, som all bön föraktar,
Tröstande på segel, roder och magnet.
Kan du väl med dessa, hur på dem du aktar,
Skingra dimman, kufva hafvets våldsamhet?

Men, af tron åkallad, ned till dig han stiger,
Han, som ur din dödsnöd än kan rädda dig.

Hör! han näpser stormen, och den stilla tiger.
Se! han bjuder böljan; och hon lägger sig.

Glömd af dig ånyo, när mot klippan åter
Skeppet vräks af vågen, hör han dig ej mer.
Ack! hvad kan du arma, som din vän begråter,
Få för tröst, om bönen dig ej lisa ger?

Bed och tro, att han, som lånar ned sitt öra
Åt de små, dem fågeln spis från luften bär,
Vill ock dig och dina faderlösa höra,
Då för dem du beder och dem bedja lär.

Honom, hvilkens brödkorg åt femtusen räckte,
Bed, och tro de under, hans Försyn gör än.
Honom, som den döde upp ur grafven väckte,
Bed med hopp, att en gång återse din vän.

Ja, du hoppas — eljest af förtviflan krossad —
Att hans själ dock frälstes. Men ditt hjertas sår
Tär din kraft och kallar dig, ack! snart förlossad,
Dit ej stormen hinner, dit ej döden når.

Barn! vid modrens dödssäng bedjen Gud: «O gånge
Denna kalk ifrån oss! ske din vilje dock.»
Bad ej så vår Herre, sjelf en dödsens fånge?
Vi hans återlöste, bedjom så, vi ock.

Blinde, döfve, lame, som till honom gingo,
Med hvad fröjd de hörde: «dig har frälst din tro.»
Blott vi tro, vi äfven få den tröst, de fingo.
Ack! af frid i själen får ock kroppen ro.

Gud, din allmakt skickar år och dag och stunder.
Som du henne ställde, verlden går sin gång.
Bönen dock oss lyfter (o hvad nådens under!),
Öfver tidens välde, öfver stoftets tvång.

I ditt väsens lagar och fullkomligheter,
I din helga vilja oföränderlig,
Dock, som solen upp- och nedgår bland planeter,
Så din nåd än gömmer, än förklarar sig.

Icke kan du lika på den fallne skåda,
När han i sin otro trotsar lagens hot,
Som när han, bekymrad om sin själavåda,
I den famn, du öppnar, flyr med bön och bot.

Herre, lär oss bedja, icke blott med orden!
Tag du sjelf vårt hjerta i din vård, och gif,
Att vi, af din kärlek höjde öfver jorden,
Må i dig allena ha vårt rätta lif.

Evangelii Framgång *).

«Nu Herre! låter Du i frid
Din tjenare få fara.
Nu ser jag gry den nya tid,
Hvars ljus skall evigt vara,
Och leda alla folk till dig
På sanningens och nådens stig.

Ja, att fullkomnadt se det hopp,
Som gafs åt fromma fäder,
Ej endast Israël står opp
Och sig förnyadt gläder:
Nu sker den frälsning, som beredts
Hvar en som föds på jordens krets.»

Så sjöng den gamle Simeon
Vid himlabarnets möte,
Och tryckte Herrans Christ, Guds Son,
Re'n salig, i sitt sköte.
Och hvad han såg förut, har skett
Och sker ännu, tills allt blir ett.

Si! en är himlen kring vår jord;
En sol går upp för alla.

*) Uppläst vid Missionsbönestunden i Hernösand den 4 Januari 1841.

Till ett Guds rike samma ord
Går ut, att folken kalla.
På alla tungomål ett bud
Förkunna skall en tro, en Gud.

Och nu, är icke nu den tid,
Som, fjerran förebådad,
I Michaëls och drakens strid
Var af Johannes skådad?
Nu otron upp till himlen når:
Dock nu sitt fall hon nära står.

«Motståndarn,» som beler Guds bud
Och kullslår menskorätter,
Då han sitt eget jag, som Gud,
I helgedomen sätter, (2 Thess. 2: 4.)
Sjelf anar, att hans tid är kort,
Och flyr med dagens oljud bort.

Så skall af sannt och sansadt nit
En motsats öfverraska,
Då bladet vänds, afguderiet
Med Örnen och hans aska.
Förbi det mål, för honom låg,
Blott lysten efter rof, han såg.

Hvad var för sådant segerlopp
Det mål, Försynen ställde?
Månn' blott den thron, dit han steg opp
Till flyktigt öfvervälde?
Månn' ej en hamn mot tidens storm
Af stats och religions reform?

Men hör! i Orientens verld
Europas åskor knalla.
Se, Stambul mot sitt eget svärd
Re'n färdigt är att falla.
Bort med det hinder, mörkrets makt
För Sems och Chams upplysning satt!

Jerusalem, du helga stad!
Du christendomens vagga!
Lyft upp ditt hufvud, helsa glad
Den stolta segerflagga,
Som, lik det fordna korsbaner,
Dig hopp om din förlossning ger.

Det frälsta Greklands Genius re'n
Har tändt sin fackla åter;
Och du vid grafvens lamposken,
Din frihet än begråter!
Är du ej värd en thron? Och finns
Ej ock för dig en christen Prins?

Se, ur den helga grafvens natt
Är verldens ljus uppgånget:
Och der en hednavakt är satt,
Som håller ordet fånget,
Att det åt Östern icke må
Med återvända strålar gå!

Ack! sjelfva tron förrådes ju
I den förspillda striden,
Om allt, hvad för dess seger nu
Står fram, beredt af tiden,

Ej aktas af en statsklokhet,
Som intet af Guds rike vet!

Dock Christus ej, som Mohammed,
Med svärd i handen lärde.
Så skall hans ord ännu — i fred,
Blott med sitt inre värde,
Ehvart han sänder sina bud,
Bevisa sig en kraft af Gud.

Se! hvar de gå från fädrens land,
Från hem och vänner skilda,
Bland vilda djur i öknens sand,
Till menskor, än mer vilda,
Dock röras, när de höjt sin röst,
Af nådens ord de hårda bröst.

I droppar faller himlens regn
På floden, som fördämdes;
Och en gång, fast till Islams hägn
En verld ånyo stämdes,
Skall dammen brista af sig sjelf:
Då brusar fram den klara elf.

Då ramla, hvar dess böljor gå,
Moskeer och Pagoder.
Braminen, döpt, omfamnar då
I Parian sin broder.
Och menskligheten hälft i bur
Ej instängs mer, ej hålls som djur.

Ej krossar mer med tunga hjul,
I blodbestänkta fårar,
En afgud, djefvulsk stygg och ful,
Den bleka vantrons dårar.
Nu ångren flyr till korsets fot,
Och tron står upp med tröst och bot.

Ej mer, ju flere hufvuns mängd
Seraljens ingång pryder,
Sin Padischa, derinne stängd,
Dess hellre folket lyder.
Hvar Christi fana vecklas ut,
Der ordnar sig all rätt till slut.

Årtusen är en dag för Gud;
En dag är lik årtusen.
Derofvan vandra på hans bud
De höga himlaljusen.
Härnere Evangelium
Går fram, som de, i tid och rum.

Jesus på korset.

Si! o verld: att dig välsigna
Lyfter han sin hand ej mer.
Re'n hans hufvud matt vill digna;
Dock ännu för dig han ber.
Du, för hvilkens skuld han dör,
Hör hans bön och bättring gör.

Under tusen qval han blöder;
Ett oändligt straff han bär.
Ondskan hos hans blinda bröder
Dock hans största smärta är.
Ack! han förde dem till Gud,
Och de glömma så hans bud.

Blott en synderska af alla,
Som han läkt till själ och kropp,
Vill ännu hans namn åkalla,
Skild ifrån hans bödlars tropp.
O! hur mild vid korsets fot
Ser han hennes tro och bot!

Af de tolf, som han utvalde,
Blott en enda trofast vän
Till den skymfade och qvalde

Med hans moder nalkas än.
O! hur ömt han blickar ned
Och dem ger sin helga fred!

Än en tröst hans hjerta äger,
Då en själ, som ångrar sig,
Han der frälsa kan och säger:
Var i paradis med mig.
O! hur nöjd sitt blod han ger,
Då han en botfärdig ser.

Skall den helige på jorden
Dö, som en missgerningsman?
Si! fast verldens offer vorden,
Lugn hos Gud afsomnar han.
Verlden, som hans kärlek glömt,
Dömmas skall af den hon dömt.

Si! en hedning rörd betraktar
Korset, der den gode led:
Och du Christne! det ej aktar,
Faller ej förkrossad ned,
Du, för hvilkens skuld han dör.
Si Guds lam, och bättring gör!

Hvad lider natten?

(Efter Bowring.)

Väktare! hvad lider natten?
Svara från din höjd hit ner.
Mörker öfver land och vatten
Hvilar än, så långt jag ser.

Vandringsman! der syns i öster
Flämta ett profetiskt sken;
Och af lundens vakna röster
Dagens seger bådas re'n.

Väktare! det är törhända
Blott en luftig meteor
Eller eld, som menskor tända,
Brand, som härjar och förgår.

Vandringsman! i tro förbida.
Ej ett luftsken, ej en brand,
Sådan stilla klarhet sprida
Öfver hela himlens rand.

Väktare! der syns den stjerna,
Som plär dagen föregå,

Men ock moln, som dit sig ärna
Att i väg för solen stå.

Vandringsman! sin väg går solen
Fram ändå som verldens ljus.
Dag är vorden längst vid Polen:
Samlom oss i Herrans hus.

Der han sjelf oss uppenbarar
Hvad till sann upplysning hör,
Hvad vår sällhet bäst förvarar,
Hvad oss verkligt fria gör.

Det ursprungliga.

Jag vaknar; det gryr och den rodnande strimman
Utvecklar ur slöjan af natten och dimman
Den grönskande jorden, den blånande skyn.
Inbillningens drömmar försvinna för ljuset;
På fästet, i gruset,
En lefvande sanning bestrålar min syn.

Från spindeln i vrån, der han väfver för stunden,
Från fjäriln, som fladdrar kring blomstren i lunden,
Jag skyndar att se mig som menska omkring.
Min själ, ur mitt öga af ljusstrålen buren,
Att famna naturen
Vill fly från en punkt i den ändlösa ring.

Ej nöjd att med vinden kring länderna spana,
Med jorden hon far på dess årliga bana
Och helsar de stjernor, der möta dess blick.
Än högre hon vågar; med solen hon följer,
Hvars mål sig fördöljer
I rymden, dit Ordet från Skaparen gick.

Det Ordet, som tusende verldar har danat,
Der under, dem ingen på jorden har anat,

Förkunna den Högstes oändliga makt.
Det eviga varde allena förklarar,
Hur allt sig bevarar,
Hvad blott genom det fram ur intet är bragdt.

Hvad annat må ordas om eviga lagar
För eviga krafter, det mörkret ej dagar,
Hvari det ursprungliga göms för vår syn.
Idén till naturen, som ordnade tingen,
Hur fanns den, om ingen,
Som tänkt den, är dold bakom ljuset i skyn.

Den eviga tanken är kärlek derjemte.
Hvad himlen oss ger, hvad af jorden vi hemte,
Hvad tiden oss skickar bär vittne derom.
Det goda, det sköna, förklaradt vi finne
Den stund, vi besinne
Den himmelska källa, ur hvilken det kom.

Hvad ej i naturen åskådligt är vordet,
Det strålar för tron i det lefvande Ordet,
Guds härlighets sken, som vårt öga dock tål.
Der Sonen vi höre är Fadren förhanden.
Från båda går Anden,
Som för oss till lifvets ursprungliga mål.

Guds jordiska bild, att till honom sig närma
Med sanningens ljus och med kärlekens värma,
Var menniskan skapad, men föll derifrån.
Dock kom, att oss lyfta till ursprunget åter
Hos Gud, som förlåter,
Hans ende för oss sig uppoffrande Son.

Det var ock af Fadren, som Sonen ej skonat,
Ett offer för verlden. Så allt blef försonadt.
Det rådet beslöts re'n i Skapelsens stund.
Allt skapadt sin mästares vishet beprisar;
Men Sonen oss visar
I Faderlig kärlek all varelses grund.

Det oförklarliga.

A.

Yttra dig fritt, min vän; du står ju ej här för Kapitlet.
Frukta ej heller, att hit färlan från Skolan dig når,
Eller den gissel, som svängs åt presterna allt in i kyrkan
Från den tribun, som nu samlar och styr vår publik.

B.

Utan fruktan för dem, ej störd af ropet för dagen,
Talar jag ärligt ut, hvar det än gäller, min tro.

A.

Tro må den blinde. Men se vill den, som har ögonen friska.

B.

Än om dig möter ett bergs oöfverstigliga vägg?

A.

Då må jag stanna vid den och försaka att veta, hvad ingen
Vet om de underting, möjligen ses der bakom.

B.

Inom den verld, vi bebo, i sjelfva naturen är mycket,
Som ej ses, ej begrips: tviflar du dock, att det är?

A.

Verkligt är blott det begripliga, det, som förståndet af tingen
Skiljer i klara begrepp, sluter i bindande sats.

B.

Oting vore då allt, som blott tros, hvad gudomligt och himmelskt,
Heligt och saligt är, allt som vårt innersta rör.

A.

Allt det har värde som skön poesi, likt morgonens skyar,
Hvilkas purpur och guld skimra på ytan af sjön.

B.

Se, der speglar sig ock middagens sol med sin ljusblå
Himmel, en bild af Gud.

A.

Ja, blott en fladdrande bild.
Endast ur sjelfmedvetandets djup frambringas af tänkarn
Äkta perlor; bland dem rätta begreppet om Gud.

B.

Månne för den, som dykar i hafvet, solen der nere
Sprider ett klarare sken än från sin bana i skyn?
Vi här uppe oss glädja ej blott åt det strålande ljuset;
Äfven i jordens frukt prise vi verkan deraf.

A.

Gud är en stor idé, som inom oss födes och lefver,
Icke en utifrån öfver oss dundrande makt,
Som sin vigg slår ner i hvad helst den må träffa —

B.

Och sedan
Öfver den groende säd gjuter välsignelse ner.
Sjelf af sten eller trä sin afgud hedningen bildar;
Se'n för sitt eget verk faller han bäfvande ner.
Så tillbeder du stolt hos dig sjelf ett fynd af din vishet,
Som ej funnes, om du, tänkare! icke det tänkt.
Vi med ödmjuk tro åkalla det eviga, alla
Väsens väsen, som allt skapat i himmel och jord.

A.

Huru han verlden af intet beredt, hvem kan det begripa?

B.

Månn' du förstår, hur ett ägg blir till en fågel förbytt?
Skulle ock stjernornas här ej vittna om Skaparens allmagt,
Ropar i samvetet dock Hämnarens varnande röst.

A.

Kan du förklara, hur viljan är fri, då allt i naturen
Hänger ihop som ett nät, allt af ett annat bestäms?

B.

Tungan rör du ju sjelf; men vet du väl, huru din vilja
Verkar på muskel och nerf, så att de delade ljud
Säga din tanke? Förstår du ej det, hur vill du begripa
Själens inom sig sjelf spelande, fria behag?
Samvetet säger likväl: du är fri att göra och låta.
Derom vittnar ju ock ångren, som följer ett brott.

A.

Laster öfvas och brott begås, hur litet med verklig
Frihet det än må ske, måste det straffas likväl.

B.

Ack! hvad hjelpte det dock, om ej ljus uppginge i mörkret!

A.

Derföre stiftas ock nu skolor och häkten i bredd.

B.

Blott man dervid ej ser förbi Guds rike på jorden.

A.

Hvar det beläget är, låt mig på kartan få se.

B.

Äfven du skall i trots af din sjelfförströstande vishet,

Känna behof af den nåd, hvarpå det riket är bygdt.
Oförklarligt för den, som ej tror, det sin sanning bevisar
Genom den trognes lugn midt i sin heliga strid.
Hvad ej förnuftet förmår, gör nåden, som rätten försonar.
Nåden, af kärleken född, lyfter ur fallet en verld.

A.

Kyrkan har ord, som, lika dess klockljud, skalla och klinga
Liksom från himmelen ned, tomma likväl såsom de.

B.

Nåd af Gud till tröst och till bättring behöfve vi alla.
Fast på den grunden står kyrkan till dagarnas slut.

A.

Upplys folket och skaffa det bröd: så sker dess förbättring.

B.

För att se hvad han stjäl tänder ock tjufven sin dank.
Lyktor och bloss behöfvas; men ej ersätta de ljuset,
Som från himmelen sprids öfver vår väg och vårt mål.
Menniskan lefver af bröd, men äfven af ordet, då anden
Föder henne på nytt.

A.

Menskan förblir det hon är,
Om hon ock tyglas och täms.

B.

Af honom, som skapade henne,
Kan hon ock få nytt lif.

A.

Visa mig, huru det sker.

B.

Huru ett foster får lif i modrens sköte och bildas
Ut till ett menniskobarn, kan du begripa det? Säg!

A.

Lifvet en hemlighet är.

B.

Begär då ej heller att fatta,
Huru det andliga fröt qvicknar i själen, som tror.
Äfven i det, som liflöst rör sig, se vi blott verkan,
Icke dess innersta grund; nämns det ock kraft och bestäms
Enligt en stående lag. Hvem träder väl fram att förklara,
Huru magneten kan dra jernet och peka åt norr?
När nu i sinnenas verld är så mycket, som icke begripes,
Fordra då icke, att allt görs i den andliga klart.
Tro hans ord, som från himmelen kom, och vänta i stillhet,
Tills du deruppe får se hvad du härnere har trott.

A.

Hvar är stegen, — jag finner den ej, — från jorden till himlen?

B.

Kan du då se med hvad band jorden oss rycker till sig?

A.

Kan du mig visa, hur själ och kropp åtskiljas i döden?

B.

Visa mig du förut, hur de förentes de tu.

A.

Än om de tu äro ett som Gud och verlden; om själen
Är lik blommans, då hon vissnar, försvinnande doft!

B.

Jag, då jag nämner mig så, ifrån det jag äger, mig skiljer.
Icke mitt hufvud är jag mer än min hand och min fot.

Ja, då jag vet med mig sjelf, att jag tänker, så vet jag ju äfven,
Att mitt tänkande jag icke är kött eller blod.
Nu så visst, som min själ sin egen personlighet känner,
Tror jag på hans, som mig skapt, tror på det eviga Jag.
«Jag är Herren din Gud», så talar ej endast i Bibeln
Utan i allt hvad jag ser, allt hvad jag tänker och vet,
Det allvisa förstånd, den vilja, den gränslösa kärlek,
Hvars allsmäktiga ord allt har anordnat och styr.

A.

Lik en Österns konung, som göms i sitt slott för det fjerran
Bäfvande folket, är Gud, Judiske Christne, för er.

B.

Han, som bär i sin hand all verldens krets, är ej fjerran.
Sjelf i sitt ord är han när alla, som tro deruppå.

A.

Att han bor i ett ljus, der ingen den Evige nalkas,
Säger ju Skriften *). Så dold, hvad kan han vara för oss?

B.

Det, som hans Son, nedstigen, oss lärt, att under en Faders
Rörande namn tillbe, det som han visar hos sig
Mensklígt gudomligt, prisande Gud, att med troende kärlek
Enfalden fattar hvad ej klyftige vise förstå.**)
Detta är Gud för oss Christne; och salig är redan i tiden,
Under dess storm och strid, den, som ej ser och dock tror ***).

*) 1 Tim. 6: 16. **) Matth. 11: 25. ***) Joh. 20: 29.

Fridsrop.

Han, som bekänner naift, att han somnar *) vid andans bevisning,
Som till vår tros försvar sker ur den heliga Skrift,
Må han sofva i ro! Men du på den svigtande stegen,
Der du till storm stod opp, lyssna till väktarens röst.
Känn deri den anda igen, som Christus har lofvat
Dem, som med tröst på hans namn gå att förkunna hans ord.
Fäll dina vapen och tag den hand, dig räckes från muren,
Ärlige kämpe, att dit draga dig åter i frid.

---

*) Ett yttrande af någon i Aftonbladet i anledning af de i Svenska Biet införda *Påminnelser emot N. Ignells Granskning af den Evangelisk-Lutherska Trosbekännelsens förnämsta Lärostycken.*

Ske Guds vilje!

Ske din vilje! Huru än
Tidens fart må vända sig;
Fast vi ej begripe den;
Tacksamt rope vi till dig:
Ske, o Gud, din vilje!

Ske din vilje! Denna bön
Egnar oss i väl och ve.
Den gör glädjen mera skön;
Och i sorg, hvad tröst att be:
Ske, o Gud, din vilje!

Ske din vilje! Som den sker
I all verlden, den du styr;
Så här nere, dit du ser
Till hvar suck, som till dig flyr,
Ske, o Gud, din vilje!

Ske din vilje i vår Nord
Så af Folk som Kung och Råd!
Led vår frihet med ditt ord;
Bind vår vilja med din nåd
Vid din helga vilje!

Dödssuckan.

[Psalm för en döende.]

Min stund lär kommen vara.
Din vilje ske, o Gud!
Jag är förnöjd att fara
Och väntar på ditt bud.
Hvad kan mig verlden gifva,
Som ej är flärd och brist!
Hos dig vill jag förblifva.
Kom snart, o Jesu Christ!

Ack! jag har mycket brutit;
Men till ditt kors jag ser.
Också för mig du gjutit
Det blod, der rinner ner.
Din lydnad allt fullkomnat,
Min Jesu! ock för mig.
O, tag, när jag har somnat,
Min frälsta själ till dig!

Jag lemnar här de mina
Ej utan smärta qvar.
Men, Gud! de äro dina.
Du i din vård dem tar.
Behåll dem vid din lära

Och på den rätta stig.
Se'n låt mig se de kära
Församlade hos dig.

Välsigne Gud er alla
Nu och i evighet!
Hvem han härnäst vill kalla,
Han sjelf allena vet.
J, som för mig här beden,
Tilldess min timma slår,
Er sjelfva städs bereden
Att gå den väg, jag går.

Nådens verkan.

Såsom allt, hvad hösten sena
Orent och förvissnadt ter,
Öfverskyls af snön, den rena,
Som från himlen kommer ner;
Så af himmelsk nåd betäckes
Synden hos en själ, som tror;
Och till andans lif hon väckes
Lik det frö, om våren gror.

Andans lif i knopp ej stannar,
Ej i löf, som falla af.
Oförgänglig frukt besannar
Löftet, som dess blomma gaf.
Andans lif, som evigt varar,
Af din nåd, o Gud, mig gif.
Med det ord, som dig förklarar,
Kom du sjelf och hos mig blif.

Menniskans blickar.

Slå dina ögon ner och se de spår,
Du tryckt i stoftet, der du vilse går.
Af jord du kom; till jord du vänder åter.
Af aftonskuggan skyms din blick allt mer;
Och syndabördan, som dig trycker ner,
Dig först i grafven hvilan finna låter.

Dock upprätt ställd, som du af Skaparn är,
På dina axlar du ditt hufvud bär
Och kan åt himlen dina ögon lyfta.
Dit må du se med ångrens tårar opp,
Dit fly med trofast bön och saligt hopp,
Dit med din håg och med din vandring syfta.

Också på jorden se dig grannt omkring
På allt, hvad skönt och godt inom dess ring
Naturens källor outtömligt gjuta,
Och hvad af menskohand är konstrikt gjordt.
Dit ögats blick ej når, från ort till ort
Inbillningen dig för, att se och njuta.

I minnets spegel du tillbaka ser;
Och hoppets teleskop dig företer,

Hur du skall frukt af det, du sådde, plocka.
Framåt går vägen till ditt mål, min son;
Dit vänd din blick och låt ej derifrån
Dig någon afväg eller biväg locka.

Glöm ej vid dessa blickar utom dig
Att låta tanken inåt vända sig
Och så ditt hjerta som ditt hufvud pröfva,
Om du i båda till ditt eget gör
Hvad sannt och rätt och skönt du ser och hör
De visa tänka och de goda öfva.

Så, när du skådar under lifvets lopp
Först ner i grafven, se'n åt himlen opp,
Och ej blott framåt, utan ock tillbaka,
Och in i dig, så väl som rundt omkring:
Då vet du till hvad mål, med hvad beting
Du fått din lott att odla och bevaka.

«Dömmer icke, så varder J icke dömde» *).

Sjelf ärbar, döm dock ej så hårdt den arma:
Låt Gud åtminstone få öfver henne,
Den trolöst öfvergifna, sig förbarma.
För Adams barn vi alla oss bekänne.
Men «den, som vet sig oförvitlig vara,
Han kaste första stenen»: så den milde,
Den ende från all synd, allt orent skilde,
Åt hycklarskaran än i dag hörs svara.
Dock ej att lasten skyla är hans mening,
Hans, som ej blott det yttre lifvets helsa
Bereda vill, men främst vår inre rening,
Hans, som, att oss från syndens välde frälsa,
Sjelf tog på sig dess skuld och led dess smärta.
Han ber för oss och bär oss på sitt hjerta,
Nu kommen att förlossa, ej att dömma.
En dag likväl, o, må vi det ej glömma,
Han kring sin domstol samla skall oss alla;
Och evig är den dom, som då skall falla.

*) Luc. 6: 37.

För Nattvardsbarn.

Herre! som i åskan ljungar,
Fader, som i solen ler,
Du, som ser till fågelns ungar,
Du ditt barn ej öfverger.
Hvart jag går, din hand mig följer,
Fast du för min syn dig döljer:
Och mitt hjerta känner dig
I den röst, som varnar mig.

Jesu! du, som blef vår like,
Fast du Guds enfödde var,
Låt mig komma i ditt rike,
Som ditt blod beseglat har.
Du, som skall en dag mig dömma,
Jesu, låt mig aldrig glömma,
Hur du lidit för min skuld,
Och dock ber för mig så huld.

Helge Ande! hos mig verka,
Att mitt dop ej fåfängt var.
Kom att det beslutet stärka,
Som vid Herrans bord jag tar.

Led mig så i ungdomsvåren,
Att, när åldren bleker håren,
Jag kan nalkas dit ännu
Lika lugn och säll som nu!

Aftonsuck i Sjuksängen.

Lång är väl natten: dock blir det åter
Dager i morgon. Blott bed och tro.
Tro, att den Fader, som dig förlåter,
Tar dig en afton till evig ro.

När du vakande hör klockslagen,
Gör såsom Petrus vid hanens röst.
Bittert gret han, af ånger slagen,
Såg på Jesum och gick med tröst.

Har du ej tröst, då du tror och känner,
Att han vakar, han sjelf, med dig,
Han, i hvars lidandes natt hans vänner
Vid hans klagan försofvo sig?

Tänk på hans qval, då för dig han blödde:
Tänk på hans kors i den bädd du har.
Fanns der en vän, som hans hufvud stödde,
Tröstande ord till hans hjerta bar?

Hånad och hädd i skuldlös pina,
Stilla dock teg han, ett offerlamm.
Knota då ej, då bland de sina
Han dig pröfvande kallar fram.

För det vi syndat, är det vi lide.
Plågan oss väcker att fly till Gud.
Blott vi oss bättre och tåligt bide,
Kommer en morgon med frälsnings-bud.

Om ej med helsan, dock med friden,
Kommer den dag, som Herren gör.
Står du ej upp till en väg i tiden:
Gläd dig åt den, som till himlen för.

Hvad är dock här all vedermöda,
Mot den glädje, oss väntar der?
Der, från allt timligt och jordiskt döda,
Känna vi blott hvad gudomligt är.

Tröst emot förtal.

När lömska tungor dig förtala,
Hvad gör du? Skryter af din dygd!
Det kan ditt hjerta ej hugsvala,
Det kan ej plåna ut din blygd.

Fast menskor orättvist dig dömma
Är du väl utan skuld för Gud,
Hvars blick i själens djupa gömma
Ser tankens brott emot hans bud?

Nej, tänk på allt hvad du har brutit,
Som okändt följt med tidens ström,
Hur mycket du till skänks har njutit
Af verldens bifall och beröm.

Så fly till Nåden: hon allena
Ger dig en lugn och säker hamn.
Låt henne först ditt hjerta rena,
Och hon skall rena ock ditt namn.

Hvad som må fullkomnas.

Guds ord förändras ej. Hvad Christus lärde,
Behöfver ej fullkomnas, blott förstås.
Kan någon konst förhöja perlans värde?
Då hon skall slipas, hon blott sönderslås.

Infattas må hon dock af menskohanden;
Och tydas må Guds ord af menskovett:
Men icke så, att det förlorar anden,
Som ger det lif, som det sitt ursprung gett.

Om hon beröfvas allt det himlaburna,
Hvad blir vår religion? jo, lik den sten,
Der alla dagens timmar äro skurna,
När den blir flyttad undan solens sken.

Fullkomna dina verktyg och din pröfning,
Du stolta vishet! — Gå så långt du kan
Med dina synglas, med din tankeöfning
Och med den insigt, du i sekler vann.

Med din oktant tag höjden utaf polen,
Och med ditt prisma ljusets strålar klyf.
Men att du kan fullkomna sjelfva solen,
Med sådant anspråk dig ej dårligt yf.

Tröst under lidandet.

Stilla, o min själ din klagan!
Gud är rättvis, men ock huld.
Kärlek är i fadersagan,
Fast hos dig är idel skuld.

Ack! hvad är all timlig smärta
Mot den frid, som han dig ger,
Han, som att vår nöd behjerta
Steg ifrån sin himmel ner.

Hör hans kärlek till sig kalla
Hjertan, som behöfva ro!
Ro från himlen ger han alla,
Som på hans försoning tro.

När med plågor sig förena
Minnen från din villostig,
Han dig tröstar, han allena,
Han, som dödde ock för dig.

Han, som sade: ingen känner
Mer hvad kärlek är, än den,
Som vill dö för sina vänner,
Han dig bjuder bli sin vän.

Ja, han sjelf ditt plågoläger
Nalkas, fast ej synlig mer.
Synden dig förlåts, han säger,
Om du mig ditt hjerta ger.

Af den nåd, som lugnar själen,
Lindras ock lekamligt ve.
Mångfallt lider syndaträlen,
Som ej ens om tröst kan be.

Prisa Gud, att du i tiden
Pröfvas till en evig fröjd,
Om du trofast står i striden
Under korset tåligt böjd.

Stödd på Jesu kors ditt eget
Med ståndaktighet du bär,
Tills du tar det sista steget,
Dit der ingen oro är.

Tredje dagens tröst.

Om qvällen gråten varar,
När vännen från oss dör;
Men dagen allt förklarar,
Den dag, som Herren gör.
Du, som din Sabbathshvila
Med sorgen höll i går;
Nu fram i ljuset ila,
Och se hvad tröst du får.

Hvad natten dystert höljde,
Är nu en himmelsk syn.
Den du till grafven följde,
Dig visar väg åt skyn.
Gret du, af ödet slagen,
Två dagar utan hopp:
Så gläds, att tredje dagen
Skall nådens sol gå opp.

I dag.

Adams namn och Evas i förening
Visar oss i dag vår tidebok.
Aktom alla, hvad det har för mening!
Ja, hur hög och rik och lärd och klok
Du må vara, bräs du dock på henne
Och på honom i den syndfullhet,
Som med sig hvar dödlig vet.
Men om vi vår skuld bekänne
Och begråte inför Gud,
Kunna vi det nådens bud,
Som en salig morgontimma
Till oss bär, med fröjd förnimma.
Tidigt må vi gå,
Att med själens öra
Änglasången höra,
Och i helgen frid från himlen få.

Den bästa Julklappen.

Du arme sjukling! ensam med din smärta!
Hvad är din ro i qväll? att tåligt stum
Åt himlen blicka ur ditt mörka rum,
Då alla hus i staden lysa bjerta;
Och hvar och en, att barnens glädje se,
Sjelf blir ett barn, och gläder sig, som de.
Vid dörrens glänt, der larfven står och sänder
En fågel in, som grips af snabba händer,
Och värper snällt så många sköna ting:
Hvad fröjd, som går kring hela bordets ring!
Men du, som vakar ensam med din smärta,
På dig i afton tänker ingen vän!
Ack jo! den bäste. Han från himmelen,
Som dog för dig, han klappar på ditt hjerta;
Och vill med Julens frid der stiga in,
Vill der åt sig ett tempel viga in.
O! hvilken julklapp är så skön, som din?

Blommorna på Nynäs.

1.

Klagan. (1 Augusti 1844.)

Hon är borta, i hvars hägnad
Vi uppväxte med det hopp,
Att vår skönhet, ur sin knopp
Vecklad opp,
Skulle bli den huldas fägnad.

Hon ej ser, hur oss försköna
Perlor, som Aurora strör,
Ej hur qvällens vind, som dör,
Sakta rör
Våra stänglar i det gröna.

Georginer redan hinna
Fullt sitt flor i präktigt skick,
Sorgsna dock, att ej en nick,
Ej en blick,
Få af sin beskyddarinna.

Fåfängt alla, dem vi visas,
Oss sitt tjusta bifall ge,

Då vi henne icke se
Åt oss le,
Prisad sjelf, i det vi prisas.

Fåfängt vi vår vällukt skicke
På Zefirens vingar ut,
Dit, der hon vid dagens slut
Satt förut —
Ack! nu når den henne icke.

Långt i Södern har hon farit
Der allt skönt och präktigt är.
Dock det hopp vår kärlek när,
Att hon här
Vill bli åter hvad hon varit.

2.

Glädjebud. (1 Juni 1845.)

Vakneu, sköna blommor, vaknen!
Lyssnen till det bud, jag bär.
Hon är kommen, hon är här,
Hon, som J så länge saknen,
Af hvars hand att plockas opp
Var er täflan, var ert hopp.
Nu, att hennes blick må falla,
Då hon sin parterre beser,
På de vackraste bland er,
Öppnen edra knoppar alla
Mot en dag, så skön som glad.
Nu med diamanter pryden
Edra kronor, edra blad,

Och med festlig vällukt tyden,
Att det ädla paret här
I sin nya boning är.
Den ett trollslag i det gröna
Ställt, ett litet féslott lik,
Så på luftig skönhet rik,
Hela nejden att försköna.
Staden sjelf tar del deri:
Stolt dess väg går här förbi.
Och hvad fröjd vi alla känne,
Då vår tanke ser de tvenne
Älskansvärda här i ro
Undan tidens buller bo,
Och med allt, hvad dem är gifvet,
Fullt af sällhet och behag,
I försköning njuta lifvet,
Som en vacker sommardag.
Så ett fåglapar sitt näste
I en lummig krona fäste,
Se'n det i en lycklig stund
Återfann sin kära lund.

Till Fru L. Å.

Hvilken vällukt kring mig strömmar!
Är det en af diktens drömmar?
Eller har en Sylph, en Engel,
Fast ej synlig, sväfvat här?
Se, hvad sköna hyacinther,
Spruckna midt i Nordens vinter!
Sådan präktig blomsterstängel
Blott en gäst från himlen bär.

Dock en jordisk tjusarinna,
Om allt skönt en vårdarinna,
Att min ålders vinter fägna
Sändt mig denna dyrbarhet.
Ädla godhet! hur förklara
Hvad mitt hjerta ville svara!
Ack! hvad kan jag mer dig egna
Än min tysta tacksamhet.

Medan än den hvita, rena,
Oskuldsbilden vill allena
Mina stilla tankar samla
Kring ett heligt föremål;

Än den ljufva glans, som strålar
Från den röda, för mig målar,
Hvad må tjusa ock de gamla,
Skönhet utan flärd och prål;

Ser jag dem sig sammanböja
Att hvaranns behag förhöja;
Och jag visar för de unga
Det så täckt förenta par,
Att de, af dess åsyn rörda,
Må ännu, då årens börda
Trycker dem, med glädje sjunga
Om sin vår, hur skön den var.

Till densamma.

Blommor! medan snön i höga vallar
Omger vägen, och all grönska är
Blott den dystra i de mörka tallar
Eller den, som granen klär.

Blommor! hvem har sändt er hit att väcka
Hos den gamle denna känsla än
För det sköna, som ej åren släcka,
Om de ock försvaga den?

Ack! jag vet: den ädla, i hvars hägnad
Sommarn fången midt i vintern är,
På den sjuke tänkt och till hans fägnad
Valt den vackra gåfvan här.

Bär mitt hjertas tack till hennes öra,
Du, som vid min sjuksäng vakar än.
Sångmö, tag min lyra och låt höra
Än ett litet ljud från den.

Säg om Blommorna, att i dem talar
Skaparn sjelf det språk, som diktens är.
Säg om Godheten, hur hon hugsvalar,
Då hon bud från Honom bär.

Till C. R.

Med ett exemplar af "Fönster-trädgården" *)

Floras vän! se här ett mönster
För en blomstergård i fönster,
Som hon sjelf beställt åt dig,
Tacksamt rörd att finna sig,
Så derute som härinne,
Hyllad af ditt rena sinne
I din omsorg om de små,
Som i stoftet bundna stå
Ock likväl åt ljuset blicka,
Likt din egen vackra själ.

Vård om blomster klär så väl,
Tycks mig, en oskyldig flicka.
Huru skön är ej den vår,
Som, då vintren ännu rår,
Grön i hennes fönster lyser!
Och hur glad hos henne är
Hösten sjelf, som blommor bär,
Medan allt derute fryser!

Ja, ännu i Julens qväll,
Hvad atrapper hon kan göra,

*) Eller anvisning att uppdraga blommor i fönster af P. C. Bouché.

Som ej fägna blott men röra!
Mormor får en Eternell
Och åt himlen ser med tårar;
Och den ädla, som af dårar
Misskänns, en Reseda får.
Se! till bordets prydnad står
Ett Citronträd midt bland ljusen.

Sällsynt dock i Norden här,
Der det bäst behöfdes, är
Detta gröna inom husen.
Emma, Ebba, Emelie,
Hilda, Thilda, Rosalie,
Clementina och Julie!
Sjelfva blommor, skullen J
Ej om blommor ömma vara?

«Sjelfva blommor,» så mig svara
Emma, Ebba, Emelie,
Hilda, Thilda, Rosalie,
Clementina och Julie,
Alla så på a som i,
«Sjelfva blommor, vilja vi
Pryda fönstren, vi allena.»

Icke vill jag er förmena
Att i fönstren visa er.
Men besinnen, att det sker,
Så oskyldigt som behändigt,
Då J vattnen blomstren der.
Men, vid allt som vackert är,

Så er Flora sjelf besvär,
Vattnen icke dem beständigt.

Utan skämt: förgäten ej dervid,
Att så kort som skön är blommans tid!
Och att äfven den, som lyser föga,
För sin vällukt söks af mångens öga,
Som ännu, då hon ej blommar mer,
Hennes friska blad med nöje ser.

Camelia.

Ett vinterstånd.

Hvad! en Camelia så högt upp i Norden
Midt i dess vinter! Hvad dröm mig betar!
Kom hon till mig, att jag skulle på jorden
Smaka ännu det sköna, den har?
Eller törhända hon föll ifrån skyn,
Skickad att dit upplyfta min syn!

Finner den engel, som öfver mig vakar,
Ännu min håg vid det jordiska fäst?
Redan på tröskeln jag än ej försakar
Bägarn, som bjudes en farande gäst.
Bröt han din stängel att visa, hur skön
Glädjen uppblomstrar af himmelska frön?

Vingblomman.

Cactus Alatus.

Hvart ärnar du med dina gröna vingar?
Du står ju dock vid jorden fäst,
Då fågeln sig i höga rymden svingar,
I ljusets boningar en gäst.

Men dessa blommor, som ur vingen spricka,
En lika skön som sällsam flock!
Hvad säga de, då de åt himlen blicka?
Att af dess ljus du lefver dock.

Ehur det vingpar, som är englar gifvet,
Oss felas, som på jorden bo;
Så föds dock redan här det högre lifvet
I blomman af en christlig tro.

Hon liknar dig, som ur din gröna slöja
Slår blek och späd i dagen ut,
Men sedan ses allt mer din glans förhöja
Och blir en präktig ros till slut.

Så tron, först svag, då hon med ångrens smärta
Sig reder till en andlig strid,
Allt mera stärkes i ett renadt hjerta;
Och segrens frukt är himmelsk frid.

Rosengisseln *).

«Lik en gissel, full med taggar,
Redan ögat ondt du gör;
Och det finger, som dig rör,
Du med vresig hvasshet naggar.
Men hvad ser jag? hvilken knopp
Skjuter midt ur stammen opp?

Är det stam, som sammanhänger
Blott af länkar likt en ked,
Och på stödet upp och ned
Ormlikt slingrande sig klänger?
Hvad kan födas af ett slikt
Växtvidunder, blomster likt?»

Så jag sporde ena dagen:
Och den andra, svälld och röd,
Lyste knoppen såsom glöd.
På den tredje fullt utslagen,
Hvilken skönhet! rosen lik!
Nej, än mera hög och rik!

*) Vanligen kallad *Paradisormen.* Ofvanstående namn svarar dock mer emot det vetenskapliga: *Cactus flagelliformis.*

Hvad behag i denna krona!
Och hur präktigt stå der opp
Spiror med en gyllne knopp!
Blommans fägring må försona
Växtens sträfhet. Tänk derpå:
Är det ej i lifvet så?

Bed om nåd att tåligt lida,
Knötes ock af sorger blott,
Länk för länk, din lefnadslott.
Släpp ej hoppet, tyst förbida,
Midt bland taggarna till slut
Slår en herrlig blomma ut.

Nerium Splendidum.

Sänkt mot jorden, mitt hufvud ej mer till ditt möte sig höjer,
Der du i fönstret står, stolt af din höga gestalt.
Ack! jag har sett dig så rikt utveckla din glänsande skönhet!
Nu förgäfves för mig öppnar du hela din prakt.
Men, då jag, nöjd att försaka den syn, mina ögon ej nådde,
Lade mig tyst i min säng, ställdes du ned vid dess fot.
Och nu ser jag förtjust dina stänglar tyngda af rosor,
Rosor af eget behag, eget i skepnad och färg,
Ser dina löf, dem lika, som kröna odödliga minnen,

Pryda din spensliga stam, pryda den krona, du bär.
När jag om morgonen vaknar, på dig mina blickar sig fästa
Och upptäcka en ny klase af blommor i knopp.
Lik en engels fläkt, din vällukt sprids till mitt läger;
Och jag känner ej mer plågan, som störde min sömn.
Hvad ett särskildt värde dig ger, — du förnyar din skönhet
År från år, allt mer lysande såsom du nämns.

Tack ske dig, du Hulda, som, mån att fägna den gamle,
Egnat åt honom den skänk, vänskapen sände till dig.
Dock, så nära hvarann, vi njute det sköna gemensamt.
Der dina ögon ännu möta min tynande blick.

Purpurvindan.

Du sköna sinnebild af menskolifvet!
Hvar qväll, hvar morgon, som jag helsar dig,
Du lär mig prisa Gud, att äfven mig
Är, hvad du visar, af hans kärlek gifvet.
Hvar morgon slår du nya blommor ut;
Hvar afton vissna de. Ack! re'n förut,
Bäst de sin purpurglans mot dagen höja,
De blekna, fallna, sin förvandling röja.

Skall i din spegel jag mig sjelf beklaga
För det att glädjen, som med nytt behag

I går mig tjuste, vissnat har i dag?
Nej, skulle än min väntan mig bedraga,
Att du hvar morgon vecklar ut en knopp;
Hvar afton dock jag somnar med det hopp
Att se med fröjd den nya dagen glöda,
Om den ock har sin egen sorg och möda.

Jag ser din stängel kring sin staf sig böja
Och fast sig göra, stigande allt mer.
O! kunde vid det stöd, som tron mig ger,
Jag mig så fästa, så från stoftet höja!
O! att som du ej blott af jorden närd,
Förrän jag bleknar tynande och tärd,
Lik dig, då ljuset dina blommor målar,
Jag söge in det lif, der ofvan strålar.

Malope Grandiflora.

Länge stod du på din stjelk allena,
Du dess enda blomma, i den rena,
Ädla skönhet, hvarmed du sprack ut.
Länge syntes du, o Grandiflora!
Värd det namnet, ej din glans förlora.
Dock — du vissnar äfven du till slut.

Skön är din blomma, stolt din stengel
Och elyseiskt ljuf din doft;
Dock måste, rörd af dödens engel,
Du äfven falla ner till stoft;

Och sakna'ns suck skall minnet skicka
Till dina korta blomnings dar.

Ditt eget öde, sköna flicka,
Du förespår, var blommans svar.

De begge Rosorna.

Rosen, ja, Rosen likväl är skönast i kransen af blommor;
Derför ock himlen sjelf lånar till prydnad dess färg.
Äfven den hvita är täck: men hvad skönhet, när begge tillsammans,
Spruckna på oskuldens kind, höja hvarandras behag!

Liljan i dalen.

Du dalens lilja! är det blott
Af jorden, du ditt lif har fått?
Nej, dödligt skulle du förtvina,
Om himlen ej ur molnets sköt
Din rot och dina blad begöt
Och lät sin sol uppå dig skina,
Som ur ditt inre vecklar opp
Det sköna i din öppna knopp.
Så, trogna själ, det rätta lifvet
Är dig af nåd från höjden gifvet.

Hvitsippan.

Se hvitsippan hur täck hon är, men ack! hur förgänglig.
Knappt af din hand hon bryts, innan hon dör i din hand.
Henne i ömhet lik som i täckhet, akta dig flicka,
Att, af förföraren kysst, du ej må vissna som hon.

Blåsippan.

Hvad Lärkan bådat har från skyn,
Det vittnar du på jordens bryn,
Du vårens förstling, främst bland alla!
Dock såsom allt, hvad skönt vi kalla,
Åt himlen visar du också
Med dina ögon himmelsblå.

Resan till Jubelfesten i Helsingfors 1840.

Lik de sju, som ur sin långa dvala
Vaknade att se en annan tid,
Annat slägte, andra hus och seder,
Annan ordning, annan Öfverhet:
Stod jag nyss på Auras strand, förvånad
Att ej känna mer igen den stad,
Der, som yngling, jag så skönt fann lifvet
Och som man, så sällt; fast ingen sällhet
Fins på jorden, som ej bryts af sorg,
Eller någon ställning i vår lefnad,
Som i morgon ej förändras kan.

Ack! hur litet tänkte vi, som sutto
I vår lugna vrå och blott på afstånd
Gåfvo akt, hur jorden skalf i södern,
Att dess skakning skulle sträcka sig
Ända till vår nord och det så plötsligt!
Men ej tidens storm, ej vapnens makt
Den förvandling gjort, som min förvåning
Väckte nu. Den af naturens stora
Tjensteandar, som, af menskan kufvad,
Tjenar henne mest, men vildast rasar,
När han tygellös i frihet lemnas,

Lagt i aska, inom ett par timmar,
Hvad i sekler byggdes på den grund,
Der den Helge Erik reste sätet
För det nya välde, som hans vapen,
Genom korset segerrika, vunnit.
Men som sveden, der en marskog brändes,
I dess ställe bär af björk en skön
Silfverstammig lund med ljusgrön krona;
Så förnyar och förskönar elden
Äfven städer. Ur förstöringen
Kan i menskoverk, som i naturen,
En ny skapelse stå upp. Så här.
Der förut den gamla staden låg
Sammankrupen i en kärrig dal,
Har den nya uppstått glad och vänlig
Mellan bergen, ej af dem betryckt,
Och begynt på sjelfva Vores axlar
Stiga dristigt upp att öfverskåda
Hela loppet af sin å, med allt,
Som der rörs, på stranden och i vattnet,
Rikt och lifligt under gröna skuggan
Af de gamla träd, som branden skonat.
Ej blott husen ställt sig i parad,
Bättre skapta, sirligare klädda;
Äfven gatorna, likt svällda floder,
Bredt sig ut och tagit annan väg;
Medan torget, likt en sjö, som våren
Öfverfyller, slukat hela nejden,
För att hinna ända till den kulle,
Der i allt sitt majestät ännu
Står S:t Henriks helgedom. Ack! nyss,
Då jag for förbi det gamla slottet,

Som bevakar, nu med andra vapen,
Andra fanor, inloppet till staden,
Smög sig ur mitt bröst en hemlig suck
Öfver svärdets makt, som skiftar jorden.
Här, hvad tröst att se ifrån det sköna,
Öfver torgets hvimmel höjda, templet
Tornets spets betydsamt springa upp
I det blå, hvars krets kring alla länder
Utan gränsor sträcks och alla folk
Visar, ofvan den, ett samfält rike,
Som består, då alla andra falla.

Väl förstämde det mitt sinne åter,
Då jag fann derinne — hvilken tomhet,
Hvilken saknad! — inga minnen mer
Af den Svenska äran. Öde stodo
Dessa chor, der fromma helgons skrin
Vikit undan för de segerfanor,
Som der ställdes öfver hjeltars stoft.
Men det höga hvalfvet bars ännu
Af de förra pelarne, och genljöd
Af det gamla rena Herrans ord.
Ja, vid samma altar samma tro
Än på samma tungomål bekäns
Af det folk, du fostrat, ädla Svea.

Ännu bära ock de kunskapsträd,
Du planterat i det vilda landet,
Frukt, som prisar vården om dess odling.
Se, der står den gamla lärdomens
Nya boning som en minnesvård
Af ett slutadt tidehvarf. I detta

Af inbillningen försatt, ej olik
En som går i sömn och ser sitt mål
Blott med tankens ögon, gick jag dit
Med det glada hopp att der ännu
Se Christinas bild och Brahes sväfva
Öfver lärostolen, der en Stjernhöök,
En Calonius redde lagens grunder,
Der i upplyst nit och grundlig forskning
Tengström frisint täflat med Terserus,
Derifrån Lexell, som Newtons tolk
Af sitt rykte böds till Kejsarstaden;
Der Porthan upplyste, än hvad Rom
Skönast frambragt, så i sång som tal,
Än det Finska folkets mörka forntid,
Och de unga höll, som i en trollkrets,
Alla spända i en ifrig väntan
Af den vishet från hans läppar kom.
Främst hans bild ibland de lärdomsskatter,
Som hans omsorg ordnat, ställd att dem
Än bevaka, tänkte jag få helsa
Med en minnessuck som tacksam lärling.
Häpen såg jag tomma rummet blott.
Bilden var försvunnen och med den
Allt, hvaraf den omgafs. Allt i rök
Var förgånget från det segerbyte,
Stålhandsk sände dit, den Finske hjelten,
En af dem, som följt den store Gustaf
Och vid Leipzig och vid Lützen stridt,
Till den lilla bok, som, ensam öfrig,
Gömde minnet af en nödens tid:
(Nöd var då för Finlands arma folk
Äfven om Guds ord till andlig tröst):

Det för barnen af en bondes hand
Uti träd inskurna A B C.
Mer än många praktverk, många lärda
Mödors frukt, var det att visas värdt;
Och hvem såg det utan att bli rörd
Så af nitet hos den fromma konstnärn,
Som af landets jemmerfulla tillstånd?

Lik den mordbrand, som, af Omar tänd,
I en olycksstund till intet gjorde
Seklers fynd af visdom; så fiendtlig
Mot all lärdom hade lågan, fjerran
Kastad, fönstren sprängt, som nattlig tjuf,
Och från vägg till vägg, från sal till sal,
Slingrande, förtärt hvar perm, hvart blad.
Murarne, de stumma, meningslösa,
Sparde hon likväl. Men ur sitt tempel
Alla nio systrarne försvunno,
Snart ej funna mer i hela staden.

Aura! du som dina stränder ser
Nu så skönt bebyggda, och likväl
Sorgsen blickar upp åt bergets spets,
Som dig blott om din förlust påminner
Med sin prydnad af det skådetorn,
Som i minnets verld står oförgängligt:
Ty deruppe var det som den Finske —
Ack han är det icke mer! — den nu
Europeiske astronomen mätte
Solens bana kring en större sol!
Säg mig, säg mig, är det släckt för alltid,
Detta högre ljus för Finlands söner?

Denna lemning af en tid, hvars ära,
Krönt af segrens lager, äfven den,
Som är lärdomens och snillets lön,
Åt det Finska som det Svenska namnet,
Ville vinna, är den helt förlorad?

Tyst! hvad sorl och stoj af glada skaror,
Som till landets nya hufvudstad
Skynda att begå en sällsynt högtid?
Der bevaras än Christinas verk,
Som nu står på tredje seklets tröskel.
Hvilken tiderymd! Hvad samlas ej
I en återblick på den för minnen!
Hvilka skiften så af ve som väl
I vår lilla verld, som i den stora!
Lefver hon dock än den gamla ådran,
Fast hon sprungit opp på annat rum?
Jag vill bära till den friska källan
Äfven jag min sena ålders tack
För det lif, som hon min ungdom gaf.

Landskapet sig likt och folket äfven
I den uppsyn af behaglig trefnad
Och af frisint vänlighet, som intog
Alexander, flögo mig förbi
Bakom röda mätare af vägen,
Som i hvita taflor viste denna,
Hastigt, som vårt lif, tillrygga lagd.

Bortom skogen, hvad oväntad syn!
Likt den molnstod, som för Israel
Syntes vid den helga offerhyddan,

Står der lätt och luftigt upp i skyn
Någon ting, som till ett tempel hör.
Hur det än i konstens skola nämnes
Och bedöms, så pryder det sitt ställe
I den rad af stora stolta hus,
Som nu träder i min åsyn fram.
Hvilken präktig stad, ej lik den förra,
Mer än puppan liknar kläckta fjäriln,
Rest sig här i hast, som fordom Thebe
Vid Amphions harposlag!

Hvad hör jag?
Hvilken sång, lik den af vårens fåglar,
Bådar högtiden, som re'n slår ut
Sina gröna löf och rika blomster,
Är det mig den helsar? — Denna ungdom
Känner icke mig, som lemnat landet,
Innan den blef född. Men jag förstår,
Att af dem, som minnas mig ännu,
(Länge mins man sina unga års
Lärare och vänner), torde några
För en son, en sonson, nämnt mitt namn.
Genom dessa sänder jag åt dem
Nu en helsning ur mitt rörda hjerta.
Rörd ej blott af fordna minnens fröjd,
Gläds jag åt en framtids sköna hopp
För det land, som fäster mig ännu
Såsom sonen, fastän fjerran skild,
Är vid modren fäst med tacksam kärlek.
Öfverraskad af den vår, som här
Möter mig med denna landets blomma,
Kan jag yttra, hvad jag känner djupt,

Med den önskan blott att öfver dessa
Dyra plantor himlens öppna fönster
Gjuta må välsignelse tillfyllest!

Nu i staden min beundran ser
Löftet uppfyldt, som den gaf på afstånd.
Här att stanna bringar mig, hvad konsten
Skapar stort och ädelt, som ett uttryck
Af en allmän ordning, allmän anda.
Der förnöjer mig, hvad täckt hon bildar
För ett enskildt lifs behag och prydnad.
På de stora gator, som mig visa
Fjerran vid sitt slut den öppna sjöns
Hvita seglare och gröna stränder,
Följer jag med folkets ström, som klyfs
Än af droskor, än af spann med fyra,
Alla förda af en skäggig körsven.
Mött af anleten, af klädedrägter,
Lika främmande för mig som ljudet
Af de många tungomål jag hör,
Frågar jag med häpenhet mig sjelf,
Om det är i Petersburg jag vandrar.
Men jag känner ju igen den blå
Öfver skogen nyss, nu öfver staden
Sväfvande kupolen. Se der öppnas
Torget, hvarifrån den stiger upp
Lik en luftbalong; och lik gondolen,
Som är än vid jordens yta fäst,
Synes templet ärna upp i skyn
Rädda sig ifrån en fåfäng täflan
Med de tvenne på dess sidor ställda,
Präktiga palats. Det ena maktens

Och det andra vettenskapens är.
Ser jag ej deri ett tidens tecken?
Har dess anda hunnit äfven hit?

Nu att vandra och beundra trött,
Må jag gamle gerna ta emot
Esplanadens bjudning att i skuggan
Af dess kronor hvila och besinna,
Om de skapelser, jag ser, ej likna
Dem Aladdin med sin lampa böd
Luftiga stå upp i en minut
Och med lika hastighet försvinna.
Nej, jag drömmer ej, jag möter här
Ansigten, som vänligt fråga mig,
Om de år, som flytt, ej lemnat qvar
Af en ungdomsvän, en embetsbroder
Något minne. Lefvande igen
Vakna i mitt rörda sinne bilder,
Glada, sköna, kära, från den tid,
Då jag helgade åt Auras Sångmör
Äfven jag min lefnads vår och sommar.
I min vinter tänker jag mig nu
Femti år tillbaka. Se det utgör
Af det tidehvarf, som denna högtid
Återspeglar, fjerdedelen. Ja,
Så förrinna åren och till slut
Visa de oss blott ett ögonblick,
Skiftande af ljuft och ledt.

Hvem kommer?
Ack! min dotters, den ifrån oss gångna,
Evigt käras, älskelige son.

O, hvad saknad vid vårt glada möte!
Dock ej helt förlorad är den hulda.
Hennes minne vare dig en stjerna,
Som dig följer på din lefnadsstig.
Akta på dess blick och vik ej af.
Stör ej hennes englafröjd med sorgen
Att sitt barn se vilse gå. Men nu
Gläds hon med ett hopp, som längre skådar
Fram i tiden än din fars och mitt,
Gläds att se dig träda i hans spår.
Så vid dygden som vid vettenskapen
Fäst af ringen, som du får med kransen,
Märk, att den förvissnar ej som denna.

Hvilken lycklig ålder, då ett löfverk
Ger en sådan fröjd! Hvad är mot den
Allt det nöje, som vid mogna år
Njuts af lyckans gåfvor, ärans tecken?
Ack! jag mins, och gerna vill den gamle
Tala om sin ungdoms glada tid;
Ja, det gläder mig ännu att minnas
Icke blott min egen segerfröjd
Af det löfvet, utan ock de ungas,
Hvilkas hufvun jag dermed bekrönte
Som Apollos offerprest. Då stod
Än det gamla huset, det förfallna,
Som ej långt derefter föll i grus,
Då det nya, grundlagdt af en Konung,
Som ej drömde om det öde honom,
Innan det blef färdigt, förestod,
Under annan skyddsmagt vigdes in.
Afsked tog jag då ej blott af huset,

Som i all sin ålders skröplighet
Var mig kärt, ty der jag hört Porthan,
Som i jorden lades före det,
Lycklig att ej se uppå det nya
All sin omsorg, all sin möda spilld.
Afsked tog jag då af henne sjelf,
Som nu skulle få en annan boning.
Icke tänkte jag, att äfven hon
Snart en flykting blefve derifrån.

Tretti år förflutit se'n, och nu,
Här en främling, frågar jag förgäfves
Efter det Christinska lärosätet.
Ingen vet deraf. Man känner blott
Alexanders Universitet.
Och man visar mig dess stolta säte
I det stora huset der. Hvad mönster,
Om det inre i harmonisk skönhet
Svarar mot det yttre.

«Följ mig dit.
Äfven oss, från henne länge skilda,
Bjuder hon; — ty det är hon, densamma,
Som vi tillhört, — äfven oss hon bjuder
Der ett festligt minne af vår ungdom.»
Fattande min hand vid dessa ord
Öfverraskar mig från gamla tiden,
Gamla stället, en kamrat, en vän.
«Mer än halft århundra är det sedan
Vi vår vänskap knöto. Dina spår
Ville jag då följa. Du gick främst
Bland oss alla till vår täflans mål.»

Glad att följa honom äfven nu
Steg jag in i templet och han sade:
«Känn igen den gamla, välbekanta.
Se, hon står här under nytt beskydd,
I en ny fullkomligare ordning,
Vid ett rikare begåfvadt altar,
Dock den samma än med annat namn.
Derom vittnar äfven denna högtid.
Icke kunde den af henne firas,
Som det Kejserliga namnet bär,
Om hon icke sjelf erkände sig
För den samma, som det Svenska folkets
Unga Drottning böd stå upp och lyfta
I Europas åsyn, äfven Finlands
Tappra folk bland bildade nationer.»

«Var det ej liksom en ödets spådom,»
Svarte jag nu lugn, «att hon i Rom,
Såsom lärdomens beskyddarinna,
Nämnde sig Christina Alexandra?»

Se'n då jag i festens helgedom
Såg Christinas bild vid Alexanders,
Tyckte jag en röst från höjden ropa:
Hör! med begge namnen helsas nu
Jubelbruden af de två, som hit
Blicka ned ur skyn, der de hvarandra
Räcka handen vid den glada festen,
Sjelfve krönte med etherisk lager.
Och de nio, samlade omkring dem,
Sjunga: Hell! Christina Alexandra!

Ej blott rösten, som i templet talte,
Äfven sången i den ljusa skyn
Tyckte jag mig höra; och jag njöt
Denna sköna högtids rika glädje,
Såsom Sverges, ej blott Finlands son.
Ja, som modren, fast hon icke mer
Hemma har sin dotter, gläds åt frukten
Af det vackra, som hon henne lärt;
Så tar Sverge del i Finlands ära.
Äfven Ryss och Est med Svensk och Finne
Låta glas och röster sammanklinga
I den önskan, att de alla fyra
Mötas må i tankens fria verld.
Se, på samma haf, som skiljer folken,
Fredens flagga dem förenar åter.
Och de tända för hvarann i mörkret
Ljus, som leda seglaren i hamn.
Skulle de då icke med hvarandra
Vexla lärdomens och snillets ljus?
Såsom Östersjön och Finska viken
Sammanflyta, så från begges stränder
Vitterhet och Vettenskap må samla
Gyllne frukter på gemensamt altar.
Och den ädla ymp, som här är satt
I den gamla rotens friska stam,
Måtte den i ny uppblomstring blifva
För ett nytt århundrade en prydnad!

En berättelse från Lappland.

På ett utaf de undersköna ställen,
Som med förvåning ses vid Norska fjällen,
Står Stengrunds kyrka, der en värdig tolk
Af Herrans ord höll Gudstjenst för det folk,
Som, längst förjagadt upp i öde Norden,
Har allt, hvad det behöfver i sin Ren.
Men ock dess hund, att sammanhålla hjorden,
Är oumbärlig, fast båd' ful och klen.
Lägg till det tält, som följer med på färden,
Och släden, lik en ökstock, öfver snön
Så flytande, som denne öfver sjön.
Se der, hvad Lappen mot all stát i verlden,
Ej byta ville. Mången af hans stam,
Till södern förd, der kunnat komma fram,
Men blef af en magnet till Norden dragen.
Så Thore Carlsson, af en prest upptagen,
(Till Sverges Lappmark hörde begge två),
Fick genom hans försorg i skola gå,
För att till tjenst i samhället bli danad.
Men om sitt hemlands renar drömde han
Hvar natt som yngling, och beslöt som man
Dit återvända, af den frihet manad,
Som tjust hans barnaår, då endast skyn

Och fjällen stängde för hans glada syn,
Och då han for med renen, som han skulle
Ha flugit upp och ner för berg och kulle.
En högre frihet var dock nu det mål,
Han sökte med sin flykt från samhällslifvet,
Den, som ej sjelfsvåld mer än träldom tål,
Och hatar det af afund närda kifvet
Emellan hand och fot i samma kropp
Och mot det hufvud, som den håller opp.
Nu köpte han en hjord och, sjelf dess herde vorden,
Bekände sig till Sabmes ätt
Så väl i drägt som boningssätt;
Och Guds välsignelse förökte hjorden.
Men i hans trefnad feltes än
En, som med honom delte den.
Bland råa Lappskor kunde väl ej finnas
En värdig maka för så bildad man.
Men att en Svenska skulle kunna vinnas
Utaf en Lappman, han ej hoppas kan.
Svenskt blod med Lappskt ej tål förening;
Det är ej Svenskens blott, men Lappens mening.

Väl blef en svenska, en af högre stånd,
Med ädelt hjerta och med ljust förstånd,
Ehur romantisk i det hela,
Så fäst vid Thore, att hon ville dela
Hans ökenlif och Lappska lefnadssätt.
Men han betänkte, att, hvad skönt och lätt
Nu henne syntes såsom hans herdinna,
Hon se'n odrägligt skulle finna,
Då i ett trångt och rökigt tjell
Hon skulle bo och se blott hed och fjäll.

Men lyckligtvis bortrycktes hon af döden
Från alla sorger, frestelser och öden.

Med hennes minne i sin sorgsna håg
Och med den tanken, att han skall försaka
Det sälla lifvet med en dygdig maka,
Beger han sig uppå det sommartåg,
Som Svenska Lappar göra upp till fjällen,
Der deras hjordar glada gå
Från brant till brant på rika betesställen
Och allt till Norska gränsen nå.

Der stannar han en dag och lemnar hjorden
I sina hundars vård och sig beger
Uppå en väg, som bär i bråddjup ner,
Till dess han når en hamn i Svanefjorden.
Der finner han, hvad han till tidsfördrif
I ensligheten af sitt ökenlif
Hvart år beställer, någon bok af värde.
Så bär det frukt, hvad han i skolan lärde.
Och hvad den verld, han öfvergett, beter,
Han än med hopp om dess förbättring ser.

Vid hamnen reser sig en bergsrygg, som beklädes
Af tall och björk i rad på rad,
Och blott i krok på krok beträdes,
Tills vandrarn når en hvilostad,
En plan, som öppnas midt i bergets sköte,
Så vidsträckt, att ej blott en kyrka ryms deri,
Men ock en prestgård. Dit till begges möte
En väg från socknen går ock dem förbi
Sig sänker bråddjup ner i hamnen.

Nu Thore der sig klänger opp
Och intill Presten går, som med ett hopp
Af gästfri fägnad honom tar i famnen
Och ropar: «Var välkommen, Svenske vän,
Hos Norrske brodren. Det är längese'n,
Jag haft den glädjen att få språka
Med sådan älsklig man som du,
Ehur jag här i hamnen nu
Bland dem, som köpslå der, kan råka,
Ej blott bekanta, men ock mången man,
Hvars Norrska flärdfrihet min vänskap vann.»

«Tack, fader! låt mig så dig kalla,»
Var Thores svar, «som du benämns af alla
I den församling, du ej endast lär
Men leder på den väg, som Herrans är.
Vi fjällbor lefve här som gäster
I samma hus, vår sköna Nord,
Som fria menskor med ett ord.
Här blåser ej den vind från öster eller vester
Som samhällslifvet upp i vilda vågor rör
Och folkens sämja midt i freden stör.»

Vid dessa ord han på sin skuldra kände
En sakta klappning, och, då han sig vände,
En hand, som mötte hans och tryckte den,
Tillkännagaf, att han som husets vän
Välkommen var också hos värdens maka.
Snabb gick hon ut och snabb kom hon tillbaka,
Följd af en tärna, som är lika snar
Att hjelpa henne, då hon duken breder

Och, hvad föröfrigt hon i ordning har,
På middagsbordet lägger neder.

Full af förundran stannar Thores blick
På tärnans Lappska drägt och Svenska skick.
Förvånad ser han ock de regelbundna dragen
Och englablicken ur de himmelsblå,
Solklara ögonen afvika så
Ifrån det Lappska ansigtet, som dagen
Är skild från natten. Dylikt undantag,
Som vi från Lappland sett i en Jättinna,
Är denna Norrländskt blonda qvinna.
Föröfrigt visar det behag
I hennes sätt, som skulle klä' en Fröken,
Att hon ej uppfödd är i röken
Af kåtans spiseld, ej ibland en flock
Af råa herdar. Att med dem hon dock
Nu lefva vill, får han förundrad höra.
I löfsaln sedan, dit de gå
Till kaffebordet, spänner han sitt öra
Då gåtan löses af Pastorskan så:

«Här var en Fru, som, då hon, enka vorden,
Satt ensam i sin sorg, med resor den fördref.
Förtjust af Södern kom hon ock till Norden
Och af dess storhet hänförd blef.
Hon hade för allt skönt ett öppet sinne;
Och här hon lemnat efter sig ett minne,
Som nu förnyadt är. Oss alla kärt
Det äfven er uppmärksamhet är värdt.
Hon fick vid kyrkan se bland Lapparna en flicka,
Hvars fägring och det sätt, hon hade redan då

Att med naift behag sig skicka,
Intogo den förnäma damen så,
Att hon begärde henne få
Till fosterbarn, och fick det genast;
Ty hennes kalla mor och stränge far
Dervid beräknade allenast,
Hvad vinst det för dem sjelfva var,
Som af en liten hjord lifnärde sig med möda,
Att slippa henne klä' och föda.

Oaktadt allt, hvad godt hon nu i södern njöt,
Hvad skönt hon såg, och hvad af värde
Hon så af böcker som af samtal lärde,
Behöll hon, hvad hon tyst inom sig slöt,
Ett minne af sitt hemland. Det var källan,
Hvaraf det vemod midt i glädjen flöt,
Som tryckte hennes själ ej sällan.

Hvad under då, att hennes längtan dit
Fick luft vid damens död, som henne arflös lemnat,
Ej af förkolnad kärlek, ej med flit,
Ty all sin egendom hon henne ämnat,
Men af det uppskof, som så ofta sker,
För det man döden ej så nära ser.
Ehuru lycklig att en tillflykt finna
I Pastorns hus, beslöt hon dock
Att följa såsom tjenarinna
Sin gamla far. Hon ökte ock hans flock
Med tjugu renar för det medel
Hon ägde i en sparad sedel.
Till flyttning färdig tog hon redan an
Den Lappska drägten; och den dagen,

Då Thore kom, af lycklig aning dragen,
Hon hade klädt sig högtidsgrann
I höga röda mössan, som betäcker
Allt håret utom ett ziratligt par
Af flätor, hvilkas ända räcker
Allt ner på ryggen och ett påhäng har
Af perlor, ringar, band och glitter.
Den största grannlåten likväl på bröstet sitter
I silfverprydnader af många slag,
Som glänsa mot en solklar dag.
Som Ripan ömsar färg så Lappskan byter
Sin vinterpels, lik askan grå,
Emot en sommarrock, som skryter
Skarlakansfärgad eller himmelsblå
Med gröna snören, gula fransar,
Med hvilka, då hon går, en flägt af vädret dansar.
Då nu Maria hade klädt sig så
Blott på försök och fram till spegeln trädde,
Brast hon i skratt, dock med ett hemligt ve
Att så den enkelhet, som hennes täckhet klädde,
I löjlig brokighet förvandlad se.
Men hur det henne än förställde,
Så röjde hennes sätt att föra sig likväl
Det ädla, hvarmed hennes själ
Beviste öfver hennes kropp sitt välde.
För Thore, fast en afsmak äfven han
I denna vilda grannlåt fann,
Var den uppoffring, som hon dervid gjorde,
En högst välkommen sak. Den lifvade hans hopp,
Att nu det mål han hinna torde,
Hvarefter han förut förgäfves lopp.
Han tänkte nu en maka finna,

Som, fast hon var en bildad qvinna,
Dock kunde såsom en nomad
Med honom lefva nöjd och glad.
Hvad för en gammal vresig far hon gjorde,
Hon för en älskad man än mera göra borde.

Hvad han af Prestens fru och Presten sjelf förnam
Om dygder, som Maria prydde,
Hans kärlek på en gång uppeldade och brydde,
Då han för henne skulle träda fram
Med sin förklaring, hvilken han fördröjde
Till morgondagen. Enkel som den var
Och hjertlig, fick den ock ett svar,
Som lika öppet hennes ömhet röjde.
Väl var det fjerran i ett annat land,
Hon skulle föras af hans hand;
Dock detta henne föga brydde.
De hörde ju till samma folk
Och under samma Konung lydde,
Och samma tungomål var begges tolk.
Men snart en annan man begärde henne;
Hans namn var Önne, och se här hans bild:
Hemsk var hans uppsyn och hans åtbörd vild.
Med isgrå ögonbryn hans låga änne
Två knotor mötte, mellan hvilka låg
Ett par små ögon, dem man knappast såg.
Dock fann man, att de voro lika
De djurs, som man ej nämna plär.
Nu har väl Lappen som Chinesen slika
Så sneda i gemen; men dessa här
I sammanhang med håret, som från pannan
Står upp som borst, och tanden, som sig skär

Ur munnen ut, och en och annan
På rocken synlig fläck, allt med ett ord förent
Påminner om det djur, som nyss var ment.

Men hvad man än hos honom kunde klandra
I seder som i allt det andra,
Hvaröfver folket fäller dom,
Så öfverskyldes det utaf hans rikedom,
Om än med öfverdrift till tusen renar
Af ryktet räknades hans hjord.
Den tanken var ock allmänt spord,
Och visshet blir hvad folket menar,
Att han en mulen vinternatt,
Då ingen måne, ingen stjerna lyste,
På något ställe, der för troll man ryste,
I jorden gömt en silfverskatt,
Som öktes årligen af visen,
I hvars förbund han troddes stå.
Det syntes af de högre prisen,
Han alltid lyckades att för sin afvel få.
Det sanna var, att han för det, han sålde,
Tog digra fat, i hvilkas buk var stängd
Af onda andar en otalig mängd,
Som se'n bland fjellens folk förderf och armod vållde.

Ja, bränvinsdjefvuln rår olyckligtvis
Se'n längre tid också i Lappens öken.
Ej blott vid marknan vill han, för hvad pris
Som helst, så länge famla i det töcken,
Som föds af ruset, att han tumlar ner
I drifvan medvetslös och, då han vaknar,
Den sålda renens köpeskilling saknar.
Vid sjelfva kyrkan det ej sällan sker.

På Svenska sidan Thore bistod Presten
Att varna folket för den onda gästen,
Som är för dem, att nämna ett hans ord,
Hvad ulfven är för deras hjord.

Men för en hemlig hjelp af någon bland de andar,
Den Lappens vantro än med dem från himlen blandar,
Begynte Thore misstänkt bli,
Då i hans vård den lilla hjorden
Var redan nära dubbelvorden;
Den vantrefs, ej från otyg fri,
I förra ägarns hand, som, för en trollman hållen,
Dock sjelf i hjelplös nöd ett offer blef för trollen.
De rätta voro lättja, skojeri
Och dryckenskap. Men Thores renar
Som Abels får välsignades af Gud;
Ty Abel lik, han aktar Herrans bud
Och flit med måttlighet förenar.

Med tusen renar! detta tusen låg
Liksom ett trollord jemt i Ole Nilsens håg.
Det var Marias far och modrens namn var Greta.
Om silfverskatten drömde hon hvar natt
Och väcktes, än af mödan att den leta,
Än af den harm, hon kände vid det spratt,
Att den, som föregafs ha sett, hur skatten
I jorden gräfdes ner, på stället så
Ett märke laggt, fast det var mörka natten,
Att han den kunde i sin ägo få.
En annan gång hon åter drömde,
Att hon i egen kista gömde
De speciedaler hon der fann.

Hon lade hög på hög, ett hundra till ett hundra.
Men allt försvann,
Bäst hon ej kunde nog sin rikedom beundra.
Sist drömde hon, att hon på stället var,
Men efter skatten fann blott gropen qvar.
Han vet, hvar skatten fins, anmärkte hon som vaken.
Och hon skall veta det, blott hon, se det är saken.
Han är en äldre man och går i sus och dus:
Snart kan han falla i sitt rus;
Då tillhör skatten min Maria —
Och mig, tillägger hon i sådan hemlighet,
Att hon som knappast med sig sjelf det vet

Den rika gubben, att till dottern fria,
Af modren sjelf uppmanad var,
Men tvekade dervid så länge hon ej bar
Den Lappska drägten. Utan att det känna
Iklädde sig Maria denna,
Då hon beslöt till hemmet återgå,
För att sin gamla fader vårda,
Oaktadt hvad hon fann sig förestå
Att lida af sin mor, den hårda.

Då Önne kom att hennes hand begära,
Bekände hon uppriktigt, att hon den
Re'n åt en annan lofvat och med ära
Ej kunde fordra den igen.

«Jag får väl höra, hvad din fader säger.
Jag menar det är han, som giftorätten äger.»
Dock först till modren, som i huset rår,
Han med sin korg och klagan går.

«Den tokan tror sig ha en vilja,»
Utbrister hon, «men jag har min;
Och då min gubbe från min vilja sin
Ej plär, ej får, ej gitter skilja,
Hvad gäller hennes vilja då,
I fall hon någon har? Som ett mot två.
Om Thore fått ett ja af henne,
Så får du Önne af oss tvenne;
Och, då af henne Thore fått ett ja,
Skall han två nej utaf oss andra ha.»

En annan räkning gubben gjorde,
Då han sin dotters svar försporde.
«Den stackars flickan,» tänkte han,
«Har mist förståndet, då hon ej begripa kan,
Att tusen mer än hundra är,
Om Thore annars har så många,
Fast han, som ryktet förebär,
Har lyckats då och då att vilda renar fånga.

Ett hinder stod i vägen än
För Önnes giftermål, som, enkling vorden,
Sin förra hälft ej längre se'n
Än fjorton dagar bragt i jorden.
När sorgetiden, alltid lång
För friare, omsider var till ända,
Så möttes han af Fadren; och de vända
Åt Pastorns hus sin tysta gång.
Då modren ej behöfs vid tillfällen som detta,
Så ville de mor Greta qvitte bli.
Men hon sig smög till dem och ropte: «Tänken J,
Dumhufvu'n, komma utan mig tillrätta.»

Hos Pastorn se'n hon straxt i talet föll
Och ordet undan man och friare behöll.

En hälft af året var förliden,
Se'n Thore for att af sin Prest
Få nödiga betyg. Att vinna tiden
Han hade skaffat sig en häst.
Men lång var vägen, om det väg må heta,
Der han, försedd med en compass,
I öknen måste fram sig leta
Bland klippor, hedar och moras,
Än in i skogens djupa natt sig tränga,
Än uppför forsens branta brädd sig klänga,
Än öfver ån, i brist af spång,
Sig kasta med ett luftigt språng.

Ej återkommen, då de tre anlände
Till Stengrunds prestgård, kunde han sin rätt
Ej sjelf bevaka; och, fast Pastorn kände
Marias honom trogna tänkesätt,
Så måste han bevilja, hvad af lagen
I Norges Lappmark stadgadt var,
Att ett förlofvadt äkta par
I kyrkan anmäldt blef och vigas fick den dagen,
Om ingen röst sig höjde deremot.
Nu var hans säkra hopp, att trots de gamlas hot
Maria skulle sjelf förklara
Sin vägran att vid Önnes hand
Sig fästa med det helga band.

Om söndagsmorgonen en bröllopsskara
Halfdrucken sågs och hördes fara

Med stål och buller. Brudens fader mest
Lät höra sig, och brudgummen dernäst.
Med möda kunde de förmås att tiga,
Då presten sågs på predikstolen stiga,
Och till dess allt vid altaret var slut.
Nu sedan sista versen sjungits ut,
Blef allmän tystnad, då der trädde fram
Ett olikt par, hon lik ett offerlam,
Så darrande och blek och när att dåna,
Han lik en varg, hvars ögon sluka re'n
Det arma lammet, förr'n hans klor det råna.
Sin röst upphöjde Pastorn se'n
Och enligt sed och stadga sporde,
Om någon visste något laga skäl,
Som detta giftermål förhindra borde.
Då ropte brudens far: «mig tillhör väl
Att tinga bort mitt barn som mina renar
Åt hvem jag vill och hur och när.»
«Och då jag myndig man och enkling är,
Hvem,» inföll brudgummen «är den, som mig förmenar
Att fästa vid min hand en fager mö?»

«Förr måste dock endera af oss dö;»
Så ropade en röst till allas häpnad;
Och Thore står der med en blick beväpnad,
Som svarar mot det ord, vi hört.

En lycklig stjerna honom förd
I nejden, då han hörde klockan ljuda
Och folket till Guds hus från verdsligt samtal bjuda.
Der i en vrå, att obemärkt få bli,
Han satte sig till dess det helga var förbi.

Se'n, då det honom och hans fästmö gällde,
Han sakta smög sig fram och tätt bakom
Maria, ej af henne sedd, sig ställde.
Förvånad hörde hon hans röst och såg sig om
Och sade: «honom har jag redan
mitt hjerta gett; och nu min hand jag ger,
Som hela Guds församling ser.»
Ur kyrkan arm i arm de gingo sedan;
Men modren, rasande af harm,
Sprang efter dem och ryckte från hans arm
I hast sitt barn och drog det till det djupa
Strömfallets brädd, en ättestupa,
Och skrek: «om du ej svär för mig
Att Önne ta till man, så skall jag störta dig
Här utför branten hufvudstupa».

«Nej, hellre vill jag dö,» var dottrens svar.
Då nära brädden hon försöker
Sig slippa ur det hårda par
Af armar, som om hennes lif sig kröker,
Så stapplar modren; och det bär
För begge ner i sjön, som derinunder är.

Sjelf när att falla, då, att dem bevara,
Han sträckte armen, Thore var.
Men nu han kastar sig med flit i samma fara
Och lyckas, lika stark som snar,
Att bringa först i land Maria,
Som halfdöd suckar: «fräls min mor.»
För att ej söka henne ock befria,
Var han för christligt sinnad. Kort — han for
I sjön igen och grep den snart förgångna

I håret fatt och den så fångna
Till stranden drog, förnöjd att så
På hennes stygghet hämnas få,
Då han på en gång frälsa kan den fula,
Och henne lugga får en smula.

Pastorskan, som Maria bragt
Fullkomligen till lifs, nu tog i akt,
Att äfven modren vårdad blef. De gingo
Med henne se'n och kläder ömsa fingo,
Så att de kunde visa sig igen
I kyrkan, dit församlingen,
Som stannat utanför, inträdde åter.
Der, sedan Pastorn påmint, huru Gud,
Då vi förlåte, oss förlåter,
Framställer han det Christi bud:
«Hvad Gud förent, skall menskan ej åtskilja.
Der är ju uppenbart Guds vilja,
Att sammanvigas må de unga tu.
Hvem skickade att han kom hit just nu
Att frälsa henne först från nöden,
Af tvunget äktenskap och se'n från döden,
Hvem om ej Gud? Så olikt som det var
Det giftermål som Herren hindrat har,
Så talar allt för den förening,
Som nu i fråga är. Godt folk! hvad är er mening?
Fins något jäf emot, att desse bli ett par?»
Ett gällt och allmänt nej var menighetens svar.
Marias mor och far blott suckade och tego.
Nu brud och brudgum fram till Presten stego,
Som dem förente med det band,
Hvarmed af Skaparns egen hand

De första tu så fästas vid hvarandra,
Att de i nöd och lust tillsammans skulle vandra.
Med rörda hjertan af församlingen
Det sälla paret följdes ut på vägen;
Och dagens minne i en sägen
Från led till led har gått och lefver än.

Men huru kunde Thore och hans maka,
Som lifvets ädlare behag fått smaka,
Förnöjde lefva på det råa sätt,
Som Lappen lefver? hör jag läsarn fråga.
Låt oss, det kunne vi ju lätt
I tankens säkra luftskepp våga,
Besöka dem i Qvickjocks paradis,
Af resande så nämndt och värdt sitt pris.
Men för att inse, hur de sig befinna
I sin förening, måste vi
Så fram i tiden som i rummet hinna
Och tänka oss tre år åtminstone förbi.
Stor sak, om dikten se'n må anses fela
Af brist på enhet i det hela.

Se der en båt, som, lik en fisk så snäll,
Far fram på Saggatsjön, der höga fjell
Sin hjessas silfverhår i djupet spegla.
Låt oss anropa båten, att vi må
I den få rum och in i viken segla.
Den öppnas re'n, som skulle en ridå
Dras upp, och visar vid den säf, der gungar,
Snöhvita svanor, som med stolt behag
I sundet skrida framför sina ungar,
Men hastigt vända om för strömmens drag

Från sammanloppet af två stora elfver.
Den ena, Kama nämnd, en väldig son
Af skyhögt fjell med skum och dån,
Från brant till brant, sin bölja hvälfver.
Den andra, Tarrajock, med sakta ljud,
Af bråda älskarn mött, sig i hans armar lemnar.
Omkring dem är en bröllopssal,
Så skön som stor, af berg och dal.
Men denna tafla jag ej måla ämnar.
Jag kan det icke; och vi se den ju
För våra ögon, då vi nu
På foten stige af det stolta fjellet,
Som Snerak nämnes, nära till det stället,
Der våra vänner bo.

Så långt vår syn
Sig sträcker under blåa skyn,
Se vi en mängd af sydlänskt gröna öar
I viken spridda vidt omkring,
Som sluta inom sig små silfverlika sjöar
Och dansa om hvarann i ring vid ring.
Då detta spel af grönska och af vatten
Är nu så skönt, hvad är det se'n om natten?
Hvad härlig natt af purpradt guld,
Då solen öfver insjön stannar
Och der sin spegelbild besannar.
Naturen väntar andaktsfull
Att henne se ånyo stiga;
Och sjö och skog och vindar tiga.
Blott forssens höjda dån man hör,
Som tystnaden än mer högtidlig gör.
En sällsynt fågel ger åt dessa nätter

Romantiskt lif med sånger för sin brud.
Hans namn i öknen förutsätter,
Att han har hundra tungors ljud *).
Så skönt ej skifta, ej tillsammans flyta
Regnbågens färgor som hans stämmas slag.
Sitt forte till piano byta
Kan ej en Virtuos med mer behag.
Tyst! det är han, som sitter der i lunden.
Hvad under! — nu så nära middagsstunden
Han låter höra sig. Det sker,
Mitt sällskap, för att fägna er,
På det J sjelfve måtten höra,
Hvad en beskrifning för ert öra
Förgäfves skulle säga om hans sång,
Så klangrik och så själfull på en gång.

I skygd af träd, på löfverk rika,
Står Thores boning skön och glad.
Han är ej mera blott nomad;
Uppodlare af jord tillika.
Sin renhjord lemnar han i tjenarns vård
Och sköter sjelf sin afvelsgård.
Se der ett nyland, som han re'n får skörda,
Der rågen böjes ner af axens börda;
Och här ett annat under tukt,
Som lofvar om ett år en dylik frukt.
Hvad sköna kor der gå i branten
Och beta på den gröna kanten.
Högt på en klippa står en eldig häst och ser
På oss som främlingar med undran ner,

*) Satakielinen är hans Finska namn.

Sjelf sedd med undran af två renar.
Och vi på dem med undran se,
Då de på flykten sig bege
Och ner på ryggen sträcka hornens grenar.

Men säg, hur gick det till, att han,
En ifrig lapp, blef åkerman?

Guld, silfver och hvad mer, som blänkte,
Daggdroppar likt, Maria honom skänkte.
Hvad af sin fostermor hon tidtals fått,
Befanns, då man det sammanlade,
En skatt, som hon ej väntat hade;
Ty hon deri sett kärleksminnen blott.
Nu, fast Maria aldrig röjde,
Att hon besvärligt fann det lappska lefnadssätt,
Att han det märkte, dock ej länge dröjde;
Och skatten tyckte han gaf henne rätt
Till bättre lott. Han köpte för dess värde
En vacker hemmansdel och byggde der
Det nätta hus, som ställets prydnad är.
Så utan att hon det begärde,
Blef hennes lif så skönt som nytt,
Liksom ett trollslag det förbytt.

I öknens enslighet de njuta dock det nöje,
Som sällskap ger, än under skämt och löje,
Än i förtroligt fri meddelsamhet
Af hvad man tänker, hvad man vet.
Bland sina grannar Thore finner
Två säkra vänner, hjertligt fäst
Vid Pastorn, en allvarlig prest,

Och vid en bonde, som påminner
Om fromma män i verldens första tid,
Dem Herren sjelf besökte med sin frid.
Med Svenska nybyggarn i frid och sämja,
Tog han dock alltid sin nations försvar,
Då något till dess men å färde var,
Och sökte dess upplysning främja.
Se här ett prof deraf.

Sjul Långe var en man,
Som med ett öga såg, hvad ingen ann
Med två förmärkte. Med ett ord han gällde
För mästare att trolla och att spå;
Ty ej så krossadt än är hedendomens välde,
Att ej hos mängden skrock och vantro rå.
Trolltrumman sådan, som den fordom
Besvärjarn tjente med sitt dofva ljud,
Som, i förening med hans hemska svordom,
Böd trollen akta på hans bud,
Finns än, i trots af sin bannlysning,
Hos en och annan hemligt i förvar.
Sjul såg den hos sin far med rysning,
Men lärde se'n hans konst, ett arf från farfars far,
Och fann sig väl af den. Fast folket honom skydde,
Som den der stod med Satan i förbund;
Dock Svensken sjelf med gåfvor flydde
Till Siarns hjelp i nödens stund,
Då onda ögon ondt ibland hans boskap vållat,
Och eljest någonting i huset var förtrolladt.
Nu tror sig Sjul af dylik orsak stämd
Till Thores gård och hoppas hämd,
För det han honom dels förlöjligat, dels bannat.

I huset anländ, der han aldrig förr
Var synlig, hade han i farstu'n stannat,
Tills någon kom och viste på en dörr
Med nyckel. När på den han lade handen,
Fick han en hemlig stöt och föll omkull.
Dock reser han sig straxt och bugar vördnadsfull
För den — så tänker han — i låset gömda anden.
Han hoppas, att han så hans ynnest vinna kan.
Se'n trädde han frimodigt in och fann
En ked af händer, som sig sammanknöto.
Nu äfven honom i sin ring de slöto.
I samma ögonblick
En häftig ryckning genom alla gick.
De sågo häpna på hvarandra;
Trollmannen tog på sig en trottsig min,
Förenad med ett tillgjordt grin.

Se'n blef han särskildt från de andra
Ställd på en pall af glas och fick
En jernked i sin hand. Den gick
Till en af Thore vriden skifva,
Som syntes hela verket drifva.
Nu alla fram till Sjul, hvar efter annan, gå
Och röra vid hans hand och få
En knyck, hvarvid en gnista springer
Ifrån hans knoge in i deras finger.
Månn' det väl brinner inom mig;
Så tänkte han förskräckt. Dock tröstade han sig,
Då han en iskall svett på ryggen kände
Och sig föröfrigt oskadd fann.
Emedlertid försvann hans mod och han bekände,
Att Thore var hans öfverman.
Nu denne hela undret tyder

Som en naturens kraft, den äfven åskan lyder.
Ja, med vår Herres ljungeld slägt
Är gnistan, som, ur glaset tvungen,
Nyss syntes fram ur fingret sprungen.

Se'n han med detta ord en häpen undran väckt,
Fortfar han så: «att noga pröfva tingen
Och rätt använda dem är menniskan
Af Skaparn ställd på jorderingen.
En loflig trollkonst och en sann
Är den, att, då vi rätt naturen känne,
Vi kunna ock beherrska henne.
Men synd, såväl som dårskap, är
Det hexeri, du förebär,
Du gamle Sjul. Hvad kan din trumma,
Då du på henne slår? Blott brumma.»

Det skratt, som hördes, då han slöt,
Den stolta gubben mer förtröt
Än allt, hvad Thore eljest gjorde,
Som honom förödmjuka borde.
Af hemlig fruktan dolde han likväl
Den harm, som tändes i hans kränkta själ.

Så för det sanna Thore stridde
Och frön till odling i sin omkrets spridde,
Från verlden skild, af verlden glömd,
Dock ej lik masken i sin snäcka gömd.

Der står han, i gestalt ej stor dock manlig.
Den fulhet, som i anletsdrag
Och ögonställning är hos Lappen vanlig,
Hos honom föga märks för det behag,

Som öfver hela ansigtet sig gjuter
Ur svarta ögon, der en ädel själ
Framblickar med det lugn, som dygden njuter,
I det hon vill och gör och tänker väl.

Han blir oss varse, kommer oss till möte
Och bjuder oss att se, hur säll
Här i sin frihet bakom öde fjäll
Han lefver i naturens sköte.
Nu ock Maria syns på gården re'n
Med tvenne englabarn inom en blomsterhägnad,
Och med en vänlig min oss lofvar den undfägnad,
Som hennes gästfrihet bevisar se'n.
På en gång Norrskt och Svenskt är allt härinne,
Så husgeråd, som mat och dryck.
Allt röjer ordning, flit och sinne
För huslig trefnad utan flärd och nyck.
Snart bär hon in tre goda rätter
Af lax och ren och mjölk och bär;
Nej, grädda tror jag, att det är.
Sist hennes vackra hand på bordet sätter
En sirligt slipad karafin,
Som lofvar ett förträffligt vin,
Om vi få dömma efter lukten redan.
Också åt färgen fägnar sig vår syn;
Den liknar rodnaden i aftonskyn.
Då vi af Thore manas sedan
Att tömma våra fyllda glas,
Infaller leende hans maka:
«Få se, när ni det hunnit smaka,
Om ni kan låta er af qvinnolist bedras
Att hålla det för vin, ehur' de drufvor,

Af hvilka det är brygdt, ha växt på våra tufvor:
Det är af åkerbär, som blomma på vår äng
Likt rosor i en blomstersäng.»
«Ett härligt vin, som skattas må dess mera,
Då det är fosterländskt» utrope vi.
«Dock, att det styrka ge en tår madera»,
Så hon bekänner, «blandad är deri.»
«Ja,» säger Thore, «Norden kan dock icke
Umbära söderns salt; och dermed må
Ett ädelt vin, det vi till högtids dricke,
Som en förnäm Guds gåfva följa få.»

Nu stå vi upp välfägnade från bordet,
Vi äfven, som i tanken blott
Ha njutit, hvad der funnits godt.
Förut likväl så en af oss tar ordet:
«Vi klinga må med höjda glas en skål
För ett af tidens lyckligt nådda mål,
Som, då det kunnat bli med vapen vunnet,
Af hjeltekungen blef i freden funnet.
Det blir, så hoppas vi, om det ej är,
Det band af kärlek likt, som vi se här
Förena Thore och Maria.
Jag menar Sverges på en jemnlik grund
Med Norge slutna statsförbund,
Som gör dem hvar för sig sjelfständiga och fria.
Så har naturen sjelf det ment,
Då hon på samma gång dem skiljt och dem förent
Med fjäll, som nalkas skyn för att på hvar sin sida
De smälta drifvors friska flöden sprida,
Som sätta såg och qvarn och båt i rörelse
Och fruktbarhet och lif åt hela landskap ge.»

Aura till Svea.

(1840.)

Tacksamt mins jag: aldrig skall jag glömma,
Hvad, o Fostermor, du var för mig.
Bortförd dotter, skall jag alltid gömma
I mitt hjertas djup en bild af dig.

Sjelf belåten med min lott, jag följer
Glad din välgång i din frihets hägn;
Nu bekymrad, om det moln, dig höljer,
Bär förstöring eller fruktsamt regn.

Dina tidshärolder jag ej känner:
Fåfängt ljuda deras rop allt hit.
Men jag mins ännu de gamla vänner,
Som dig tjente med ett trofast nit.

Skulle de af dig den otack röna,
Som, jag hör, är dagens lösen nu?
Skulle du en Rosenblad så löna?
Nej, den rösten vidkäns icke du.

Icke kan du nu i hast förgäta,
Nu, då han sin sena hvila når,

En förtjenst, hvars jemna bana mäta
Fem och sexti ärofulla år.

Äfven Finlands barn, som sig tillegna
Hälften deraf, prisa än hans namn
Under Kungabref, som fliten hägna,
Så i skylrik bygd, som mastrik hamn.

Fyra Konungar han tjente trogen:
Der Försynen honom ställt, han stod,
Lik en ek, allt mera stark och mogen,
Orörd så af storm, som vattenflod.

Riken söndras, dynastier falla:
Snart dock jemnas statens störda vigt;
När dess lemmar, på sitt ställe alla,
Stilla verka, enligt lag och pligt.

Verkat har han, så i stat som kyrka,
Verkat hvad han dömde godt och rätt.
Hvad system, som tiden nu må yrka,
Vörda måste den hans tänkesätt.

Lagens högste tolk, han stod vid thronen
I Guds åsyn; och det stöd, han re'n,
Såsom yngling fann i religionen,
Höll han fast i alla skiften sen.

Gud och Konung, att dem trogen vara,
Är det ingen dygd i Sverge mer?
Bäfva då, o Moder, för din fara:
Mins den varning, dig din dotter ger.

Du förstår mig. Glädjoms åt det bandet,
Freden knutit mellan våra skär,
Hvilken tröst, att, änskönt icke landet,
Himlen dock för oss gemensam är!

Tystnadens ålder *).

— Dones, precor, integra
Cum mente nec turpem senectam
Degere, nec cithara carentem.
Horatius Lib. 1 od. 31.

Ja, ålderdomen bryter rösten,
Och vårens sång med våren dör.
Dock qvittrar fågeln än om hösten,
Då han till flygt sig färdig gör.

Och gerna må vi honom höra,
Med sena, om än matta ljud;
Den blomtid oss till minnes föra,
Då han naturen sjöng som brud.

Om, för den gamle, skaldeyran
Är med sitt sköna spel förbi,
Han dock vid hjertat lägger lyran,
Att det må ljuda än deri.

Att sjunga ut hvad fullt man känner,
Om det är sorg, om det är fröjd,

*) (I Aftonbl. N:o 53, 1840 åberopades emot förf., i anledning af stycket *Aura till Svea*, Berangers ord, att han inträdt i tystnadens ålder).

Det gör, att smärtan mindre bränner,
Och glädjen når en dubbel höjd.

Se, biet far, till dess det fryser,
Bland höstens sena blommor ut,
Och ur hvar knopp, som honung hyser,
En droppe suger än till slut.

Och hör, hur, vid sin flygt kring lunden,
Det äfven sjunger på sitt vis:
Det sjunger än i sista stunden,
Då det till kupan bär sitt pris.

Men tystnans ålder för poeten
Må komma snart. När kommer den
För Rättvisan och Tacksamheten
Och för den rena Sanningen?

De ha en röst, som ej förqväfves
Af tidens eller hafvets dån:
Om den i landet höjs förgäfves,
Så skall den ropa utifrån.

De Svenska A och U.

Ei Dansken, veed Du, er missundelig,
Kun Eet missunder Svensken han. —
"Hvad da"? —
Det er et lille Bogstav, Ven! — et A.
Oehlenschläger till von Beskow.

«Himlastämma, englatunga!
Nu för mig allena sjunga
Skall du att behaga mig.
Må likväl den sköna sången
Alla tjusa i salongen;
Äran delar jag med dig.»

«Prima Donna! hvart vi fara,
Skall du vid min sida vara.
Min Grefvinna! märk hvad namn!
Derför må du Rom försaka
Och theatern. Hulda maka!
Glöm dem båda i min famn!»

Redan in i brudgemaket buden,
Redan ensam med den sköna bruden,
Grefven, sjelf bland konstens söner spord,
Sjöng för henne dessa valda ord.
Tydde se'n på prosa hvad de mente,

Och ett sirligt blad med gyllne rand,
Som med rosens färg dess doft förente,
Slöt i hennes mjuka, mjella hand,
Den han ömt till mun och hjerta tryckte.
Hastigt hon den undanryckte,
Hastigt öfver bladet gick
Hennes svarta ögons blick.

«Bella lingua!» ropte hon om Svenskan,
Som hon fann en likhet ha
Underbart med sjelfva Italienskan
I de många ljud på A.
«Himlastämma, englatunga» —
"Nu för mig allena sjunga» —
«Att behaga» — «sköna sången.» —
«Alla tjusa i salongen» —
«Min Grefvinna» — «Rom försaka»
«Hulda maka!»

Så hon stafvar och till slut
Läser hela strofen ut,
Hjelpt af Grefven, som förtjust berömmer
Sina stansers klang i hennes mund,
Och poetiskt lycklig glömmer
Brudgumsglädjens segerstund.
Vid sin luta sjunger hon det sedan
Con amore, som hon tror, hon gör
Blott för honom; men hon drömmer redan
Att man hennes sång i Stockholm hör.
För den kalla Norden ryser
Hennes varma blod ej mer,

Då hon re'n i tanken lyser
På dess soiréer.

«Att det vackra språket lära
Blir mitt nöje, blir min ära!»
Tänkte hon och visste icke då
Att vi heldre hvad vi ej förstå,
Endast det är utländskt, vilje höra.
Nu förrän hon kan den utantill,
Sången hon ej lemna vill.

Grefven, som i början var blott öra,
Blef dock ledsen, då för sig han satt,
Fåfäng brudgum i den långa natt. —
Nu sin egen lyra han fördömde
Ville rifva sina rim itu
Och då han det Svenska A berömde
Let han med en suck det svenska U.
Det för hjertan, som sig grufva,
Uttrycksfulla, men så ljufva
I det sköna ordet Du,
Och det sälla: nu, ack! nu
Äre vi blott ett, vi tu.

Nytt blef detta nu för dessa tvenne,
Då förtjust, som far, han henne ser
Såsom mor förskönas mer och mer.
Snart får ock det Svenska A för henne
Nytt behag, då hon till vaggan går:
Derifrån det kära ropet! «Mamma»
Hennes öra, hennes hjerta når;
Och en liten engel i detsamma

Räcker sina armar fram och ler
Och sin rosenmun åt henne ger:
Och de hulda läppar, som den möta,
Tjusta svara: »Lilla söta,
Näpna, täcka» och hvad mer
Sluts på A, bland ord som smeka,
Eller hoppa, dansa, leka.
Gratierna ser man så
Öfver lena mattan gå;
Och Zefirer, som kyliga susa
Öfver en stilla bäck
Och dess soliga spegel krusa
Smyga sig så till den rosiga häck,
Der de af blommorna kyssta,
Hvila sig tysta.

Så behagligt låter icke U,
Då den lilla, som till Pappa
Bärs att hans mustascher klappa,
Från dem vänder sig med «hu!»
Eller luggar dem ej sakta,
Och den gamle ropar: «Uh!
Du din skälm! Jag tål det nu;
Men det blir min tur. Då akta
Luggen, pojke, eller torde du
Skrika få så A som U.»

Värre U var i det hemska läte,
Som nu hördes från ett gammalt torn,
Der en spöklik uf, af dem med horn,
Länge haft sitt dolda säte.
Hvad det var dervid som slog

Någon hemlig sträng i Grefvens sinne,
Om törhända något ängsligt minne
Från Italien, vet jag icke. Nog,
För sig sjelf han gick och gned sin panna,
Och i plågsam tvekan syntes stanna,
Tills igen den spädes blick och röst
Faderskänslan väckte i hans bröst.

«Detta ansigte är Svenskt» så sade,
Eller rättare så tänkte han,
Och med stolthet, som en säker man,
Armen krökt vid sidan lade.
Svensk är gossen. Blond är hyn,
Och hans ögon blå som skyn.
Håret är väl svart och ögonbrynen;
Någonting på mödernet också
Måtte han väl ha' ändå.
Svensk är han, ej blott i synen,
Men i uttalet af A.
Icke ropar han Papa,
Utan Pappa. Nu med barnet lekte
Han igen förnöjd
Och med fadersfröjd
Tyckte, att sin egen bild han smekte.

Hon sin arm om honom slog
Ropte «Piccolo» och tog
Gossen i sin famn. «Var stilla
Hvarför slänger du dig så?
Ah! Du vill ej heta Piccolo,
Nå ja, vackrare också
Är det Svenska ordet «lilla.»

Men ett ord för tungan svårt,
Äfven blott att höra hårdt,
Är svartsjuka. A i slutet
Hjelper ej ett ljud så brutet.»

«Saken sjelf är sådan,» svarte han,
«Att den hjertat bryta kan.
Men hur skönt, när tvenne ömma, rena,
Evigt trogna hjertan sig förena,
Som två droppar smälta i hvarann
Och mot himlen genomskinligt stråla.»

«Ja,» var hennes svar. «Men nu
Att vi må det sköna ej blott måla
Utan njuta — (märker du
Hur i detta ord ännu
Sammanklinga A och U) —
Att vi må det verkligt njuta
Räck mig famnen, låt mig sluta,
Jemte barnet på min arm,
Dig, du gode, mot min sälla barm.

Anmärkning.

U, såsom det i Svenskan uttalas, är ett henne eget ljud. I andra språk ljuder det mera öppet, midt emellan vårt O och U. Författaren tillstår, att det var en Utlänning, som först gjorde honom derpå uppmärksam. Professor Lichtenberg i Göttingen, som han år 1795 besökte, ville höra det Svenska uttalet af U, och förundrade sig deröfver såsom någonting mellan U och Y, hvilket han ej kunde eftersäga. Äfven A, såsom det i slutet af de flesta ord i Svenskan ljuder, fann han helt annat i Tyskan, att ej nämna Fransyskan. Derföre har och Voss i sin *Schwergereimte Ode,* der han hopsamlat de hårdaste rim, upptagit *Juba* och *Tuba,* som i våra öron äro de mest välljudande. Men hans Tyska läsare uttala slutändelsen i dem, såsom vi uttala det slutande A i de förkortade verberna *anta* och *andra.*

Angående vårt Svenska A gör vår nyaste *) språkforskare Herr Kindblad, i första häftet af sin ordbok följande anmärkning: Utaf den Göthiska språkstammens alla nu lefvande grenar är Svenskan det enda tungomål, som i afseende på vokalbyggnaden hufvudsakligen utbildat sig på *a*, häri ganska likartadt Moësogöthiskan, hvars flesta ord innehålla *a*, samt med urspråket Sanskrit, uti hvilket äfvenledes *a* är det öfvervägande sjelfljudet.

Den nya Daguerreotypen.

Du bland målare störst, hvars strålande pensel bepurprar
Morgonens sky och med guld stänker den speglande sjön,
Ger åt de sprickande löf den leende grönskan och blomstren
Pryder med tusenfallt skiftande färgers behag;
Nu, när du dig nedlåter till tjenst, du höge, hos konsten,
Som med en blick af dig trollar på skifvan en stad,
Hvarföre gör du din bild af menniskoanletet färglös?
Sann är din teckning, men lif sakna de ängsliga drag.
Ack! jag förstår, det är blott den jordiska menniskans afbild,
Innifrån henne sjelf kommer det dystra deri.
Men, då i frid hon skiljts härifrån, med hvad himmelska färger
Målar du ofvanom skyn hennes förklarade bild.

---

*) Detta skrefs år 1840. Utgifvarens anm.

Syskonparet.

Från enda dotter, enda son,
Bortrycktes far och mor.
Hvad bättre tröst kan ges än den
Af syster och af bror!

Men snart ej bror och syster blott
De voro för hvarann:
Hon som en mor för honom var,
En far för henne han.

Hon huset höll så rent och täckt,
Så väl han trifdes der:
Han sjelf af henne njöt den vård,
Som qvinnlig huldhet bär.

Och hon, som fyllde sexton år,
Af honom, som ej än
Var myndig vorden, fann beskydd
Som af en manlig vän.

Af hvad han vackrast lärt och tänkt
Han gaf åt henne del,
Och tog af hennes hjerta råd,
Som sällan slogo fel.

År efter år om hennes hand
Bad mången hurtig sven;
Men lemna brodren ensam, nej,
Det näns hon icke än.

Och han så länge systern ej
Är fäst vid annat stöd,
Ej vill på någon tärna se,
Ehuru hvit och röd.

Trolofvad var hon dock, alltsen
Hon gått till Herrans bord:
Och äfven han sin himlavän
Höll fast uti hans ord.

Af jordisk makt ej knuten var
Den krona, som hon fick,
Och samma år, som hon försvann,
Han efter henne gick.

Som önskebarn de växte upp,
Och lefde för hvarann,
Och följdes åt, ett englapar,
Som aldrig skiljas kan.

Den husvilla enkan.

Ensam satt hon och begret den döde,
Vid hans sida nyss ännu så säll.
Allt kring henne syntes tomt och öde
I det lilla, förr så glada, tjell.

Dock att minnas, hur han med sin maka
Trifdes der, en tröst för henne var.
Och, när stormen hördes hyddan skaka,
Prisade hon Gud, att den stod qvar.

Men det smällde på en gång och blänkte;
Åskan ner i hennes boning slog.
Husvill gick hon derifrån och tänkte:
«Kyrkogården har ju läger nog;

Och der tystna alla, som här qvida,
Slumra sött från oro, qval och strid.
Gif mig rum, min Fredrik, vid din sida,
Att jag der må bo i lugn och frid.»

På hans graf hon blef en afton funnen
Och en dufva satt i poppeln der.
Äfven hon var husvill; och försvunnen
Var vid branden den, hon hade kär.

Nu med snabba vingar i det höga
Purpurstänkta blå hon sjelf försvann.
Dit den döda såg med slocknadt öga,
Der sin fristad, der sin vän hon fann.

Munnens dubbla ändamål.

A.

Att vi med samma mun, hvarmed vi spisa,
Som äfven masken gör, vår Herre prisa,
Som englar göra: icke är det väl
Hushållning endast? Säg mig annat skäl.

B.

Visst gör naturen ofta slik besparing.
Så strupen verktyg är på samma gång
För andedrägten och för tal och sång.
Men på din fråga ligger en förklaring
I henne sjelf.

A.

Hur skall jag det förstå?
Mer klok, än hon det vet, hon vore då.

B.

När Gud välsignat har din trogna möda,
Du honom tacka må för daglig föda,
Och känna dubbel fägnad, då du den,
Ej stum, ej ensam, delar med en vän.

Ja, menniskan, till högre ordning buren,
Hvad hon gemensamt har med kreaturen,
Förädla skall och njuta, som ej blott
Lekamligt, men tillika andligt godt.
Till själens tjenst stå alla munnens delar,
Gom, läppar, tänder, tunga. Hennes bud
Bestämmer genom dem, de skilda ljud,
Då hon åt andra inifrån meddelar,
Hvad utifrån hon hämtat med de fem,
Och af sig sjelf har funnit utan dem.

A.

Dock äfven lärkan har ju fått sin tunga
Ej blott att smaka, utan ock att sjunga;
Och papegojan härmar lättsint tal
Med samma näbb, som bryter mandelns skal.

B.

Hur tungans rätta bruk vår själ upphöjer,
Det visar oss den förras sång och flygt;
Men när vi tala dåraktigt och styggt,
Hur det förnedrar oss, den andra röjer.
När menskan föll i synd, hvad nåd af Gud,
Att hon, ehur hon åt mot hans förbud,
Behålla fick den ädla talegåfvan
Med den att tänka, tänka sig dit ofvan,
Der mat och dryck ej mer behöfs, och der
De frälstas lif en evig lofsång är.

Till Fru A. D.*)

Hvars är den röst jag hör min sång besvara?
Det kan ej Echo vara.
Hon ej förskönar så
De ljud, från henne återgå.
Är det Polymnia sjelf, som lyfter opp från jorden,
I själfull melodi, de af mig fällda orden?

Då jag så frågar, faller i min hand
Ett blad — hvad ser jag? — från den tjusarinna,
Som kom, en älsklig gäst, från Norges strand
Att Hofvets prydnad bli och Svenska hjertan vinna!
Hon, rik på allt hvad skönt och ädelt är
Hvad Snillets stämpel och Behagens bär,
En vänlig helsning till mig, gamle, sänder!
Än må jag stolt mig rätta upp — ack! nej,
Åt jorden böjd, jag kan det ej.
Dock lyfter jag min blick och knäpper mina händer
I bön att Gud den själ, som han begåfvat så,
I en bedräglig verld åt sig bevara må.

*) Då hon år 1847 till författaren öfversände den musik, som hon satt till hans poëm *Camelia*, se sid. 125.

Till Stats-Sekreteraren von Hartmansdorff*).

Ett äkta par är stat och kyrka;
Och oupplösligt är dess band.
Vid hennes hjerta han får styrka,
Och hon får trygghet vid hans hand

När han kom fram ur vilda skogen,
Hon från Guds helga berg steg ner;
Och lärde honom, att vid plogen
Se upp till Den, som växten ger.

I domstoln henne vid sin sida
Han ser med handen upplyft stå;
Och vapnen, som för honom strida,
Sin helgd af hennes böner få.

Hvad Gud befallte sig förena,
Skall det bli skildt af menskobud?
Ve! honom, om han blir allena:
Hon i allt fall är Herrans brud.

Vi, mine Bröder, dem ej skilje:
Guds rike sluts om begge två.

*) Vid Preste-Ståndets middagsmåltid d. 4 Maj 1834.

Och att fullkomnas må Guds vilje,
Är målet, dit de begge gå.

Så tänker du med oss och beder,
Och verkar för det trogna par,
Du ädle, som hans väl bereder
Då henne i beskydd du tar.

Åt dig i begges namn vi egne
Ett uttryck af vårt tänkesätt.
Det Stånd, du hägnar, dig omhägne!
Rätt ske dig sjelf, du man af rätt!

Vid ett Silfverbröllop den 26 Maj 1847 till B. v. B.

Skön är nejden; då i silfverglans
Månen höljer sjön och lunden
Och den gröna plan, hvarpå i dans
Bygdens tärnor fira aftonstunden.

I en lugnad vik den ljusa skyn
Speglar sig och stimmet hoppar
Med en silfverblink på vattnets bryn.
Silfver ock från lyfta åran droppar.

Fjerran sedda, Nordens höga fjell
Upp till skyn af silfver blänka,

Och i forssens fall från häll till häll
Svällda böljor silfverfraggor stänka.

Se, de hvita blomstren silfverlikt
Skimra i det mörka gröna:
Och de silfverstänkta molnen rikt
Vexla form och färg mångfaldigt sköna.

Snart är månen blott ett silfverhorn,
Och dess sista glimt i nedan
Afsked tar af templets dystra torn,
Som i mörkret står en vålnad sedan.

Men nu klarnar skyn, och ur det blå
Blickar fram en ändlös skara:
Silfverklädda, flock vid flock, de gå
Att en högre verld oss uppenbara.

Denna tafla tjene här i dag
Till en spegel för de båda,
Som på flydda år af sällt behag,
Vid sin silfverfest, tillbaka skåda.

Hvad romantiskt i vår lefnad är
Må försvinna; blott det höga,
Hvarom stjernehimmeln vittne bär,
Lyfter dit vårt hjerta med vårt öga.

Och det milda, det som frid oss ger,
Sänks till trons och bönens möte;
Såsom daggens perla faller ner,
Silfverklar, i blommans öppna sköte.

Följens åt ännu en mängd af år
Och, med oföråldradt sinne,
Njuten, än med silfver i ert hår,
Denna högtids glädjerika minne.

Du med lyran! dig en Gratie den
Med en makas huldhet räcker,
Och din hand i sena åldern än
Silfvertoner ur dess strängar väcker.

Glöm ej sången för det ädla mål,
Att den rika skatt utröna,
Som är gömd i Sveas tungomål,
Det så kraftigt talande som sköna.

Lef, att det fullända, och att se'n
Få en gyldne högtid fira,
Då till kransen, som dig pryder re'n,
Minnets döttrar en ny lager vira.

Vid ett Guldbröllop.

Den gyllne fest, som här begås,
Hvaraf har den sitt namn?
Månn' af det guld, hvars smulor fås
Med svett ur jordens famn,
Som väcker harm och hat och strid
Och spiller hjertats frid?

Det finns ett guld af högre glans
Än hvad i Österns verld
Har rikast prydt en thron, som vanns
Med blodbefläckadt svärd.
Det finns i tjäll så väl som slott,
Ej köpt med qval och brott.

Ej räknas det, ej vägs på våg;
Ej inom lås det sluts.
Af rik och fattig, hög och låg,
Det lika ägs och njuts.
Och ingen till en mammons slaf
Förnedras kan deraf.

I fjärilns och i blommans skrud
Man det med undran ser.
Men skönast solens förebud
Och solen sjelf det ter.
Det lugna haf, der hon går ned,
Förskönar hon dermed.

Den sjuke det en lättnad ger
Och stillar barnets gråt.
Den arme det med fägnad ser
Och fången gläds deråt.
Från skyn det kommer och till skyn
Det lyfter själ och syn.

En helgongloria likt, så skönt,
Då dagen nedergår,
Det gjutes på ett hufvud, krönt
Med ärans silfverhår.

Af detta guld benämnas må
Den fest vi här begå.

Men om blott få upplefva den,
Så minnoms, att det ges
Ett guld af högre värde än,
Som ej med ögon ses.
Blott tron det skådar i det ljus,
Som sprids från Herrans hus.

Du, som din hulda lifstidsvän
Begråter vid hans bår,
Gläds, att deruppe du igen
Den evigt kära får.
Af himmelskt guld det tempel är,
Som er förenar der.

I aftonstunden.

1.

Bort på den väg, man ej kommer igen, så många ha farit,
Dem jag har älskat. Dess mer skattar jag dem, jag har qvar.

2.

Medan jag väntar det smällande bud från den pustande draken,
Som mig kallar till hafs, gläds jag, med uret i hand,
Att få njuta ännu en stund med de kära mig omge,
Tills jag skall säga farväl — dock ej för evigt farväl.

3.

Fast mitt hufvud är böjdt mot grafven, som öppnar sitt sköte,
Kan jag ännu, hvad fröjd! lyfta åt himlen min blick.

4.

Äfven på jorden ser jag ännu det sköna i blomstren,
Ser det i brodden, hvars spets pryds med juveler af dagg.

5.

Aftonen skymmer alltren: dock än i de purprade molnen
Speglar sig dagen, som flyr, leende än i sin flykt.

6.

Allt försvinner till slut i den snart instundande natten.
Måtte det eviga ljus gry för min slocknande syn.

För mig sjelf.

1.

Lid, min ande, tåligt lid!
I din ångest fly till Herran;
Bed om nåd och frid.
Med sin nåd han ej är fjerran,
Om du med allvarlig bot
Faller ned vid korsets fot.
Då du all din synd bekänner,
Plågan sjelf dig mindre bränner.

2.

Tiden går.

I nattens längd från stund till stund
Jag vaknar ur min korta blund
Att höra klockan slå;
Och från min hvilostol om dagen
Jag går att se hvad mellan slagen
Hon visar med de två.

Och det gör plågan mindre svår
Att märka, hur dock tiden går.

Den syns mig väl så tung som lång;
Dock bringar mig dess jemna gång
Mitt mål allt mera när.
Korn efter korn i glaset rinner,
Tills ock det sista falla hinner
Och allt fulländadt är.
Då efter agan hem till dig,
O milde Fader! upptag mig.

3.

Otålighet förvärrar det vi lide;
Af knot och klagan spinns det onda ut;
Men, om vi trofast Herrans hjelp förbide,
Så födes fröjd ur plågan sjelf till slut.

Så, milde Fader, oss din kärlek pröfvar,
Att vi som barn till dig upptagas må.
Allt mer till dig, hvar gång du oss bedröfvar,
Du vill oss närma, tills vi målet nå.

4.

Att dig tyst betrakta,
Nya Herrans hus,
Var mitt nöje redan,
Då du uppstod sakta
Ur det gamlas grus.
Med hvad glädje sedan
Jag din skönhet ser
Vecklas ut allt mer!

Gerna jag försakar,
Då jag gläds åt dig,
Verldens lust, och glömmer
Plågan sjelf, som vakar
Natten ut med mig.
Då all kraft hon tömmer
Ur min vissna kropp,
Du mig lifvar opp.

Syskonbarnen.

(På deras vigningsdag.)

En bergsklippa göt två bäckar, som nu
Förent sig, ack! se huru skönt!
I blomstrande dal åtföljas de tu:
Allt kring dem är leende grönt.
Af mötande klippor ej skiljs deras fart;
De närmas hvarandra blott mer.
Om himmelen mulnar; så klarnar den snart
Och dem klarna, sig speglande, ser.

Ett par så behagligt, så lifligt, så snällt!
Blott att se dem förnöjda oss gör.
Men äfven ett annat igenom dem sällt
I ny förening oss rör.
För modren som syster, för fadren som bror,
Hvad dubbel välsignelses stund!
Nu har dottren en far, nu har sonen en mor.
Hvad mångsidig kärleks förbund!

Julkollekten för fattiga barn.

Dessa små, i trassor klädda,
Skynda, men'skovän! att rädda,
Löna Dig de ej förmå.
Men Belönaren deroppe
Gäldar hvarje vattendroppe,
Som af Dig Hans minste få.

Se hur' de för kölden fasa:
Knappt är brödet, ingen brasa
Värmer deras kalla rum.
Må en skärf ifrån de rika
För de fattiga predika
Tröstens Evangelium.

Värnlös låg, vid Julens möte,
Frälsaren i krubbans sköte,
Utan rum och bädd och bord.
Dock i nattens mörka timma
Sågos himlens Jul-ljus glimma,
Med en klarhet, förr ej spord.

Tänd ock du i nödens koja
Hoppets ljus, och lös den boja,

Hvartill nyckeln Gud Dig gett.
Härligt då din Högtids minne
Speglar sig i fridfullt sinne:
Bättre Jul Du aldrig sett.

Gubbens vaggvisa.

Ligg nu stilla, Gubbe grå,
Barn ånyo vorden.
Icke stör dig i din vrå
Någon flägt från Norden.
Vaggan *) går sin jemna gång
Somna sött vid Daddas sång.
Bry dig ej om orden.

Hör likväl ett ord till tröst,
Då du vaknad qvider:
Allas moder vid sitt bröst
Söfver dig omsider;
Och en Fader väcker dig
För att ta dig upp till sig,
Om du tåligt lider.

*) Under författarens sista sjukdom lät han i en säng på böjda medar vagga sig för att derigenom döfva sina plågor. Hans yngsta dotter uppfyllde vanligen detta åliggande.

Ett fridens ord.

Julens högtid snart är inne.
Englar sjunga då om frid.
Bort ur hvarje christligt sinne
All förbittring! bort allt minne
Af en oförklarlig strid!
Oförklarlig för Europa,
Som med undran hört oss ropa,
Likt en nödställd, en som dör,
Utan att förstå hvarför!
Oförklarlig, då tillbaka
Ffterverlden ser på oss,
Ser oss likna barn som slåss,
För att ned ur trädet skaka
Frukt, som röjer ädel art,
Men ännu är endast kart.
Oförklarlig för oss sjelfva;
Ty förbättring vill hvar en
Och förbättring sker ju re'n.
Men att öfverända hvälfva
Thron och rike, den det vill,
Hör ej oss, ej Sverge till.
Hur man Styrelsen må klandra,
Vill ju ingen se ändå

Skeppet till förlisning gå.
Blott vi rätt förstå hvarandra,
Ej med utländskt lån af ord
Hvad oss eget är förspilla,
Ej ifrån det streck oss villa,
Som hänvisar åt vår Nord;
Skall den lugna sämjan göra,
Hvad förgäfves söks med kif,
Som blott tär det qvalda lif.

Nu, då vi från himlen höra
En gudomlig sång om frid,
Skulle icke den få röra
Våra hjertan, att dervid
Slocknar tyst all harm och strid?
«Ära vara Gud i höjden,
Frid på jorden; menskomen
En god vilje!» — Så blir än,
Såsom fordom, Julefröjden,
Fridens lysning i vårt land.
Den dig möter på hvad strand,
I hvad dal du än må fara,
Landets Fader, Folkets Vän!
Frid af dig är helsningen.
Frid dig alla hjertan svara.

Till Författaren af Erik XIV, af Dramatiska Studier och det ännu icke utgifna skådespelet: Gustaf Adolph i Tyskland.

Vid det hus, der fordom Svenska sinnen
Rördes af hvad ädlast Sverige har,
Stod jag, hänförd af min ungdoms minnen,
Dem den gamle gerna återtar.

Ja, jag mindes, hur jag första gången
Såg det huset, trädde in deri;
Och mig kände, vid den höga sången
Till de «Ädla Skuggor,» Svensk och fri.

Ofvan om den sköna pelarraden
Drogs min blick af gyllne orden der;
Och i hast min tanke vände bladen
Af det drama, vår historie är.

«Patriis:» det är ju «Fosterländska»!
Tänkte jag: nu får jag säkert se
Dessa sorgespel, som, äkta Svenska,
Forntids-skräck till nutids-tröst oss ge.

Länge ren en röst, som ej kan falla,
Erik fram på scenen väntat har.

Nu den hörs än mera högljudd kalla
Torkel dit, att ses så stor han var.

Och den starke, som i strömmen kastar
Nyckeln till det gräseliga rum!
Och den svage, som en skuld belastar,
Vid hvars fasa ömkan sjelf blir stum!

Tills han lyfter svepningarna alla,
Får de offer, som han fällt — o ve!
Fosterfar och bröder lät han falla —
Får sin egen son ibland dem se.

Hvad, att läsa endast eller höra,
Skakar själen, ej för stunden blott,
Skulle det att ses ej alla röra,
Alla som ett menskligt hjerta fått?

Och den sköna taflan af ett öde,
Som bestrålas af det nya ljus
Om det rätta lif, hvartill de döde
Vakna i en himmelsk Faders hus!

Hvilken hemlighet, för skådarns öga,
Lik Oedips, förfärligt vecklad ut!
Men hvad tröst af strålen från det höga
I det djupa, klarnande till slut!

Bäst jag hvälfde dessa tankar, vände
Sig min blick åt Gustaf Adolphs bild;
Och en flägt jag kring mig sväfva kände,
Lik hans anda, himmelskt hög och mild.

Plötsligt ser jag man och häst sig röra,
Stiga ned ifrån sin pjedestal.
Hvilka dolda hjul och fjädrar föra
Bronsfiguren in i Sångmöns sal?

Se, ridån går upp. Hvad stor theater!
Hjelten står der, ej en bild blott mer.
Nej, han lefver; och hans segerdater
Jag ej endast hör, jag sjelf dem ser.

Hvilket skådespel! När blir det gifvet?
En på scenen framställd Epopé!
Der man får det Svenska hjeltelifvet
I sin storhet, i sin skönhet se.

Fulltölj, ädle Skald, din ljusa bana! —
Än vid högen och i tempelvrån,
Många vålnader din trollkraft mana,
Att till lif dem lösa derifrån.

Fäll ej modet. Bortom Sveriges stränder
Är din nya ära redan spord.
Vårens fågel lik, från andra länder
Kom så mångens rykte i vår Nord.

Se, den Danske «Skaldekungens» penna
Dina Svenska taflor gjort till hans.
Bland de sina han dem vill erkänna,
Bryta dig en lager ur sin krans.

Ej förgår den glans, hvaraf de stråla,
Om än stunden blåser på dem dam.

Sann förtjenst kan tadlets infall tåla;
Snillet qväfs ej af ett aftonglam.

Såsom konstens vän, kritiken gälle.
Men hur ofta tar hon sjelf ej felt?
Rätt bedöms en bildstod på sitt ställe,
Och ett skådespel, då det är speldt.

En gång fulla hus din seger fira:
Och en tår af många ögon fälls,
Medan Minnets döttrar blomster vira
Kring din urna, som på scenen ställs.

Urna! Ja, hur skönt likväl att drömma
Om den sena rätt, förtjensten sker,
Då personens glans, i grafvens gömma,
Intet afundsöga sårar mer!

Hvars Sångmö är den Gratien *)?

Hvem af de Nio är den höga
Med ljungeld i sitt stolta öga,
Och dock så lik en Gratie?
Ack! hon är sjelf en af de Tre.
Hon leker med Apollos lyra;
Och han förtjust till henne lyss.
Men då sitt bifall med en kyss
Han henne ger, hvad gör den yra?

*) Till en epigrammatisk skald.

Hon stjäl sig, att med dristig hand
Ta bågen från hans axelband.

En pil emellan jord och himmel
Far strålfull, lik en Meteor,
Hvars släp från Norr till Söder når.
En ann slår ner b'and torgets hvimmel,
En åskvigg lik, som Dundrarns harm
Nedslungar i Titanens barm.
En tredje ger, ur såret dragen,
En så etherisk glans mot dagen,
Att äfven den, som såret fått,
Sin sveda glömmer, för att blott
På vingens sköna färger undra
Och uddens diamant beundra.

Hon mellertid, som afsköt den
Och såg dess flygt med småskälmskt löje,
Den gyllne lyran tar igen
Till hela gudaskarans nöje.
Och vi härnere, vi också
Med spänd förtjusning höra på,
Hur hennes sång det gratiosa
Vid det sublima viger så,
Att de bli ett, de sköna två.
Men nu är frågan blott på prosa:
Hvars Sångmö är den Gratien?
Jo, Dens, som, då de Nio alla
Hans sånger kröna, och hvar en
Är mån att honom sin få kalla,
Vill ingen af dem missnöjd se,
Och hyllar sjelf, ibland de Tre.

Dock ingen af dem undantagen.
Den med de blixtrande behagen.

Strömstaren.

(I anledning af Baron v. Brinkmans Vitterhetsförsök.)

Nyss vid en sorlande ström, som en tövind, trotsande vintern,
Hulpit att bryta sin is, gick jag och stannade tjust,
Tjust, att ej endast se i det öppet skinande vattnet
Aftonens sjunkande sol spegla sin purprade bädd,
Utan ock höra en sång, så skön som i lunden om våren,
Från den glänsande dam, frosten mot strömmen behöll.
Sångaren der långs kanten af isen fram och tillbaka
Sprang; och med honom i kapp sprang i det klara hans bild.
Plötsligt försvann han i djupet; och, se'n han ej mindre behändigt
Der, i ett nytt element, rört sig och fångat sitt rof,
Kom han i dagen igen på en annan sida af strömmen,
Likaså qvick som förut, likaså färdig till sång.
När jag det såg, så mindes jag dig, ungdomlige Gamle!
Mindes, hur du med din sång vintern förbyter till vår,
Se'n du, än dykande ner i lärdomens djup, än i snillets
Trollverld flygande kring, valt hvad du skönast der fann.
Tack för din bok, åt vänner blott skänkt. Men vän af Behagens
Aldrig föråldrade vän hvar, som den läser, skall bli.

Fåfängt gömmer du den. Ja, om du än refve den sönder,
Skall dock en efterverld plocka tillhopa de blad,
Der en Gratie, bakom dig gömd, då du tecknade henne
Förde din hand och sig sjelf kände igen i hvart drag
Främst förvarar den dock din skatt af tankar i bilder,
Tanken af gyldene halt, bilden de Grekiska lik.

Fjellens Näktergal.

(Sylvia Svecica.)

Du, som vandrar i öcknen,
Der de nattliga töcknen
Rodna vid morgonens sken,
Som med aftonens blandar sig re'n!
Hvad stannar du och hör,
Der allt är tyst, der intet löf sig rör?
Dock der hördes nyss
Af sångarn, som i björken sitter,
Ett förespelande qvitter.
Väntande lyss
Hela naturen.
Redan af solen en guldkant syns;
Och sången begyns.
Lik en låga, ur altarets glöd
Fattad af vinden, åt skyarne buren,
Flammande röd,
Stiger den upp i det rena,
Klara blå,
Der molnen ej gå,

Der ljuset rår allena.
Dit hans sköna gåfva hör,
Dit den ande, som i den sig rör.
Detta för ögat tyda re'n
Halsens fjedrar med sitt azursken.

Dock se'n han ljusets makt i Norden
Besjungit, blickande åt skyn,
Så vänder han åt jorden
Sitt öra och sin syn.

Hvad är det kära, som skuggan der gömmer?
Hvad hörs der för darrande ljud,
Likt sucken af en brud,
Som vaknar, i det hon om brudgummen drömmer?
Nu då hans röst
Ur det svällande bröst
Med ny förtjusning sig höjer:
I dess lopp, i dess slag,
Med hvad lifligt behag
Älskarns eld i sångarns sig röjer!
I hans ögon hvilken glans!
Och i det han upp och neder
Slår sitt roder, som han stolt utbreder,
Likt en solfjeder,
Rör sig hela hans
Luftigt lätta, smärta,
Täcka gestalt, som i dans.
Ej ur hans strupe blott, men ur hans hjerta,
Allt som dess pulsar slå,
De vexlande tonerna gå,
I uttryck skilda.

Än likna de forsens häftiga, vilda,
Brusande,
Fraggande, språng;
Än bäckens stilla gång,
Som sakta susande
Famnar om ängens tufvor;
Än ystert lekande;
Än hjertligt smekande;
Än klagande som ömma turturdufvor! —
Men hvad skri så hvasst
Bryter af hans sång i hast?
Hvad flaxar der så hemskt i tallen
Och fäster på en gren sin klo?
Hvad vingadt troll med horn i skallen
Och ögon, som så vidrigt glo?
Göm dig bland löfven, du bäfvande maka!
Men han,
Käck, som det egnar en man,
Ilar fram att dig bevaka,
Flyger dit, der snart en här
Af små fåglar samlad är.
Ufven vrider, att dem förskräcka,
Spöklika hufvudet rundt omkring;
Men att honom reta och gäcka
De allt närmare sluta sin ring.
Fåfängt hans blinkande ögon sig vända:
Dagens strålar allt mera dem blända.
Skränande flyr han, en mörkrets vän,
In i sin nattliga håla igen.
Nu på en gång
Hvad segersång
Af alla röster stiger!

Hela dagen qvittra nu
Alla Siskor; och Kuku
Hörs i skogen. — Men han tiger,
Han, som ensam se'n
Med sin sång inviger
Natten, som är dag blott än.

Så den till Gud ur stoftet höjde anden
Uppstämmer en odödlig sång,
I det han re'n vid aftonranden
Ser gry en dag, som ej har nedergång.

Araben.

«Ack! ser ni min hingst:» så sjöng han och red
På den sandiga hed;
«Hur stolt han mig bär, det går som i dans!
Sin herre han känner
Och lyder hans tygel, men också blott hans.
Som vingar, han öronen spänner
Och ilar, i lopp en gazell,
Så lätt och så snäll.

Se, skarpt är mitt svärd, och blank min pistol!
Se, mot aftonens sol,
Hur det glänser det bälte af silfver jag bär! —
Då min älskade flicka
Får se mig vid brunnen bland palmerna der,
Hur hjertat på henne skall picka,

Som dufvans, då höken sin klo
Har spänt i dess bo.

Då tystar hon hunden och smyger sig ut:
Ser omkring sig förut.
Än se'n om af spejande fadren vi ses?
Då flickan jag svingar
I sadeln till mig, må han ropa sig hes.
Min springare far, som med vingar.
Och stjernorna ned på oss se,
Lyckönska och le.

Efter en Rysk Visa.

(På samma meter och melodi.)

Alltid hoppande, sprang jag munter fram och åter,
Eller satt jag lugn och sydde vid min dörr;
Ack! nu går jag, och blott suckar och blott gråter.
Jag som visste ej af sorg det minsta förr.

Är då kärleken, den så sköna, den så ljufva,
Intet annat än en saknad, än ett qval?
O! hur lycklig är en svala, är en dufva:
De få älska, se'n de sjelfva gjort sitt val.

Onda menniskor på mig akta och mig klandra.
I min kärlek, hvad ha de att blanda sig?
Hjertat älskar och begär ej lof af andra;
Hjertat älskar och begär ej lof af mig.

Skonen, skonen mig, arma flicka, för er tunga!
Ack! mitt hjerta är nog sjukt och såradt re'n.
Alla älskat, då de sjelfva voro unga,
Dock har ingen med mig ömkan, icke en.

Hvar fördölja mig, hvar en fristad skall jag finna
Undan verlden, undan den jag brinner för?
Ack! han ser ej mina bittra tårar rinna,
Ack! han vet ej, hur jag lider, täres, dör.

Rosenblommor, J sköna, som jag var så mån om:
Nu med tårar, tårar blott jag vattnar er.
Utan sol J bleknen, som jag utan honom.
Ja, tillsammans vissne vi och fallne ner.

Den sena Våren.

Klagen ej att våren dröjer:
Desto mer han se'n förnöjer,
Då naturen väcks i hast
Af hans blida ögonkast.

Se, hur snällt sin hvita yta
Berg, och dal till grön förbyta.
Nyss af is bedröfligt grå,
Viken nu är himmelsblå.

På dess klara spegel skrider
Re'n en båt och hvad det lider
Följs af gäddan, stackars tok,
Som för fisk har sväljt en krok.

Elfven sina bojor bryter
Och i svällda böljor ryter.
Dock i lugnet nedom den
Ligger fast en isbro än.

Käcka sjömän dit sig våga,
Att der väg för skeppet såga,
Som från hafvets öppna famn
Kommer att begära hamn.

Snart ur knoppen blomman spricker,
Då det milda regn hon dricker.
Hör! de glada fåglar re'n
Prisa solens varma sken.

Allt till stadens lönnar hitta
Siskor, som der partals sitta.
Lärkan sjelf i skyhög krets
Far kring tempeltornets spets.

Stackars fjäril! som i dagen
Kom att bli af kölden slagen.
Nu der flyger fram en ann —
Ser du barn, så grann, så grann!

Akta, då med utsträckt finger
Du att honom fånga springer.
Han på nässlan sätter sig.
Akta barn! hon bränner dig.

I det fönster, dit sig höjde
Drifvan, som på väggen dröjde,

Rosa, sjelf en ros, så glad
Ställer fram en blomsterrad.

Sakta står hon der och gläntar:
Det är någon som hon väntar.
Se der föll en majrosknopp.
Evert kom och tog den opp.

Äfven hämplingen i buren
Firar vår; och kreaturen,
Ledsna vid sitt bås till slut,
Råma att få komma ut.

Se'n i går hur lifligt gräset
Qvicknat på det glada näset,
Dit med fåren Ingrid går;
Men i hast hon stilla står.

Göken gal och hon sitt öra
Spänner fiken att få höra,
Huru många år han spår,
Att hon ännu ogift går.

Var tillfreds, han är dig trogen
Han, som nu der kör med plogen,
Glad, att han i tid kan få
Gud ske pris! sin åker så.

Moderkyssen.

(För 50 år sedan.)

Mammas födslodag skall firas.
Alla barnen till ett bord,
Som till hennes fägnad siras,
Hvar sin blomma, hvar sitt ord,
Bära fram och sig så sälla
I en ring kring henne ställa.

«Blomman fann jag; ack! men ordet
Jag ej fram ur hjertat får,»
Sad' den yngsta och på bordet
Lade blomman med en tår.
Den på mammas kind ses trilla
Vid den kyss, hon ger den lilla.

I den kyssen, i den tåren,
Kände begge hvad så skönt,
Under fåglasång om våren
På ett näs, som nyss blef grönt,
Dit sitt silfver månen gjuter,
Ett förlofvadt par ej njuter.

Till en ibland hundratusen vid Jubelfesten 1843.

1.

Konungar sätter du ner och tillber hjeltar och snillen.
Godt! men hvad gör du, i fall hjelten och snillet är krönt,
Krönt ej med lager blott, men äfven med Konungakrona,
Hvilken ett frigjordt folk böd åt en menniskovän?

2.

Hvad är det nit, som emot din Konung väpnar din tunga?
Är det för folket? Men det täflar att fira hans fest:
Fest, som oss ställt på en höjd att se, hur freden, som Sverge
Återgaf dess frejd, längre än någon förut
Varat, och under en faderligt huld, af främmande makter
Aktad Regerings vård främjat ett stigande flor,
Så af jordens bruk, som af sjöfart, handel och slöjder,
Vetenskap och konst, allt som förädlar ett folk.
Är det då ej en folkfest? si! den firas af tvenne
Under en spiras hägn fria och lyckliga folk.
Fria och lyckliga mer än de stolta, af frihet och rikdom
Skrytande, inom sig dock slitna och tryckta af skuld.

Hvart du än vänder din blick, få visar dig glädjen, att landets
Fader har vunnit sitt mål, kärlekens lön af sitt folk.

3.

«Folket» är lösen för dig, då du så mot Konungamakten,
Som mot det kyrkliga råd, gör af din penna en dolk.
Är det väl massan blott, som utgör folket i staten?
Hör ej till kroppen så väl öga, som finger och fot?
Var det ej folket, som svor åt Konungen lydnad och trohet?
Är det ej folket, som Gud kallar att höra hans ord?
Är det ej hög och låg, ej rik och fattig, det angår?
Hvad af Gud är förent, skilje ej menniskan åt.

4.

Ställ då ej folkets män mot Konungens. Begges på en gång
Är ju den man, som rätt yrkar i Stånd eller Råd.
Folkets man är Konungen främst: det tror i sitt hjerta
Svensk allmoge och blir aldrig förledd från den tron.
Folkets man är väl den, som af folket lyft ur dess leder,
Likasom Wasa, sitt svärd fann i en spira förbytt.

5.

Pluraliteten gäller för dig som en grund för det rätta;
Säg då, hur många du tror stå på din sida i dag!

Berget och Dalen.

Hvarför är du så hög och jag så låg?
Brast Dalen ut och upp åt Berget såg;
Hvad har du väl att dig förhäfva öfver?
Ej ens så mycket ved, som byn behöfver,
Ge dina magra mossbelupna träd,
Då jag förser den så med hö som säd.

Hvem, svarte Berget, ger dig skygd mot Norden?
Hvem gjuter källan i ditt sköte ner,
Der hon ifrån en bäck en å är vorden
Som dig så fruktbarhet som skönhet ger,
Och med sitt strömfall äfven mal den gröda,
Hvars skylar kröna dina söners möda?
Men kunde jag väl det, om öfver dig
Han, som oss båda ställt, ej upphöjt mig?
För öfrigt att oss båda spara
Ett fåfängt kif i långa tal;
Så borde jag helt enkelt svara,
Att jag är berg och du är dal.

Vid en Dotters död.

Att mitt hjerta icke brister,
Då jag den så kära mister,
Det mig sjelf förundra må.
Men mot sorgen att försaka
Hvad hon var, som mor och maka,
Hvad är min förlust ändå?

Bortom hafvet, i ett annat
Rike der hon fjerran stannat,
För min tanke blott hon fans.
För min tanke, bortom jorden,
Är hon nu mer liflig vorden,
Nu en hamn af himmelsk glans.

Böljan dock från henne förde
Bref, som fadershjertat rörde.
Ack hur kärt det sista var!
Ingen rad från den försvunna
Kommer mer. Dock tör hon kunna
I mitt hjerta ge mig svar.

Skön var hennes korta lefnad:
Äkta kärlek, huslig trefnad:

Modersglädje njöt hon rikt.
Men hvad är emot det sälla,
Nya lif vid ljusets källa
Allt hvad här är sällhetslikt!

Skulle vi det tidigt vunna
Målet ej åt henne unna,
Ej af hennes fröjd ha tröst?
En gång skall hon oss till möte
Öppna englalikt sitt sköte,
Höja englalikt sin röst.

Trioletter

efter Clotilde de Surville.

I.

Beundran.

För honom våren blommor strör:
Fins ett behag, som han ej äger,
Som han ej ger åt hvad han rör?
För honom våren blommor strör:
Han all dess vällukt med sig för.
Allt vid hans syn förtjusadt säger:
För honom våren blommor strör:
Fins ett behag, som han ej äger?

II.

Försakelse.

Att se dig, är att älska dig,
Om ock ditt hjerta ej kan svara.

Ack ja! det känner jag hos mig:
Att se dig, är att älska dig.
Att i din kärlek glömma sig,
Hur ljuft, blott du får lycklig vara!
Att se dig, är att älska dig,
Om ock ditt hjerta ej kan svara.

III.

Saknad.

Så långt, så länge från sin vän!
Han som var ständigt vid min sida!
Står jag väl ut att vänta än?
Så långt, så länge från sin vän!
Vill han ej förr se mig igen,
Än då jag upphört re'n att lida?
Så långt, så länge från sin vän!
Han, som var ständigt vid min sida!

Allt se'n den dag han från mig for,
Står natten stilla öfver jorden.
Jag tidens vingar klippta tror.
Allt se'n den dag han från mig for,
Den sköna landsbygd, der jag bor,
Är för min syn en öken vorden.
Allt se'n den dag han från mig for,
Står natten stilla öfver jorden.

«Din är jag, evigt, evigt din;
Blott döden bryter vår förening.«
Mitt hjerta i hans ord föll in:
Din är jag, evigt, evigt din;
Är han ännu derborta min?

Ha än de orden samma mening:
«Din är jag, evigt, evigt din;
Blott döden bryter vår förening?»

Tenson,

efter Agnes de Bragelongue.

Än tjust till tårar, än ett rof för smärtan,
Jag ber, o sägen mig, J ömma hjertan,
Om hjertan finnas lika det jag fått!
Är kärleken ett ondt? Är den ett godt?

Är den ett ondt, hvi söker man ej varna
För den i tid den unga oerfarna?
Hvi lockas hon af sjelfva varningen,
Att i sin oskuld drömma blott om den?

Jag vet dess pilar oförsedda fara:
Ej sköld, ej brynja kan mot dem bevara.
Men ges ej någon ört mot deras sår,
Ej en besvärjning, som på tjusarn rår?

Bannlysa honom, hvilken näns det göra?
Han är så söt att se, så ljuf att höra.
Fly för hans åsyn? Är du än så snar:
Mer snabb ändå, han dig i flykten tar.

Är han ett godt, hvi ängslas man och klagar?
Ehur' han ler, ock då han mest behagar,

O klandra ej den ljufva makt han vann,
Som midt i plågan så förtjusa kan.

Men leken sluts: i hast förbi är nöjet.
Ack, ofta gråten kommer efter löjet!
Nå väl, ej hvarje årstid blommor bär,
Och snarast vissnar den, som skönast är.

Än tjust till tårar, än ett rof för smärtan,
Jag ber, o sägen mig, J ömma hjertan,
Om hjertan finnas lika det jag fått:
Är kärleken ett ondt? Är den ett godt?

Afskedsord.

(Till min dotter, Charlotte.)

Gör dig färdig: redan sjuder
Ångan och ett skott oss bjuder
Skiljas snart; ett annat skott
Unnar oss ett famntag blott.
Far, som flög du öfver vågen,
Svalan lik; och slå ur hågen
Allt bekymmer. Det är vår:
Ängar blomstra, lunder sjunga
I de glada skär, du når,
Dit dig hjul och böljor gunga.

Goda barn! du gråter — Nå!
Jag förstår. Din Far också

Saknar dig, Men snart tillbaka
Är du åter. Nu en flägt
Af en sydlig andedrägt
Tåren från din kind må skaka.

Hör: jag reser sjelf med dig
I min gungstol. Fast jag mig
För din syn och hörsel döljer,
Är jag dig likväl så när,
Då jag dig i tanken följer,
Och du mig i hjertat bär.

Så, mitt barn, du må dig lugna
Och blott njuta hvad du der
Ser och hör, som vackert är.
Hvad kan mer din fader hugna,
Än att du, som offrar dig
För hans ro, får roa dig
En gång för så många nätter,
Som du vid hans bädd dig sätter,
För att vaka stund från stund,
Som en mor vid barnets blund.

Var mig se'n välkommen åter,
Ej som nattvakt: — kanske låter
Plågan mig få sofva ut —
Nej, som föreläsarinna,
Handsekter, Bokhållarinna,
Öfverkammartjenarinna,
Och hvad mer, som sluts på inna,
Huldt och kärt du var förut.

Till en Lesbisk Flicka.

Efter Sappho (från min ungdom).

Lycklig den yngling, — till Olympens gudar
Syns han mig upplyft —, som dig gent emot får
Sitta helt när dig, med sin blick på dig blott
Fäst och på dig blott
Lyssnande se, hur dina söta läppar
Öppna sin rosknopp; och du ler så kysstäckt.
Grymma! så blef här i mitt hjerta väckt, ack!
Eviga oron.

Vid din åsyn med ett band på tungan
Stelnar jag maktlös; genom alla ådror
Siprar en eldström; mina öron susa;
Kring mig är allt natt.
Straxt med en darrning öfverfar en iskall
Svett mig. Till likhet med det vissna löfvet
Bleknar jag andlös; och jag tycks för evigt
Sjunka i jorden.

Sånger i ett sällskap 1837.

1.

Det bodde en Herre på Hernöns strand;
Och Frua hon var hans högra hand.
Det kan man ett Herrskap kalla:
Fyll i glasen, för alla, alla.

Han var nu en man, så god, som guld;
Och hon var en qvinna, så klok som huld,
En perla i guldet! — nu klinga —
Stå här otömda glas? Nej, inga.

Och döttrar de hade, ett sällsynt par:
Se droppen i glaset, så ren och klar.
Hvad gör du med glaset, som tömdes?
Ack! du kysser den droppe der gömdes.

2.

För det vackra, nej! säg hellre,
För det hulda kön en skål:
För de yngre, för de äldre,
Allas ömma föremål.
Maka! Moder! Syster! Dotter!
Utan er, hvad vore vi?

I förskönen lyckans lotter:
Sorgen sjelf förljufven J.

Qvinnan vakar för den späda,
Är ett värn för ynglingen,
Mån att mannens hjerta gläda,
Ömmar hon för Gubben än.
Var för dig i unga åren
Hennes oskuld heligt skön:
Må du än med snö i håren
Hylla glad det hulda kön.

Ur en conceptlåda.

1.

Ej i bilders spel som bäckens tomma,
Ej i suckars sus som dufvans fromma,
Ej i fjärilslätta kyssar blott:
Nej, i pligters vård, af hvilkas blomma
Föds en frukt, då nöjets dar förgått,
Sök, o yngling! lifvets sköna lott.

2.

Ej minsta grand, ej minsta smål,
Att det ej såras, ögat tål.
Dylikt är samvetet. Men tag dock vara,
Att du det sådant kan bevara.

3.

A.

Hvad präktig frukt, så olik den,
Som du i höstas lät mig smaka!

B.

Den samma är det dock, min vän.
Men vintern, som den lagt tillbaka,
Har gett den sådan smak och lukt.

A.

Så bär ock snillet mången frukt,
Som samtiden ej vet värdera,
Men efterverlden destomera.

4.

Glad åt mitt nya poëm jag det viste åt granskande vänner.
Hvad den ena berömt ville den andra ha bort.
Slutligen fann jag det likt en säng, der rensande händer
Rycka med ogräs opp stånd af det ädlaste frö.

5.

Råd till en Informator i ett förnämt hus.

Träng dig ej upp i de högas krets, men sky den ej heller.
Gläds, då du kallas att der verka det goda du kan.
Ställ dig ej trotsigt fram, ej trumpen drag dig tillbaka.
Akta, hvad de på sin plats äro, hvad du är på din.
Eken i dalen är ek så väl som eken på berget:
Nedom den sednare dock måste den förra ju stå.

6.

Hvilkendera?

Tiden är stark som en ilande ström, ombytlig som vinden.
Hvilkendera förstår bättre begagna dess magt,

Den beräknande man, som ställt sin qvarn på en bergshöjd,
Der han den vänder med hast efter som vädret sig vändt,
Eller hans granne, som rest mot forssen en dam och dess böljor
Tvingar att drifva omkring hjulen, som mala hans säd?

7.

«Också i Metaphysikan
Var Dumbom en förfärlig bjesse;
Ty det var han, som skillna'n fann
Emellan esse och non esse.»
Men nu hans ära är förbi,
Då af en ny philosophi
Den skillnaden tillintetgöres:
Ja, som det hit från Tyskland höres,
Har nu den stora upptäckt skett,
Att Seyn och Nichtseyn äro ett.

8.

Så långt har tidens vishet hunnit,
Att allt blir blott en abstraction
I politik som religion.
När så för hennes blick försvunnit
Allt, som är till, hvad blir väl qvar?
Blott hon, som det bevisat har.

9.

Hur högt den ädla hjorten öfver geten,
Den stolta hästen öfver åsnan står!

Ej ens emellan djuren rår
Den fåfängt sökta jemnlikheten.

10.

A.

Blygs att förnedra dig sjelf och tigga på vägen, du rike!

B.

Rik är jag ej; och när tiggde jag eller af hvem?

A.

Märk på ditt ständiga tal: då du lastar dig sjelf, du berömde,
Säg, hvad gör du väl då annat än tigger beröm?

11.

Så.

Lofsånger skref han förr och nu libeller:
Så, för att bli bemärkt, min hund,
Se'n han sin svans förgäfves rört en stund,
På afstånd ställer sig och skäller.

12.

Glöm icke mig, då du med glädjen stimmar
Och jag har sorg, som all min själ förtär;
Glöm icke mig, då lik ett moln, som glimmar,
Din sköna morgondröm i hast försvunnen är.
Och när en vanlig svärm af nya dig besöker
Och nyhetens behag din trofasthet försöker,
Så se min afskedsblick med ömhet säga dig:
Glöm icke mig.

13.

Företal.

1796.

Skall jag det skrifva eller ej? —
Om än så fint och blygsamt, nej.
Ty med sitt företal hvad kan poeten vinna?
Blott det, som med sin musch en liten fåfäng qvinna.
Med den, om hon är ful, hon blir det ännu mer:
Hvad hon vill skyla, hon blott röjer.
Med den, om hon är skön, hon sig en möda ger,
Som mindre skönheten förhöjer
Än sårar med ett lånt behag,
Och säger: se på mig, den vackra, det är jag.

14.

Mina glasögon.

Som jag ej mer kan se att läsa,
Så nyttjar jag förnöjd ett par
Glasögon, dem ej Leja har:
De sitta på min dotters näsa.

15.

Varningen.

Trött, på min staf mig stödjande, stod jag och såg på min skugga,
Som, allt mera förlängd, viste, hur dagen förled.
Plötsligt for mig förbi en ryttare. Hästen var kolsvart;
Men mot solen, som sönk, blänkte hans bleka gestalt.
Häpen, att känna igen benranglet med lian i handen,
Hörde jag honom, med den vinkande, ropa: härnäst.

Måtte du ej, med missförstånd af det varnande ordet,
Tänka från dag till dag: bättra mig vill jag härnäst.
Se på ditt timglas, märk, hur ett sandkorn följer ett annat.
Mellan härnäst och nu visa mig skillnaden der.
Nu är det tid, det säger dig nu den svängande pendeln.
Nästa minut kanske hör du ej mera dess knäpp.
Nu, och så länge du nu kan säga, i dag och i morgon,
Tänk på din skuld och den nåd, Herren dig bjuder ännu.

16.

Gåta.

Hvad är det, som, när du ser derpå,
Dig förvandlar så,
Att ditt venstra öga, venstra öra
Till din högra sida hör;
Och att venstra handen gör,
Hvad den högra blott plär göra.

Upplösning.

Vid venstra kinden satt så täckt,
En rosenknopp på Wilhelmina.
Det härma ville Adolphina;
Men blef för-spegeln helt förskräckt,
Att se sin ros till höger sitta.
Nu gåtans ord hvar en kan hitta.

Tillämpning.

Von L. tillegnar sig, bland öfriga förtjenster,
Den, att hans nya bok en tidens spegel är.
En spegel, ja, man skådar der
Till höger det som är till venster.

X, Y, Z,

ELLER

HVEM RÅR DERFÖR?

SAMTALSÄMNE FÖR DAGEN.

1838.

Från Norrbrons hvimmel och den stolta syn
Af Kongliga palats, som nalkas skyn,
Ner i det lugn, der gröna hviloställen,
I strömmens svalka, skönt förljufva qvällen,
Stod jag en afton; och ej långt från mig
Tre unge män i skuggan satte sig.
De hörde till den flock af eldfängdt sinne,
Som trodde en epok för verlden inne,
Då tiden oförtänkt drog åter opp
Det Franska uret, till så mångas hopp,
Att öfverallt dess timslag skulle dåna
Och folken väcka, icke blott förvåna.
Men när den juste-milieu-gång, som det tog,
Af Philip ruckadt, detta hopp bedrog;
Och det i Polen gick så slemt tillbaka:
Begynte de vårt eget ur bevaka.
De klaga än, att det för sakta går,
Än, att det annat visar, annat slår.
Att ställa om det, är den plan som drifver
Så pennans hvassa spets, som tungans ifver.
Nu hörde jag ett samtal af de tre,
Hvaraf jag läsarn trogen del vill ge.

Tills vi törhända deras namn få veta,
Må vi beteckna dem med X, Y, Z.

X är sig likt, hur det än vändas må
Med horn, som ut åt begge sidor gå.
Y ljuder af sig sjelft, och står, sjelfständigt,
På egen fot. Men Z vet behändigt
Så svänga foten fram och armen bak,
Att han dock hålls på raden jemn och rak.

Nu sedan Y det vackra stället prisat,
Och X i den idé, der utförd är,
Som allmänt nöjes sköna pregel bär,
Ett prof af tidens nya anda visat,
Begynte de så vexla sina ord:

X.

Se, det går «framåt» äfven i vår Nord.

Z.

Dess tröga «massa» är ej lätt att röra.
Men, om ej annat, må vi buller göra:
Det ger dock stunden rörelse och lif.

Y.

Det är åtminstone ett tidsfördrif,
Att se i dagens blad, hur allt det gamla
Skall, såsom Jericho, för skrik blott ramla.
Men, att så många ibland dem, som förr
Sitt fönster öppnat, gläntat på sin dörr,
På gatan sprungit, att trompeten höra
Och se hvad «muvemang» den skulle göra,
Nu sitta i all ro och säga torrt:
«Blås! blås! Ej blåser du vår Konung bort;
Ej kan du riket, som ett blad, omhvälfva.»
Hvem rår derför, om icke just de sjelfva,
Som tuta folk ihop, blott för att få
Dem till att springa. Är det icke så?

Vid dessa ord X bligade på Z
Och Z uppå X. Men begge tu
Det båd' förundra måste och förtreta,
Att höra Y det språket föra nu.
Med nålar Z honom stack i sidan;
Men X högtidligt drog sitt svärd ur skidan.

X.

Du bland de unga, som förente sig
Pro vera libertate, den förnämste!
Hvars mogna vishet sedan ställde dig
På höjden af din tid, ibland de främste.
Du, som vi trodde om det tänkesätt,
Det nit för sanning, frihet, menskorätt,
Att om än helvetet steg upp, att sig förena
Med envåldet på jorden, och du stod
I striden lemnad, du allena:
Det bröte ej ditt mod; —
Ja, att du fast din höga ståndpunkt hölle,
Om än all verldens krets i spillror på dig fölle! —
Hvad har dig nu förvandlat i en hast?

Y.

Jag hoppas än stå lika fast
Vid sanning och vid rätt, med samma fria sinne
Och samma hopp, att ljuset af vår tid
Det godas seger främjar i den strid,
Hvari vi äfven blindtvis oss befinne.

X.

Hur, blindtvis? Är det icke klart,
Hvad vi bekänne, och hvaråt de syfta,
De tidsidéer, vi hos oss ge fart;
Att Sverge upp ifrån sin vanmakt lyfta?

Z.

Du sjelf bevist dig, som en «folkets» vän
I tal och skrift.

Y.

Det vill jag vara än,
Och helst i handling.

Z.

Du har högt förklarat,
Att du vill framåt, vill reformer.

Y.

Ja,
Dem vi behöfve, och som ej bedra.

Z.

Att allt hvad gammalt är —

Y.

Må bli bevaradt,
Så länge det bär frukt, men det, som torrt
Och vissnadt, endast hinder gör, tas bort.

X.

Ditt nit för folkets trefnad och upplysning —

Y.

Är lika varmt, fast jag ej hopen blott
Förstår med folkets ädla namn.

X.

Med rysning
Såg du förut de högas laster.

Y.

Så
Gör jag ännu; men smittan hos de få,
Hvad är den mot den pest, hos mängden rasar?
Jag tänker blott på brännvinet och fasar.

X.

Men hvars är skulden? Stod ej kronans skylt
På alla krogar?

Y.

Lemnom det förflutna.
Nu, då sitt mått det onda öfverfyllt,
Hvad blef det sist af folket sjelft beslutna?
Den ena sidans rop om «husbehof»
Af det, som husligt elände bereder,
Och ympar, ack! de späda ren till rof
För det förderf, som utan gräns sig breder;
Den andras pock, att få med konst i stort
Till gift «förädla» och till krogen fort
Befrämja det af Gud till näring gifna:
Se der de tvenne egennyttors spel!
Och de bemantlas, då de minsta fel
Af dem, som styra, ställas öfverdrifna,
Om icke ljugna, fram med hån och spott!

Z.

De dertill lejde makten må försvara.
Men är det möjligt, att du öfvergått
Till de «servila?» Du!

Y.

Jag tror mig vara
Så oberoende, jag nånsin var.
Ej mer än din, skall någon hand mig föra:
Då jag två ögon och två öron har,
Vill jag på begge sidor se och höra;
Men tala vill jag med en tunga blott,
Af blott ett hjerta, för allt rätt och godt,
Ej mer för mängden, än för makten smila,
Ej svälja en kamel, ej heller myggor sila.

Men ledsna må man, det bekänner jag,
Vid detta larm, som görs hvar dag
Med trumling, flaggning, skjutning, klämtning
Och språng och rop om vattenhämtning,
För några gnistor ur ett kök,
För blott ett litet moln af rök.

X.

Snart kan dock röken bli en skyhög låga,
Och hela huset stå i hjelplös brand.
Ve dem, som nöden icke yppa våga
För den, som räddningsmedlen har om hand!

Z.

Led är mig amman, som för barnet sjunger
Om gull och perlor, då det dör af hunger.

Y.

Jag talar ej om verklig nöd:
Att den fördölja, är en fåfäng möda;
Och nitet, som bestyr om understöd
Af hjertan, som för arma likar blöda,
Hvem vördar icke det? Och hvilken skön
Välviljans täflan hos det hulda kön!

X.

En vis regering förekommer nöden.

Y.

Med regn och solsken, som gör goda år?
Med lagom vinter och en tidig vår?

Z.

Mot klagorop af skaror nära döden
Svär det vid thronen ständigt höjda lof.

Y.

Ondt gör det lismeri, som hör till hof;
Men smädetungor hjelpa det ej heller.

Z.

En trogen gårdvard, som vid porten skäller,
Är han ej mer än papegojan värd,
Som pladdrar i sin bur, att smickra lärd?

Y.

Jag skattar hvar och en, som bär en sanning,
Der den behöfves, fram, så ren och klar;
Som vattnet i ett glas, då man det tar
Ur friska källan, utan all tillblandning.
Men om man smyger bittersalt deri
För dig, min vän: må du ej harmsen bli?

Z.

Så framt det ej af läkarn föreskrifves.

X.

Ehuru obemängd, är sanningen
Dock alltid bitter i sig sjelf för den,
Hvars fel hon träffar.

Y.

Då hon öfverdrifves,
Är hon ej sanning mer.

X.

För öfverdrift
Den svage anser det som är blott styrka.
Det ädla vinet är för barnet gift;
Och högsint ifver, att det rätta yrka,
Är öfvermod för den, som sjelfviskt feg
Beräknar hvarje ord och hvarje steg.

Y.

Men är det verkligt nit, att buller göra,
Blott för att folkets ro i otid störa.

Z.

I otid tjufven i ett hus,

Der han gör inbrott, ser ett ljus.
I otid kommer revisionen
Och gör balansen uppenbar.
I otid står oppositionen
Mot knep, som makten förehar.
Och hvad som mest, att dem förtreta,
Som vaka tyst, liksom vid lik,
I otid sker, är folkets skrik
I dagens blad, som allting veta.

Y.

Jag lemnar vetandet derhän
Med sina sju för tu; men detta skrän
För «folket,» detta rop förutan ända
Om frihet, friheten förstör.

Z.

Förstör!
Hur kan man så begrepp förvända?

Y.

Det idkeliga ropet gör,
Att mängden intet annat hör.

Z.

Jo, jo, att detta oljud hämma,
Storsiarn sjelf förgäfves går
Med Nestors vishet, Stentors stämma:
Hans tal blott döfva öron når!

Y.

Stig opp i tornet, när dess klockor ringa,
Och tala der: hvem hör af dig ett ord?

Z.

En enda röst, som öfver allt är spord
Och man ur hus i rörelse kan bringa,
Gör ensam nog för både land och stad.

Y.

Är det en Fransk Tocsin du menar,
Och den utaf ett enda blad?

Z.

Ja, hvarför icke, om det allt förenar,
Som gör ett blad för «folket» kärt,
Och hat af dem, som det förtrycka, värdt;
Om det mot landets små tyranner strider
Ej mindre, än mot dem kring herrskarns thron;
Och för ett sådant språk i sådan ton,
Att det till hvar och en som läsa kan, sig sprider.

Y.

Förträfflig sak! en tidnings despotism,
I stället för en Konungs! — Så all schism
Försvunne inom Republiken,
Som vore ett, tu, tre tillreds,
Och ställde allt i ordning, allt tillfreds.

X.

För min del afskyr jag de tomma skriken,
Ej mindre än de smygda kast af spjut.
De tjena blott att skrämma opinionen
Från sjelfva friheten till slut.

Y.

Jag hoppas riket än står fast kring thronen,
Oaktadt allt, som sker och redan skett,
Att skilja åt de tu, som äro ett.
Af sina Kungar Sverge har sin ära;
Vid kronan fästad är dess lagerkrans;
Och att det än sitt namn kan bära,
Med värdighet, om ej med glans,
Hvem tackar det? — Ack! Manhem vore

Törhönda re'n, hvad Polen är,
Om ej —

X.

Napoleon, du store!
Hvi såg ej Göthen i din segerhär
Sin fana svaja?

Y.

Och för alltid falla!
Hans stund var slagen och hans dater alla.
Om han ock segrat, hvilken annan lott,
Än högst Vasallens, skulle Sverge fått?
Nu stå vi frie på den egna jorden,
Och trygga oss som barn omkring en far:
En fader är oss hjelten vorden.
O, lefve den oliv, som han planterat har!

X.

Ej något faders- mer än husbonds-välde
Erkänner den, som fri och myndig är.
Det första folk var blott en tapper här,
Som kring sin främsta höfvidsman sig ställde.
Nu i en stat dess styresman,
Kung, Konsul, President, hvad titel han må bära,
Står under lagen äfven han,
Och har af folket all sin makt och ära.

Y.

Hur än begreppen klyfvas må,
Det faderliga namn ändå
För Svenska hjertan har en mening.
Dock syns mig folkets och regentens hand
Än mera likt ett äkta pars förening.
De lägga sjelfve hand i hand

Till ett förbund i alla öden,
Som styrks af edens helgd och löses blott af döden.

X.

Skiljsmessor har man sett likväl.

Y.

Ja, som i äktenskap, och mest af samma skäl.

Z.

Att lod och pendel, hjul och fjäder
I ordning äro, derpå dock
Beror, att verket går. Se'n fås ju ock
En visare så lätt, som man med guld bekläder,
Och sätter i en zifferring,
Der han af hjulet förs omkring.

Y.

Det är om Sverges Styrelse vi tala:
Med allt hvad man försökt att bringa den,
Med utländsk snitt, uppå det hala,
Har det så långt ej kommit än.
Vårt folk vill styras af sin Kung allena,
Liksom kring visen sig förena,
Med troget nit, de trefna bin;
Och följa den, ehvart det gäller
Och lägra sig, hvarhelst den sina vingar fäller.

Z.

O sköna «devumang», som ej i Wien,
Ej i Hannover mera blindt kan yrkas!
Snart sjungs väl åter, skamlöst, som förut,
Om jordens gudar; och vi få till slut,
Liksom i Rom, se tempel, der de dyrkas.

Y.

Hvem, om så skedde, rådde väl derför,
Om ej just de, till hvilkas plan det hör,

Att slita mellan styrelsen och landet
Det lagligt knutna, heligt vigda, bandet?
Hvad gör, att folket i Hannover tål,
Hvad steg än våldet tar att nå sitt mål,
Om ej den skräck, «det unga Tyskland» väcker?
Man vet ej, hvar en gnista falla kan
På hemligt krutförråd och tända an
En vådlig eld, som ej i hast man släcker.

Z.

Ha, ha, ha, ha! Beskyll med samma skäl
För slikt det Svenska «ungmodet» jemväl,
Hvartill du sjelf med stolthet dig bekände.

Y.

På explosioner tänkte vi ej då,
När vi raketter upp i luften sände.
Ej heller nu ert mannamod kan gå
Så djupt till väga, att det gör en mina.
Till lycka stannar i vår kalla Nord
Den Jakobinska yran blott i ord.
Ej klor, blott tänder, tänder, som blott grina,
Har terrorismen, som ibland oss rår.

Z.

Rår! det bör smickra dem, som skräcken vålla.
Dock liten hund behöfs att skrämma får.

X.

Ni gått från saken. För att sammanhålla,
Ej för att söndra, drar i verket hit
Det ena hjulet och det andra dit.

Y.

Dock måste de samverka i det hela.
Men går väl något verk med blott machineri?
Hur väl försedt ett skepp må bli,

Hvem vore lugn om bord, ifall der skulle fela
Förtroendets tillgifvenhet
För den om rodret rår och kosan hålla vet?
Är det då fosterländskt? Ja, säg mig, månn' det mera
Medborgerligt, än undersåtligt är,
Att hos den Store Man, som Sverges krona bär,
Misskänna hans behof att älskande regera
Och älskad lydas; hvaraf folket ock
Har ett behof, som går i arf med blodet,
Och står emot det tredska öfvermodet
I vadmalsjacka, som i guldsmidd rock.

Z.

Den frågan angår Ministèren?

Y.

Som icke fins.

Z.

Ej som den bör.
Nå väl det rådet, som regenten hör.

X.

Och de, som, i den inre hofdunst-spheren,
I tysthet hviska andra råd.

Z.

Än de, som utanföre röka,
Med ögat på den tjenst, den sold de söka,
Som tala, sjunga blott om konglig nåd,
Och allt hvad makten gör, som gudaverk, beprisa,
Om det än sker mot lag och rätt!

Y.

Det ges likväl ett annat sätt,
Att Styrelsen till rätta visa,
Än det, att kasta sten och smuts.

Z.

Ja, snön är ren och gör ej skada.
Du mins väl icke mer de puts,
Du sjelf har spelt ibland de gossar glada.
Hur mången snöboll ur din näfve flög,
Och stötte än en «Viljas» näsa,
Än i en «Gubbes» barm sig smög
Och af Minerva fick en snäsa!

Y.

Nu ser jag sjelf, hur slemt det var,
Att nitets ädla eld försmäda
Och femti års förtjenster häda.
Nu blygs jag för de yrans dar.
Ej pojke mer, ej mer på gatan
Jag hojta vill med dem i kapp,
Som kring vår statsvagn, vid ett rapp
Af kusken, skrika: «Tvy den satan!»
Men ser jag, att han vilse kör,
Så ropar jag, tills han mig hör.

Z.

Han från sin höjd dig skulle höra?
Jo, om du hurrar. — A propos!
Du skiljde, mins jag, du också,
Emellan det att vagnen köra
Och sitta på en dyna der.
Kort sagdt, du fann, att «annat är
Att styra, annat att regera.»
Hvad är din tanke derom nu?

Y.

Ord gälla såsom mynt. Men svara du
På denna fråga: Hvilkendera
Må anses rå om färden mera,

Han, som i tygeln håller, eller han,
Som med ett ord, en vink befaller
När, hvart, hvad väg?

Z.

Och sedan kan
Dra upp de gröna fönstergaller
Och slumra, medan kusken kör.

Y.

Han kan ock vaka, som han bör,
I fönstret ropa: «sakta! sakta!»
Och landet rundt om sig betrakta;
Dess trefnad och dess brister se,
Och vid en gård, en hydda, stanna,
Der honom män upplysning ge,
Som tala fria ord och sanna.

X.

Men dessa arma kräk, som framför vagnen gå,
Hur länge tror du de förmå,
Att släpa fram dess tyngd, de gamla fyra?
De torde, när de tröttas ut,
Ej blott bli svårare att styra,
Men sparka upp och stanna tvärt till slut.

Y.

Då måste man väl skaffa nya, friska.
Men spänna af dem midt i deras lopp,
Hvem kan det? Endast den, som vågar springa opp
Och till sig rycka både töm och piska.

X.

Således är gåtans ord: «revolution?»

Z.

Ett skrämskott, som de «Stationära,»

Så i katheder, som vid thron
Och altar, ständigt förebära!

Y.

Har någon «radikal» det vederlagt? —
Hur vackert än derom är skrifvet, taladt, sjunget,
Är det dock ej bevist, att något stånd sin makt
Vill skänka bort, om icke dertill tvunget.
Begynn med böndren: denna egna lem
I Svenska Staten, denna landets kärna!
Tror du, att de, som med sitt odalhem
Sin ståndsrätt ärft, den skulle lemna gerna?

Z.

Åh! det ges sätt att bearbeta dem.

Y.

Förr, än de fyra släppa hvad de äga,
Samtycka de kanske, att Svea stolt kan säga:
«Nu är jag dock vid mina fulla fem.»

Z.

Att något af de fem ej sällan fattats, röja
Riksdagsbesluten.

X.

Fem! hvad barbari!
Men som det nu är, kan det ej förbli;
Och länge tör det icke dröja,
Förrän en ändring måste ske.

Y.

I trots af Kung och Ständer?

X.

Se,
Det fins en makt i sjelfva tingen,
Nödvändighetens: henne motstår ingen.

Y.

Men henne gör man ej, om hon ej gör sig sjelf,
Lik floden i den stigna elf.

Z.

Af våra tröga Ständers långa möten
Är hon ju redan gjord. Hör hela landets knot.

Y.

Hur det än skrikes med och mot,
Står stoden, tills han fälls. Hvem ger den första stöten?
Du kan ej önska något sammanlopp,
Som gatustenar bröte opp!

X.

Du glömmer, att då nyss från thronen
En Konung rycktes ner, en annan lyftes dit,
Ej flöt en droppe blod, ej föll ett ord af split.
Hvi skulle icke opinionen
Ombyta Ständer likaså?

Y.

Stod icke, när det förra skedde,
Nödvändigheten, i gestalt
Af en fiendtlig här, tillreds att störta allt?
Och tänkesättet re'n förut beredde
Det djerfva stegets ögonblick.
Men har det nu ett lika stadgadt skick?
Vill Svenska folket se det rifvet,
Som stått så länge, innan det är gifvet,
Hvad i dess ställe sätts och kan bestå?
Nog gör man vackra statsmodeller,
Som man på bordet till beskådning ställer.
Men stater lefva, växa, bildas ut.
Tag deras anda bort, så är det med dem slut.
När ej de gamla ekar mera

Ge gården skygd (man högg dem ner);
Hvad kan man väl i hast plantera,
Som både lugn och svalka ger?
Men kunde telningar, som redan
Med stam och krona fasta stå,
Till dem så fogas, att de sedan
En lund blott gjorde eller två! —

Z.

Nu, se'n min herre är en ultra vorden,
Är han historisk, det förstås.
Förr var han filosof.

Y.

Gudnås!
Jag lekte med de stora orden
Och byggde korthus. äfven jag.
Nu ser jag i historiens spegel,
Hur samfund ha sin rot i häfd, som blifvit lag,
Liksom ett språk af bruket får sin regel.

X.

Dock ändras språket hos ett hyfsadt folk,
Och bruket lyder grammatiken sedan.

Y

Hvad myndighet har hon, om ej som trogen tolk
Af hvad i tal och skrift sig sjelf har stadgat redan?
Dock ej förnuftet jag bestrida vill
Dess rätt och makt, som menskor gör af vildar.
Det gör, att språk och samhällen bli till;
Dess dolda lifskraft dem organiskt bildar.
Se'n skiljer tänkarn med begreppets knif
De särskilta organer och funktioner;
Men icke kan han ge det döda lif
Med magiskt spel af tomma abstraktioner.

Men det, som blott med yttre band
Mekaniskt sammanhålls, behöfver främst en hand,
Som vist och varsamt gör det nytt, som nytt kan göras.
Vid Ständers rådslag, vid Collegers bord,
Vid Domstol, Läns-stol, borde, med ett ord,
Allt mer i sammanhang och mera skyndsamt röras.

X.

De gamla uren, hur de lagas må
Med nya lappverk, ej dess bättre gå:
Om ej reformen skall sitt mål förfela,
Så måste den gå ut ifrån det hela.

Z.

En coup de main gör allt till slut.
Se gossar i en rad beredde att ta lyra.
Hvem fick i bollen? Den som sprang ur raden ut.
Så tredje Gustaf gjorde med de fyra.
Med långa näsor få de se
Detsamma nu i motsatt anda ske.

Y.

Besinna, hvad det är, du så bekänner.

Z.

Måhända måste några folkets vänner
Ta makten i sin hand, blott för att se'n
Åt folket öfverlemna den.

Y.

Se der er hemlighet, J, som för hopen,
Om dess betryck och nöd, som utan er
Hon icke kände, ständigt ropen.
Derföre ser man ock nu mer,
Att mången frihetsvän sig drar tillbaka
Och skyr reformer, återtar,

Hvad sjelf för dem han yrkat har,
Af fruktan att det hela sönderskaka.

Z (*sjunger*).

«Gå aldrig ut på den gröna äng!
Sitt stilla,
Du lilla!
Ty ormen i gräset gör dig illa.»
Så var min ammas ständiga refrain.

X.

Du nämde Gustaf. Ämne för en visa,
Och den rätt vacker, ger hans snille nog.
Men hans regering, är det log
Att den i våra dagar prisa?

Y.

Kan man väl annat, då man ser,
Hur allting vändes upp och ner,
Att tiden före den upphöja,
Och nesan af en stämpelkung,
Ett rådlöst råd, en utländsk pung,
Som hatt och mössa köpt, beslöja?

X.

Nå väl! var det en bättre tid;
Den envåldstid, som derpå följde,
Med sanning och med dygd i strid,
Som ärans skimmer fåfängt höljde?
Då, äfven snillet i sin uppflygt bands:
Ett band var sjelfva dess belönings krans!

Y.

En krans är dock ett band, som föga binder,
Och snillet, som bevingadt far,
Likt fjäriln ur sitt skal, ej känner något hinder;
Då i sitt silke larfven hänger qvar!

Men frågan angår blott det ny, som tändes,
Då Sveriges hopp ånyo log
Åt infödd hand, som spiran tog;
Då friheten af alla kändes,
Då allt sig rörde utan tvång,
Likt fågelns fria flygt och sång.
Det hör ju ej till saken, hur det sedan
Förhöll sig vid det stormigt mulna nedan.

X.

Än Sonen och hans tid?

Y.

Den är förbi:
Om den vi tiga må, som muren.
Nu glädoms, att hvar en, i Sverige buren,
Sig känner åter Svensk och fri.

X.

Får man af vissa tecken sluta,
Så spekulerar mången dock
Ej blott i tankens verld, men ock
I Staten, på det absoluta.
Det stillar ju med ens, hvad oro gör och strid.
Må se'n allt ljus, allt lif, förloradt gå dervid.

Y.

Om sjelfva friheten törhända
Tar min och ton af en tyrann,
Bland sinnen retade och spända
Af grundlös misstro mot hvarann;
Hvem rår derför, om ej de samma,
Som blåsa upp af strån en flamma,
Och klaga se'n, att efter den
Knappt litet aska står igen?

X.

Hvad menar du? Om än det varma nitet
För friheten hos några svalnat litet,
Är det hos henne sjelf, som skulden är?

Y.

Visst icke hos den äkta;
Men väl hos den, som hennes larf blott bär,
För hvilken dagens kämpar fäkta,
Som vore hon ett stundens rof.
Det jemna klandret utan hof,
Som endast retar och förstämmer,
Har det väl annat ändamål
Än blott de sår, det gör?

Z.

Hvad jemmer!
Lik barnets gråt, som ref sig på en nål!
Se Frankrike och England, hur der skrifves
Och hur der talas.

Y.

Som vi måste här
I Sverge härma, antingen det är
Hos oss tillämpligt eller ej.

Z.

Hvar gifves,
Hvar har det gifvits, frihet utan strid,
Som förts med tungan, om ej näfven,
Med penna, om ej svärd?

Y.

Dervid
Är skillnad dock i sättet. Mellertid
Bevisar det vår frihet äfven,
Att vi ej sakne stridsamt lif.

Hvad larm, hvad stoj, hvad kamp och kif
Om sjelfva våra tidsfördrif!
I fejd, liksom i medeltiden,
De tappre tidningsfurstar gå.
Att de sitt län behålla må
Och vidga ut, derom är striden.
Och länsherrn, hyllad af dem hvar —
Ty ingen träder an sin bana,
Som ej för honom sänkt sin fana —
Sin lust af deras duster har.
Men icke blott de sjelfve manligt kriga
Med svärd mot svärd: en mängd i deras tross
Med gälla skrin och knutna näfvar slåss.
Ja, upp i deras gluggar stiga
Krypskyttar af det slag, som för den bästa sak
Ej skulle ett af sina finger lyfta,
Men hvilkas båge ej är slak,
Då de få rum att på personer syfta.

X.

Af tio pilar en törhända må
En skuldfri träffa, fem sitt mål förfela:
Är det dock ej en vinning i det hela,
Att dem, som det förtjent, de fyra nå?
Hur väl, att de, som orätt göra,
Och undfly Lagens våg och svärd,
De, som bedra med sken och flärd,
Och de, som oskulden förföra,
Med bäfvan dagens posthorn höra,
Som hotar, domsbasunen likt!

Y.

Hvad vigtigt kall, ej mindre ärorikt,
Än ansvarsfullt, är tidningsskrifvarns!

Jag menar icke tidsfördrifvarns,
Men tidsupplysarns, sådan han
Det borde vara, och det kan.
Lik båken, som för vind och bölja
Orörlig på sin klippa står,
Och varnar för de grund sig dölja,
Och sprider ljus der mörkret rår;
Ger han det allmänna en ledning,
Då han med sann sjelfständighet,
Som ej af menskofruktan vet,
Oväldigt upptar allt, som hör till sakens redning,
På begge sidor väger alla skäl
Och vill blott rätt —

Z.

Det låter väl!
Och må en Domare det göra.
Men Publicisten hör det icke till.
En sida blott skall folket se och höra,
Om det skall ledas dit man vill.
Ett blad af värde frambär mångahanda,
Men vänder allt till ett i samma anda,
Lik strömmen, som, hvad helst den rör
Och drar åt sig, i strida fåran för.
Men såsom strömmen, då han söker,
Hvar han skall komma fram, sig kröker,
Och bäst han bullrar, halkar som en ål:
Så slingrar sig ett blad, som har sitt gifna mål.

Y.

Så sker, ty värr! Det är ej rätt som gäller,
Ej sanning, blott partit. Men såsom jag
En tidens tolk mig föreställer,
Utgör han en med Öfverhet och Lag

Enstämmig makt, som deras brister fyller,
Med räfst i hvarje embete och skrå,
Der saker stanna eller illa gå.
Han mer ej svärtar, än förgyller,
Hvad af Regeringen och hennes ombud görs.
Han visar mängden, hur hon vilseförs
Med förespegling utaf rättigheter,
Som ej sin motvigt ha i skyldigheter:
Och då han strider blott för allmänt väl,
Så är han Folkets man, men Styrelsens jemväl.

X.

Ej mer på hopens skrik än hofvets smicker höra
De, som det kallet rätt uppfatta, rätt utföra.

Y.

Ty värr! i alla länder få!

X.

Det bifall, som de efterstå,
Är ej de spelemäns, som gyckla med en docka
Och härma slöddrets ton, att det omkring sig locka.

Y.

Upphöjde stå de öfver all den mängd,
Som till dem lyssnar i den vida ängd,
Likt manarne till bön i Österns minareter.

X.

Och då de noga akt på allt omkring sig ge,
Så kunna de ock framåt se.

Y.

De äro med ett ord vår tids profeter,
Som af dess högre ljus upptände gå,
Med varning och med tröst, till låga som till höga;
Och då de fram för folket stå
Sig sjelfva tänka för det öga,

Som allting ser, och för hvars blick
Det inre, i hvad lånadt skick
Af prydda ord och fagra miner
Det må förställas, genomskiner.

X.

Ja, du har rätt: det är blott sanningen,
Som kan oss sjelfva fria göra,
Och ge oss mod att bära den
Så väl till Styrelsens, som Allmänhetens öra.
Ett ärligt allvar utan agg,
Ej udden af ett retsamt nagg,
Ej skämt, som kittlar blott för stunden,
Oss bringar till det mål, att menigheten må
I sina bördor lättnad få:

Z.

Och att vår yttringsrätt, ej, som den nu är, bunden
Af envåldsmaktens välbehag och nyck,
Må kunna visa, i hvad svårt betryck
Af hof och här och höga herrar
Det arma folket sänks allt mer;
Hur allt beständigt sig förvärrar,
Tills hela riket ramlar ner.

Y.

Hvem skulle rå derför, om detta skedde,
Hvem, om ej de, som ben i jorden så,
Hvaraf, när skörden stundar, män uppstå
Med dragna svärd till blodig strid beredde?
Men Sverge är i alla fall
Ej Spanien eller Portugal.
Ej i dess jordmån gro de vilda drakatänder.
Ja, lugnom oss. Om blott de gamla band
På slöjdens hjul och flitens händer

Upplösas småningom, behöfver ej vårt land
Afundas något, icke ens den strand,
Der nya samhällen, ifrån de gamla skilda,
I en ny verld en ny tid bilda.
Se, vid en stod af Washington,
Der Friheten så stolt hans segerfana hviftar,
Der ligger oket än på Nigerns svarta son.
Ja, äfven frifödd man, hvars hy det minsta skiftar,
Bort från de fullblodsädla stöts.
Beundrom i allt fall de upplyst fria stater,
De idoghetens potentater,
Och skattom det förbund, af dem så lyckligt knöts.
Men visa mig ett land, der du kan mer dig trygga,
Kan hvad du tänker yttra mera fritt,
Och mer vid allt, hvad du må kalla ditt,
Af lag och öfverhet beskyddad, bo och bygga,
Än i vår glada, friska, sköna Nord.

z.

En hälft är sann af dessa ord.
Se der vid Fjellen står, dit satt af folkets händer,
Ett skönt, ett äkta frihetsträd,
Hvars krona, fast den än är späd,
Allt hit sin blomnings vällukt sänder.
Ja, äfven frukt det redan bär,
Som retar våra Svenska tänder.
Ty hos oss sjelfva, ack! hur saft- och kraftlös är
Den nya ympen i den murkna stammen.

x.

Ty värr! var det ett tärningskast,
När Staten gjordes om i hast;
Och folkets röst var då, som den är nu, — blott amen.

Z.

Helt annat är det vestanfjells,
Der hela kroppen föreställs,
Ej lemmar endast, som ej sammanhänga.
Der talar i de Storthingsmän
Det folk, som valt dem; der kan än
En Thorgnys varning fram till herrskarn tränga.
Hvad äro vi? En mager fårahjord.
Vår herde byttes om; ny blef ock stafven gjord;
Men fåren stå i samma kätta
Med osund luft, med fönster utan ljus,
I rucklet af det gamla hus,
Och sakna foder att sig mätta.
Se deremot de Norrska, med hvad hull
De i sin frihet gå och tyngas blott af ull.

X.

Dock må de stolta Baggar oss ej stånga
Med obesvaradt öfvermod,
För det vår herde, i hvars makt det stod,
Att taga dem som rof till fånga,
Lät dem gå fria, som en särskild hjord.
Men lemnom bilden. Norge, med ett ord,
Må vara om du vill, som demokratiskt rike,
Som republik med Konung, utan like.
Men huru blef det så? Blott genom sitt förbund
Med Sverge, som dess vän är vordet samma stund.

Y.

Det är en vän, som ej föraktas borde,
Ett folk, som burit ett af dessa helga svärd,
Dem en Försyn till sina redskap gjorde
Att bryta band, som hotade en verld.

Z.

Den äran, liknar hon ej röken
Af en till aska brunnen ort?
Af allt hvad våra hjeltar gjort
Hvad ha vi qvar? Blott deras spöken,
Som kusligt gå igen, hvar gång
En fåfäng högtid ges med prunk af tal och sång.
Ett upplyst folk bestämmer värdet
Blott efter halt, ej efter sken och klang,
Och ger åt ångan framför krutet rang.

Y.

Hvad hjelper griffeln emot svärdet,
Och ångan, utan krut, mot fiendens
Kanoner, dragna öfver rikets gräns?

X.

Hur Wasa bröt för Svea folk det bandet,
Som Norge bar ännu trehundra år,
Det mins hvar Svensk, det talas om i landet,
Hvarhelst ett hjerta för dess frihet slår.
Men när en Norrman af sitt Eidswold skryter
Med glömska, ja, med hån af Segrarns ädelmod;
Om det ock honom ej förtryter,
Skall det ej röra upp vårt Svenska blod?

Z.

Dock icke så, att det ur näsan sjuder
Och fläckar ner den hand, som oss den frie bjuder,
Ej bugande, men frankt och ärligt, som det klär
Den verkligt frie, som han är.

X.

Hand möte hand: det egnar brödrahänder!
Men rygg mot rygg emellan män sig vänder.

Y.

Besinna måste hvardera ändå,
Hur skönt i bredd ett par kolonner stå,
Som stödjande hvarann en vård tillsammans bära
Af Skandisk frihet, Skandisk ära.

Z.

Hvarom var frågan? Blott om ordningen
I begges hus och trefnaden.
En yngre son, som bryter sig i skogen
Ett eget hemman, der han ej beror
Af annat, än sin flit vid plogen,
Kan ha det bättre, än hans stolte bror
Vid Sätesgården.

Y.

Ja, han kan det hela
Från början bättre ordna och fördela.
En gammal odaljord likväl
Sitt gifna värde har.

Z.

I fall den skötes väl.

X.

Den kunde dock på nytt inrättas,
Och i en bättre ordning sättas,
Om blott man grep sig an —

Z.

Ja, om —
Men se, när först vår arma frihet kom
Förhöll hon sig, som ordet lyder, «menlöst»,
Och, som dess rim antyder, senlöst,
Ty ingen sena, ingen merg der var.
Ej ens den kraft, ett skepp på stapeln har,
När hindren ryckas bort, att framåt sjelft sig röra,

Förstod man, utan lät det stå.
Der står det än. Hvad tjente det väl då,
Att till det gamla skrof nytt tackel göra?

Y.

Det gamla kan ju ej på stapel stå:
Vid varfvet låg det endast för att lagas.

Z.

Att ej ett fartyg far, må dock beklagas.

Y.

De nya utsigter, som för oss dagas,
De klippor, som vi sett förbi oss gå,
Och de ruiner, som bakom oss stå,
Bevisa ju, att vi oss framåt röra.

Z.

Det går den gamla, lama slentrian.

Y.

Vår kapiten, vid storm och böljor van,
Förstår det bäst, hur han skall segel föra,
Se här en apolog; den är helt kort:
«Låt gå med strömmen!» roptes i en julle,
Som till en holme fara skulle,
Midt i en elf, ett stycke bort.
«Låt gå! hurra! friskt mod! god lycka!» —
«Nej håll, för Guds skull! ro emot.
Se forsens imma, hör dess hot.
Den kan oss ner i fallet rycka.
Styr upp, ro på, håll i, håll i.
Blott genom motstånd räddas vi.»
Ej lyds den gamle af de unga:
Ack se! hvar båtens spillror gunga.
Det ges två slag af sann opposition,
De två tillsammans skydda land och thron.

Mot en Regering, som vill allt inkräkta,
Det ena står, att folkets rätt förfäkta;
Det andra strider mot det falska nit,
Som allt upplösa vill i ändlöst split.

Z.

Den fabeln smakar de «förskräckte.»
Nu är du allt hvad hofviskt är,
«Förskräckt,» «historisk,» «ultra,» «stationär.»
De höra alla till ett kryparslägte.

Y.

Hvad namn du än må ge mig, just deri,
Att jag ej skyr dem, känner jag mig fri.
Hvarhelst du kryper, om i hofsalongen,
På börsen eller under ockrarns tak,
I bondklubbsrummet eller gröna gången,
Så snart du kryper, står du icke rak,
Ej upprätt, som en man det egnar.
Men pudelns kryp, då han sin herre fägnar,
Dock af en tacksam trohet drifs;
Då katten, som i soffan hvilar,
Bäst han med fromma ögon smilar
Och rör på svansen, fräser till och rifs.

X.

Till saken åter. När skall det uppfyllas
Det stora hopp, som oss vår frihet gaf?
Allt lif, all kraft, all kärna tynar af:
Jag ser blott tomma skal förgyllas.

Y.

Begär ej skörd, när det är vår.
Men se, allt högre solen går
Och ljuset sig allt längre sprider.
En hoppfull sommar nalkas re'n vårt land,

Om det ock än af mången frostnatt lider.
Må mellertid en pilt, med spegeln i sin hand,
Mot solen vänd, i fönstret stå och flägta,
Och med ett återsken, som fladdrar hit och dit,
Förlägne ögon längs med gatan jägta,
Och kalla det upplysningsnit!
Men ingen Phaeton kan skrämma oss nu mera,
Hvad min än mången tar sig, honom lik,
Att dagens lopp och ljusets gång regera,
För det han kan med stoj och skrik
Och ljud af piskan i sitt stall husera.

Z.

Om solens gyllne spann och Phaetonisk färd
Må skalden drömma i sin tomma verld;
Och låta de med rim uppfyllda arken,
Som drakar, flyga upp i skyn!
Vi andra här på jordens bryn
Se hellre dessa blad, som hålla sig till marken
Och visa oss hvad nytt hvar morgon med sig bär,
Som roligt eller nyttigt är.

Y.

Hur det du prisar äfven jag vet skatta,
Har jag ju redan låtit se;
Men för att rätt dess värde fatta,
Se här en bild, som säger mer kanske:
Hvem gläds ej åt den fria qvarnen,
Dit med den säd, hans åker ger,
Hvar en kan gå, och mjöl, med mer,
Få hem åt hushållet och barnen?
Men, hvem, hur mycket än för malningsrätten varm,
Kan tänka utan bitter harm

Att mjölet kalkas eller sandas,
Ja, med förgift af mjölnarn blandas?

Z.

För klemig mage, som ej salt
Ens tåla kan, är gift i allt.
Hur lätt att fega sinnen skrämma!

X.

Men fåfäng är all skärm, all mur, som reses opp,
För att det dån, som tidens stora lopp
Kring hela verlden ger, för folkets öron dämma.

Y.

Hur våldsamt elfven far, hvad skräckfullt fall den gör,
Med häpen vördnad den oss rör:
Man vill den skåda, hur man än må bäfva.
Men dessa fåglar, som deröfver sväfva
Med rofbegärets hvassa ljud,
Hvem älskar dem, de hemska olycksbud?

Z.

Se i Norrström de hvita måsars hvimmel,
Hur det mot ljuset skönt sig ter,
Då solen från en klarnad himmel
På fria böljor blickar ner.
Men märk, hur svart ur sina dystra nästen,
I gamla kyrkotorn och herrefästen,
En svärm af kajor flyger ut
Och gör på säden hastigt slut.

X.

Än kråkorna i detta kalla nedan,
Som blåser bort vår sköna vår!
Och landets många korpar sedan!

Z.

Förgät ej ugglan, som i mörkret spår,

Och tar sig min att djupt begrunda,
Fast hon ej annat gör än blunda.

Y.

Må stygga nattkräk frukta hennes klo:
Blott hon ej sträcker den åt dufvans bo.
Är ej att vaka, medan andra sofva,
Och se i mörkret, dock en skattbar gåfva?
Men sångens fåglar glömma vi.
Bland tidens tecken ej de sämsta,
De vittna ju, att vintern är förbi.
Hvem gläds ej, när han hör den främsta,
Som bådar våren äfven i vår Nord?

Z.

Ack, bäst hon sjöng så oförtruten,
Blef hon för hofvets räkning skjuten;
Och en dukat belönte detta mord.
Dock flera återstå; och att dem höra
Hvem kan väl hindra hela landets öra?

X.

Se der, nu fattar du igen
I tråden, som vi släppt, min vän
När blir det slut på detta gyckel
Med Hofkanslerens bindenyckel?

Y.

När ett förargligt getingbo
Uti det gröna stör vår ro,
Hvad hjelper det att en och ann förqväfves?
Hvad båtar att dra in ett näsvist blad,
Då straxt ett annat är åstad,
Att fylla den kolumn, om ej den rad,
Som i det förra bröts förgäfves?

X.

Det krånglet måste bort, så ropar ju
En allmän röst i landet nu.

Y.

Det gifs en röst, som ofta stilla tiger
Vid illskans trotts, vid öfvermodets hån;
Men när i hejdlös fart det onda stiger,
Utbrister med en kraft, som inifrån
Går ut, mer väldig än allt tidens dån.
Den rösten tycker jag mig redan höra
Likt skogens sus, der först sig löfven röra,
Tills stormen böjer både gren och topp.

X.

Den böjde snart sig åter reser opp.
Men bryts han! Väl! det är ju skönt att falla
Och bli ett undrans föremål för alla,
Som, medan trädet stod ibland en mängd,
Ej märkt dess höjd, men mäta nu dess längd.

Z.

Kan våldet ej de ädla tysta,
Som våga fram, för folkets väl,
Med species facti och med skäl,
De må bli klösta eller kyssta:
Hvad aktar deras rena nit
De hesa rop af hycklerit?

Y.

De till exempel, som i skölden bära
En bok med blodens, en med marmorns färg!
Att stå i bredd med dem, hvad ära,
När en gång Sverge styrs från slika ädlas «berg.»

Z.

Berg?

V.

Likt det, der Marat sin ära gjorde.
Den Svenske har han, tro, sig nämt deraf?
Dock att han högre syfta torde,
Spår ju det stora namn, som presten honom gaf.
Men skämt åsido. Hvad! om dessa bränder,
Kring landet spridda, skrämde Rikets Ständer,
Så att de fäste nya band
Vid pennan i en kittslig hand?
Jag hoppas dock ännu, att intet hinder,
I förväg lagdt för tankens rättighet,
Att yttra hvad den vill och vet,
I tryck mer än i tal, vår ädla frihet binder.
Men om det måste ske till slut:
Hvem rår derför? Besinnom det förut.

En gosse med en båge lekte;
Hans pilar flögo hit och dit;
Han sköt på folk, och det med flit,
Ehur' hans mor med hot det nekte,
Tills en i hennes öga flög.
Då blef från honom bågen tagen,
Och han förskräckt i vrån sig smög;
Men hon var enögd från den dagen.
Två sköna ögon moder Svea har

I Statsförfattningen och Tryckfriheten:
Ve! den, som trolös, eller blott förveten,
Ettdera sårar af det ädla par!

Allt är i rörelse.

Ja, ingenting står stilla i naturen,
Ej jord, ej himmel. Af sin springkraft buren,
Planeten far, af Solen svängd omkring:
Hon sjelf sig hvälfver i en större ring,
Och solars sol tör ha sin egen bana,
Som icke ens en engels blick kan spana.

Liksom der ofvan alla stjernors här,
Så rörs här nere allt hvad jorden bär,
Från molnen, som på stormens vingar sväfva,
Till aspens löf, som för en vindflägt bäfva,
Från hafvets böljor, som mot klippan slå,
Till ljusets strålar, brutna ur en å.

Orörligt på sin grund tycks berget hvila,
Dock måste det kring jordens axel ila
Och fram på hennes väg. Hvad hemligt sker
I hennes djup, en stod af eld beter.
Millioner kräk en droppe, ja, en flisa,
För forskarns blick, med synglas väpnad, visa.

Allt rörs, om ej som örnens flygt i skyn,
Och gäddans svängning under vattnets bryn,

Och hjortens språng och stim af bin, som svärma,
Dock så, som brodden, närd af regn och värma,
Står upp ur mullen, och som trädets saft
Uppstiger, att i löf slå ut sin kraft.
Upp eller fram, af inre fjeder drifvet,
Allt lif sig rör. Hvad vore eljest lifvet?
Det upphör, då vår puls ej mera slår,
Då lungan hvilar, hjertat stilla står.

Allt rörs till lif af luften och af ljuset,
Från masken, som sig kröker fram ur gruset,
Till lärkan, som mot solen flyger opp.
Hvad strängaspel förenar själ och kropp!
Ej hand, ej tunga utan det sig rörde,
Ej ögat såge och ej örat hörde,
All känsla, ja, all tanke släcktes ut.

«Allt rörs, men i en krets. Det var förut,
Som nu är vordet.» Så jag hör dig svara
Och med den vise konungen förklara,
Att intet nytt inunder solen sker.
«Ja, såsom hon hvar dag går upp och ner,
Så delar året sig i fyra tider,
I hvilka det, som flytt, tillbaka skrider.
Ur haf och sjöar ångor stiga opp,
Som falla ner i regn; och källans lopp
Till ån, och åns till elfven, dem förnyar,
Då de sitt förråd andas upp i skyar,
Som åter brista i en fruktsam skur.
Så kommer ock bland växter och bland djur
Det samma fram igen. Ja! menskolifvet
Beter på nya blad det gamla skrifvet:

Slägt efter slägt likt löfven föds och dör,
Allt, med ett ord, i samma krets sig rör.»

Nej, icke allt min vän, nej det allena,
Som är blott ämne, skapt att anden tjena
Till verkstad eller verktyg. Så sitt lopp
Gör jordens klot, så bloden i vår kropp
Så äfven riken uppstå och försvinna.
Men menskligheten skall allt högre hinna;
Hvad Greken tänkt och bildat, lefver än,
Och sjelfva Sanskrit tycks stå upp igen.
Än gro de frön, som sekler ha förvarat.
Fram går det goda mer och mer förklaradt,
Om det ock måste, för ett tidens tvång,
Ej sällan taga en spiralisk gång.
Allt nya tändas till de gamla ljusen,
Som lysa från årtusen till årtusen
I vetenskapens och i konstens verld,
Också i den som styrs af lag och svärd.
Se svärdet hvilar vid Europas sida.
När hölls det väl så länge i sin skida?
Och envåld, som af lag bär intet band,
Dock binds af rösten från de frias land.

«Är då vår tid den bästa? Hvilka seder!
Hvad split! hvad otro! Allt skall rifvas neder,
Allt jemnas, så att der ett skönt palats,
Ett tempel stod, blir blott en öde plats.»

Vidunder har man sett i alla tider,
Men månn' deraf det helas ordning lider?

Hvad häpnad väckt i går, i dag beles,
Då blott en nål i dolkens ställe ses.

«Ryck dammen upp, som svällda floden hämmar
Och se, hur land och bygd han öfversvämmar.»

Bevara dammen, men låt strömmen gå
Sin jemna väg till hamns, att dit må nå
I lugn de skepp, som i dess fåra flyta,
Och landets frukt mot slöjdens alster byta.
Om han i otid däms, och utan nöd,
Utgjuter han med våld sitt öfverflöd.

«Allt skall nu drifvas med den hast, som färden
I ångvagn sker, också i samhällsverlden.
Väl! om ej ångan på maschinen rår
Med sådan tryckning, att den söndergår.»

Säg mig, i hvilken tid af dem vi känna
Du ville lefvat, hellre än i denna?
Vi stå dock högre än de gamle stått
Och större utsigt våra ögon nått.
Då först tillbaka, framåt se'n vi blicke,
Hvad varning och hvad hopp! Förlorom icke
Den sköna trösten, att hvad godt ej är,
Ej varit, dock skall bli.
«Men säg mig, när?»

Då, om ej förr, när «all ting ny är vorden.»
Men månn' det sker i tiden, månn' på jorden?
Oändligt är det mål, för hvilket allt
Det skapta rörs, som skaparen befallt.

Hur än omkring oss tingen sig må hvälfva,
Besinnom, hvart vi närma oss, vi sjelfva,
Hvad väg vår vandring genom tiden går:
Att då vid grafvens brädd den stilla står,
Oss öppnas må en ny och högre bana
I ändlös fröjd, som tro och kärlek ana.

Omstörtning och Upplösning.

A.

Att folket, upplyst, styr sig sjelft: se der
Hvad tiden fordrar, tiden med sig bär;
Och faller thronen, hvad behöfs väl kyrkan?
Hvar en må sköta sjelf sin tro och dyrkan.
Vi äre alla prester på Guds jord,
Så väl som kungar, enligt skriftens ord.

B.

Ja, när all verlden är Guds rike vorden,
När himmelen har stigit ner på jorden
Och alla menniskor i helig ro,
Som ljusens englar, saligt sammanbo;
När ingen Öfverhet behöfves mera,
Då är det tid för alla att regera.
Och prest och kyrka man umbära kan,
Då Herren bor i hjertat hos hvar man,
Till dess må thron och altar stå; — i Sverge
Åtminstone. Jag tror, vi bäst oss berge
Med sådan frihet, som är redan vår.

A.

Ett skrikigt barn, som i en gångstol står!

B.

När upp och ner en samhällskropp sig ställer,
Är det väl blott dess hufvud, som det gäller?
Den undre delen lider ju också?
Hur länge kan han väl på händren gå?
Du har ju sett ej längesen i Bladen
Bahias öde.

A.

Ack! den sköna staden
Har rasat, fallit ner ifrån sin brant,
Der den romantiskt stod på klippans kant.

B.

Ja, öfre delen, lik ett fågelnäste,
Deruppe hängde. Nedanför de fleste
Af folket bodde.

A.

Men hvad hör det hit
Till yttringen af ditt loyala nit?

B.

När från sin grund de öfra husen föllo,
Månn' vid en sådan stöt de nedra höllo?
Det hela blef förstördt. En grushög blott
För seglarn visar nu, hvar staden stått.

A.

Den byggs väl upp igen mer skön och säker.
Det sår, som knifven gör, det onda läker,
Som gömdt i kroppen plågar och förtär.

B.

Min bild dock visar hvad min mening är:
Att vid de storas fall de små bli slagna.
Bland de med föga lif ur gruset dragna,
De lefvande begrafna, fanns en mängd
Af folket, jemte dem med ätte-längd.

A.

Du hör till de «förskräckta», stackars gubbe,
Som för en björn i skogen ta en stubbe;
Men har du icke läst ett annat nytt
Om en fregatt i England, som, förbytt
Till ångfartyg, gick ut, en hafvets jätte,
Och snabb, som fågeln, jordens omkrets mätte.
Ej mer för vindens kast ett spel han är.
Sin lifsprincip inom sig sjelf han bär.

B.

Men märk, min vän, hur hans förvandling skedde:
Han sågades i tu.

A.

Ja, men man redde
En mellandel, som band ihop igen
Den sönderskurna och förlängde den.

B.

Om ock ett samfund så sig söndra låter,
Månn' det dock lika lätt kan fogas åter?
Är det ej nog, att, botande ett fel,
Nytt sättes in, som en organisk del,
Så, att det hela kan sitt mål fullfölja
Med ökad kraft att stå mot vind och bölja?
Har ej vårt statsskepp så från tid till tid
Allt mer förbättrats under storm och strid?
Och nu sin kungaflagg, med allt det stora,
Som gjort dess ära, skulle det förlora!
Nej, Svea folk! än tar du i försvar
Den thron, som Carlar och Gustafver bar,
Och från den thronen skiljes ej det altar,
Der Luthers Ande än hans tjenst förvaltar.
De restes begge af den hjeltehand,
Som bröt din frihet ur ett dubbelt band.
Och begge mot hvarann den ädle stödde,
Som bad och stridde, segrade och dödde.

Helsning från Nynäs.

Till Herr Landshöfding Åkerman.

Ja, det är skönt och blir det mer och mer,
Det nya Näs, du skilde från det gamla.
Den hand, som konsten åt naturen ger,
Skall det fullända, bjuda dit sig samla
Allt hvad, till prydnad i ett landtligt tjäll,
Valdt af en Gratie, gör din hvila säll.

En slik förvandling lofvas nu åt riket
Af tidens härolder och folkets män.
Men dylikt löfte blef så ofta sviket:
Se hur i Spanien stormen rasar än!
Och Spaniens döttrar, som, från modren skilda,
Nytt skick i en ny verld sig skulle bilda!
När blir det färdigt hvad i ändlös strid
De byggt och rifvit ner från tid till tid?

Du lät den gamla stå och gaf det nya
En plats med utsigt lika glad som fri,
Och dock i skygd, som stormen far förbi.
Men kan man så ett samhälle förnya?
Der nytt skall ställas, måste ju förut
Det förra rifvas ner från knut till knut?
Hvar skall emellertid allt folket vara?
Skall det som vildarne i skogen gå?
För dem, som bort till Söderhafvet fara
Och der en ö i sin besittning få,
För dem är möjligt, att från grund, som gräfves,
Allt göra nytt. Men det försöks förgäfves,
Der tid och lag och häfd befäst ett helt,
Som sammanhänger, fast i stånd fördelt.

Ej söndertagas, för att åter sättas
I en mekanisk gång, kan statens kropp.
Den lefver, växer genom rot och knopp.
Väl må dess grenar böjas eller rättas,
Och af dess vård beror dess trefnad. Kort!
Det ruttna och det torra måste bort.
Men må det hela i sin växt ej störas.
Ej med ett yxhugg stammen sjelf förgöras.

När trädet klippes, sker det ju ej så,
Att ädla ympars blom och frukt förgå.

Förbättradt se allt mer vårt gamla Sverge,
Hvem vill ej det? och det som bättre är,
Gå fram från tid till tid? Men gud afvärje
Hvad hemligt namn af «Nya Sverge» bär.
Se, otron upp i helgedomen träder,
Att ljusastaken stöta ur dess rum;
En flock i upplopp kastar sten och smäder
Rättvisan sjelf, som flyr försagd och stum.
För allmän röst, för yttring af nationen,
Förklaras skriket, som på gatan väcks.
Så skakas altaret, så faller thronen,
Och Republiken fram ur ägget kläcks.
Nu göms det ägget undan för de flesta,
Som vid den skenbara idén sig fästa.
Idén om allas jemnlikhet är skön,
Men faller platt, då den skall bli ett rön.

Man föreger, att alla födas lika:
Hur mången blind likväl, hur mången stum!
Af tvillingar, som fostras upp tillika,
Den ena liflig är, den andra dum.
Hvad företräde, re'n i födseln gifvet,
Är snillets eld, är hjeltens kraft och mod!
Betyder det ej mer än adligt blod?
Dock ges en jemnlikhet i samhällslifvet,
Den, att hvar en har lika rättighet
Till skydd och värn af lag och Öfverhet.

Person är äfven skojarn och den qvinna,
Som är hans lösa följeslagarinna.
Så bör, om stånd ej afses, eller börd
Och bildning, äfven deras röst bli hörd.

Ej foten mer än handen kan umbäras;
Dock framför dem må syn och hörsel äras.
Men alla lemmar, medan hufvudet
Det hela styr, samverka ju till ett.

Det helas rundhet ligger icke ensamt
I formen. Andans enhet dertill hör.
Ett blir det blott, då särskildt och gemensamt
Hvar lem sin syssla på sitt ställe gör.*)
Så kan det hus, der sig de valde samla,
Fast delt i tvenne kamrar, vara ett;
Ja, om än valets grund förblir den gamla.
Af skilda stånd består dock samhället.
Men stånden äro icke blott de fyra.
Hvi uteslutas de vid embeten
Med statens drifhjul mest bekante män,
Som bäst förstå att ordna och bestyra?
Nytt spann behöfs; men spänn dem icke så,
Att de få lust och tillfälle att skena.
Och han, som vagnen styr, behålla må
De honom gifna tömmar, han allena.

Förlåt mig, ädle vän, mitt långa bref,
Som oförtänkt ett ord för dagen blef.

*) Nu hafver Gud satt lemmarna hvar för sig särdeles uti lekamen, såsom han ville. Om nu alle lemmar vore en lem, hvar blefve då lekamen? Men nu äro lemmarne många, och lekamen är en (1 Cor. 12: 18—20).

Det måste ut, hur jag än döms deröfver,
Och fast det blott en flyktig gnista är,
Som vädret bort i tomma rymden bär.
Snart för mig sjelf jag blott en graf behöfver;
Och sörjer endast det, som förestår
Mitt arma fosterland, om hopen rår,
Och styrs af dem, som redan nu bevisa,
Att deras blir det välde, som de prisa.

Men tröstom oss: ett oupplösligt band
Förenar Kung och folk i Svea land.
Och folkets röst ej deras är, som säga:
«När Pål i Berga ger sitt namn, så må
Jag, Per i Lunda, lemna mitt också.»
Ej endast de, som äng och åker äga,
Utgöra folket, eller de, som bröd
För dagen blott förvärfva sig med nöd.
Till folket hör så krigaren, som presten
Och den, som upphöjdt embete beklär,
Ja, den, hvars sköld en greflig krona bär,
Så väl som de vid saxen och vid lästen.
Och de, som vaka för att skåda allt,
Hvad menskan angår, i dess rätta halt,
Och se'n med folket dela hvad de veta,
Månn' de ej folkets män med skäl må heta?
Som Svensk, hvar man, till hvilket stånd, hvad ätt
Han än må höra, för vår Konung gäller;
Hvars vishet, stödd på sanning och på rätt,
Ej efter kast af dagens vind sig ställer.

Men jag förgäter hvad mitt är'nde är,
Att i den oro, som dig omger der,

Dig fägna med en helsning från din Villa,
Der allt är sommarskönt, idylliskt stilla.
Hvar qväll och morgon hvad behaglig syn,
Då ingen vindflägt bryter vattnets bryn,
Att henne se i skygd af berget sitta
Och ner i sjön från gröna skuggan titta,
För att förstulet i dess spegel se
Och mot sin stjelpta bild förundrad le!

Ej sällan stanna resande på vägen
Och säga: Det är hans, som redan gjort,
Att Örnskölds tid ej mer är blott en sägen,
Ett dunkelt minne, bland de gamla spordt.

Om Dödsstraff.

Sermoni propiora.
Horatius.

«Den, som utgjuter menskoblod, hans blod
Af menniskor utgjutas skall; ty Gud
Har skapat menniskan till sitt beläte.» *)
Så lydde budet, ej till Israël,
Ej genom Moses, hvilka då ej funnos.
Åt hela menskligheten, den ur floden
I arken frälsta, gafs det genom Noak,
Som nu var hennes andra stamfar vorden,
Och då i sammanhang med detta bud
Det blef förnyadt, som i skapelsen
Var gifvet åt det första menskoparet:

*) 1 Mos. 9: 6.

«Föröker eder och uppfyller jorden;» *)
Så är ju bådas giltighet densamma.

Skall då allt blod, som spills, med blod försonas?
Nej, icke ligger i det slag, som dödar,
Den rätta skulden, utan i det uppsåt,
Som hos en menska icke aktar det,
Att hon är menska, skapad till en bild
Af Gud. Ja, detta bud är ställdt emot
En sådan handling, som ej skiljer menskor
Från de af jägarn fällda djur i skogen.

Han, som var sjelf den Högstes återsken
I menskoskepnad, och på jorden kommen
Att Skaparns bild hos menskan återställa,
Dyrt höll hans kärlek hvarje menskolif
Som ämne för ett högre, ett gudomligt,
Hvars himlablomma ur en jordisk knopp
Utvecklas skulle af en helig anda.
Den lag, som bjuder: mördaren skall dö,
Upphäfdes ej af Christus. Nej, han sjelf
Förklarade, att den till svärdet griper
För svärdet falla skall. Det lagligt förda
Skall straffa det, som förs mot lag och rätt.

Den i sin boning eller på sig väg
Af rånarns knif anfallne har som menska
En obestridlig rätt att värja sig
Med våld mot våld, om än med spillogifning
Af bofvens lif, som honom öfverföll,
Då annat medel icke ges till räddning.

*) 1 Mos. 1: 28. 9: 7.

Hvad! och en Konung, som af Gud och folk,
Då kronan sattes på hans vigda hufvud,
Fick äfven svärdet i sin hand, han skulle
Ej till beskydd mot våldsmän, som gå ut
Likt vilda djur, att röfva och att mörda,
Få draga svärdet, då till deras motvärn
Fj fängelse, ej arbetstvång förslå.
Och de förslå ej, icke ens den cell,
Der fången sitter, ensam, sysslolös.
Vi se, att, då i brist af fullt bevis
Ogerningsmannen sättes in i enrum
Tills han bekänner, han vill sitta der
Från år till år, sin hela lifstid, hellre
Än gå till döden efter erkänd skuld.
En sådan själstortur är dock mer grym
Än något dödsstraff. Ja, den är, då fången
Kan vara skuldfri, ett barbariskt brott.

De, som af ömhet för ett brottsligt lif
Bortrycka svärdet ur rättvisans hand,
De borde ock, sin grundsats trogne, ifra
Mot all beväpning, allt som hör till krig
Och gjuter strömmar af oskyldigt blod.
Men ej förgäfves, så Aposteln lär oss,
Bär Öfverheten svärdet; och hon fick det,
Ej blott till landets värn mot utländsk våldsmakt.
Det gafs ju ock till hägn för inre frid.

Men döden afskär tiden till vår bättring
Och bättring är ju straffets ändamål.
Dock ej det enda. Allmän säkerhet
Och allmän varning fordra brottslingens

Offentliga bestraffning. Och hvad kraft
Behölle lagen utan vedergällning?
Ej hör till den, att tand rycks bort för tand,
Och öga sticks för öga ut. Dock icke
Förgäfves har rättvisan fått sin våg,
Der hon kan noggrannt väga straff mot skuld.

Ej må den qvalde syndarn för sig sjelf
Med egen hand tillsluta nådens dörr,
I det han släcker lampan af sitt lif.
Men den, som brott begår, för hvilka lagen,
Som binder samfund, kräfver ut hans blod,
Är ju sin egen baneman, så väl
Som den, sig sjelf förgör med skott för pannan!

Missdådarns lif skall skonas, att han må
Med bättre bruk deraf sin skuld försona.
Så yrkar man och säger: det är christligt.
Men är det väl en äkta christlig lära,
Att menskan sjelf sin skuld försona kan?
Och helgelsen, som är ett Andans verk,
Månn' den behöfver år för att bli giltig
För Gud, som allt, förrän det sker, förnimmer?
Nej, såsom röfvaren på korset, så
Kan den till döden dömde fly till Frälsarn
Och i sitt inre helgas af hans anda;
Då fästningsfången dröjer med sin bot
Från år till år, förhärdad i det onda.
Och den i cell inslutne, kan han väl
Ett christligt lif begynna i ett tillstånd,
Som liknar de fördömdas pinorum?

O! gode Konung, du, som af oss alla
På våra händer bärs vid våra hjertan!
Hvem vördar ej det ädla i den grundsats,
Hvarpå din ömhet stöder sig, i det
Hon skyr att tala ut det hårda, det
Oåterkalleliga: han skall dö;
Det är en himmelsk rättighet du har,
Du Herrans smorde, att få göra nåd.
Ack, låt den ej för dig förlorad å!
Den nåd, som alla ges, är nåd för ingen.

Den allmänna Opinionen.

Se, när dagarna bli kalla,
Hur från bleka kronor falla
Torra löf på frusen mark.
Kommer så en flägt och rör dem;
Men en annan, mera stark,
Åt en motsatt sida för dem,
Tills den förra åter rår.
Så en stund i ringdans gångna
Bli de upp i luften fångna;
Och försvinna utan spår.

Men när solen från sin höjda bana
Gjuter lif på nytt i skapelsen
Och de flydda fåglar fjerran ana,
Att i deras land blir vår igen;
Sväller knopp vid knopp, och snart det gröna
Ses i löf vid löf sig veckla ut.

Allt mer täta, de ej blott förskönа
Hela nejden, men ge skygd till slut,
Skygd mot nordanvindens skarpa ilar,
Skygd mot middagssolens heta pilar.

Så med tiden allt mer täthet får
Hvad med rätta allmän mening kallas;
Då den andra, som för dagen rår,
Eftersagd, om den ock vore allas,
Lik de torra löfvens hvirfvelring
Far med vädret och är ingenting.

Hvad gör oss Sverge kärt?

Hvad gör oss Sverge kärt? Säg, med ett ord:
Är det blott frukten af dess plöjda jord
Och vinsten af dess sjöar, floder, hamnar,
Från hvilka handeln, som all verlden famnar,
Far ut att byta, mot hvad dyrbart är
Så väl i Österns som i Vesterns skär,
Hvad våra grufvor ge, och hvad vi äge,
I våra skogar värderikt ännu;
Och det, som i en framtid, såsom nu,
Gör Sverges sjelfbestånd, dess fria läge?
Men är det landet blott, som är oss kärt?
Ej folket, ej dess seder och bedrifter,
Och hvad af minnet väcks beundransvärdt
Ur våra ättehögar, Kungagrifter?
Och den af Fädren ärfda friheten,
Som står i Thronens skygd och stöder den?

Och språket, det så böjliga, så sköna,
Hvars rika skatter snillets omsorg löna?
Men främst af allt, som vid vårt fosterland
Vårt hjerta fäster med ett heligt band,
Är Evangelium i sin rena sanning.
Hur det förvändas må af vantrons nit,
Och hvad det stolta förvett smyger dit
Af eget fynd i en försåtlig blandning;
Så är dock kraften af Guds klara ord
Än i vår Luthersk-Svenska kyrka spord.
Det hälleberg, hvarpå hon står, förgäfves
Utaf den nya otron undergräfves.

Så är det land oss kärt, der vi ej blott
Få bryta eget bröd i egen hydda,
Men trygga njuta, som vår främsta lott,
Den frihet, Lag och Öfverhet beskydda;
Och der hvart barn får lära, huru när
Den, som sig bättra vill, Guds rike är.

Hvem är den Svenske man, som det ej gläder
Då han till rätta faderslandet går,
Att detta dyra arf af tappra fäder
Till sina ättlingar han lemna får?

Svar till Författaren af «den gamle Kungen.»

Ja, hänförd af din sköna, ädla sång,
Som är sitt stora föremål så värdig,
Tog jag den gamla lyran än en gång
Och skulle sjunga, men blef aldrig färdig.
I mina öron ljöd din sång ännu;
Af mina läppar endast den blef sjungen.
Hvad alla hjertan känna utgöt du.
En sång för alla är «den gamle Kungen.»
Den bild, du ställde fram, everldlig står,
Lik torgets stod, på den ej stormen rår.
Vi tro oss honom ej blott se, men höra,
Som han från thronen hördes tala nyss.
Likså vid Wasas bild vi stå och lyss,
I det vi oss hans ord till minnes föra:
De kraftens ord, han talte till sitt folk,
Som både frihetens och lagens tolk.

Ror i Lä.

Kan fartyget gå fram, då seglen fladdra?
Så hviskade i örat på sin granne
En passagerare och fick till svar:
Ser du den hvita bränningen der borta?
Om vi blott lyckligt komme den förbi,
Så kunne vi se'n hålla rätt vår kurs,
Fast vinden skralar mer och mer. Gud låte
Det ej bli storm i natt, det rodnar så
Kring hela himlaranden. I det samma
Ropte Kapitenen: «fulla segel!
Klart att vända!» Straxt derefter följde:
«Ror i Lä!» Och seglen, redan lösa,
Skulle kastas om; men skeppet föll
Tillbaka och tog fatt en fågel,
Som det nämns af sjömän, då ej skeppets,
Vändning lyckas. Hvems var felet? Frågte
Passagerarne hvaran och skyllde,
En på mannen, som vid rodret stod,
En på Kapitenen, en på folket,
En på sjelfva skeppet, som så bygdt
Att det trögt sig vände vid lovering.
Mellertid slog vinden om, och skeppet
Bredde alla seglen ut och kom
Samma dag i hamnen, der det fick

Nödig bot i det, som stormen brutit,
Eller tiden afnött och försvagat.
Segelfärdigt var det stolt att gå
I förnyadt skick till hafs igen
Med sitt ädla namn af Gamla Svea.

Riksnäfven.

Se huru Sverge, som Stat, är likt en näfve, hvars styrka
Derpå beror, att de fem endrägteligt verka tillsammans.
Han, som upphöjd står emellan de 'fyra, hvad skulle
Utan dem han förmå? Nu, stödd af dem alla, han kraftfullt
Håller i spiran och när det behöfs kan fatta i svärdet.
Närmast till höger står den med guldring adeligt prydde;
Lägre till venster, tätt till den Styrande sluter sig presten,
Pekande uppåt, när han ej ned med de andra sig böjer
Till ett gemensamt verk. Då blir med de öfriga jemlik
Borgaren ock, fast sedd öfver axeln af grannen med ringen.
Bonden, på afstånd ställd, dock främst anlitas och starkast
Är i sig sjelf. Med presten förent och vid Konungen fästad
Ger han det hela sin kraft. Tag tummen bort: hvad är handen?

Är det i fickan blott du knyter den näfven, du fordom
Så manhaftiga folk? Nej! ännʼ, då det gäller din frihet,
Slår din herkuliska handkraft ner månghöfdade hydran
Inom landet, så väl som de glupande ulfvar derute.

Också en tidens man.

1796.

På himlen och i tidens elf
Du stora tecken ser,
Men vet ej ordet, förr'n du sjelf
I gropen faller ner.

Du räknar ut, att en komet
Skall i sin blinda fart
Försåtligt stöta vår planet
Och det så visst, som snart.

Men, att ditt eget hus allt mer
Förfaller och till slut
I fara är att ramla ner,
Du icke ser förut.

Du vill med luftiga förslag
Afhjelpa Statens nöd,
Men vet ej, hvar du får i dag
För barn och maka bröd.

Förrän du spör hvad mannen der
I månen tar sig för:

Se efter, hvad din herr son här
Midt för din näsa gör.

Du ifrar stolt bland tidens ljus
För frihet utan mått,
Men tål inom ditt eget hus
En slafvisk lydnad blott.

Hvad! om ditt ordensmotto var:
«Verldsborglig mensklighet;»
Men du med köld ser alla dar
Din grannes uselhet.

Hvad! om du far att söka opp
Ett nytt Jerusalem:
Och lemnar med fantastiskt hopp
I ödesmål ditt hem.

Din otro allt till intet gör,
Som ej ditt öga når.
I hemlighet likväl du spör
En gammal mö, som spår.

Ej i Guds hus du af hans ord
Vill hemta tröst och frid;
Men Björnrams trollkonst, der förspord,
Dit drar dig nattetid.

Till christlig tro är du för fri.
Dock svär du på hvar sats,
Blindt trodd i den philosophi,
Som sist förfärdigats.

Juste-Milieu och Mouvement.

A.

Jag tål ej se de lumpna landsorts blad,
Som tro sig lefva, utan att frondera.
Men hör: jag narrar vårt med en charad
Att, förr'n det ordet vet, politisera.

«Mitt första hjelper fram den mängd, som ej har råd,
Att åka, som hans höga nåd.
Mitt andra är för Herrarna, som sitta,
Då folket rundtomkring får stå.
Hvem kan ej genast på mitt hela hitta,
Hvari man ställer pysslingar att gå,
Som sjelfva ej om sina fötter rå?»

B.

Det är ju Juste-milieu. Ja, på min ära,
Charadens ord oss visar på en gång
I rörelse det Stationära
Och hur det står, som är i gång.

A.

Men att ett folk i gångstol föra
Är despotism, ej juste-milieu;
För frihet vill jag lefva, vill jag dö;
Och det är frihet att sig röra.

B.

Du gaf mig en charad min vän.
Se här en gåta: vill du lösa den?

«En pojke piskar på en snurra:
Den hoppar fram och löper kring.
Först hvina hörs hon, sedan surra
I det hon svänger ring på ring.
Än far hon öfver det hon möter,
Än får en knuff åt motsatt håll.
Men hur hon rasar, som ett troll,
Och sjelf blir stött af det hon stöter;
Så mattas hon och lutar ner
Och stupar, sprattlar, rörs ej mer.»

A.

Men pojken roligt har. Så har ock Demokraten
Att piska fram den fria staten.

Samhällstrappan.

Skön är den trappa, som bär till salen, der konungen thronar.
Se, hur med konst och med smak marmorn är huggen deri!
Stanna och märk hvad träffande bild af samhällets ordning!
Lika i form och i mått lyfta sig steg öfver steg.
Hvart och ett på sitt ställe behöfs; men finge de högre
Öfver de lägre ej stå, allt öfver ända ju föll.

Hvilkendera?

Tiden är stark som en ilande ström, ombytlig som vinden:
Hvilkendera förstår bättre bevaka dess makt,
Den beräknande man, som ställt sin qvarn på en bergshöjd,
Der han den vänder med hast, efter som vädret sig vändt;
Eller hans granne, som rest mot forssen en dam och dess böljor
Tvingar att drifva omkring hjulen, som mala hans säd?

Sång bland Landsmän.

Under en utrikes resa 1795.

Det utomlands basunas ut så mycket
Emot vår stackars Nord,
Som vore den det enda mögelstycket
På bullan af vår jord.

Men icke syns champagne af taket droppa
Här heller i hvar trut,

Och flugs en stekt capun på näsan hoppa,
Så snart man tittar ut.

Ha vi ej sol och måne lika sköna,
Och himlen lika blå,
Och skogen lika grön, ja trän, som gröna
I sjelfva vintern stå?

Och våra jernberg, våra silfversjöar,
Och våra vattenfall,
Och våra skär, en labyrinth af öar,
Der hjordar gå i vall.

Och elfvor dansa, Nordens täcka féer,
Den ljusa sommarnatt —
Då landet här, med alla dess alléer,
Är som ett brädspel platt.

Men inga drufvor våra kullar bära:
Dock bröder! vi må le
Åt dessa narrar, som mot beck och tjära
Sitt bästa vin oss ge.

Skål! för vårt fosterland och för dess flagga,
Som för oss dit igen,
Der friheten, den sanna, haft sin vagga
Och har en fristad än!

Den falske Vinguden.

Semeles son med Zeus, den sköne, som, medan han drufvan
Kysser i upplyft hand såsom en himmelens skänk,
Kransas med rosor och myrt af en Gratie; honom som lefver
Bland de odödlige än, lefver i skaldernas sång,
Tror du dig likna, du ande, som upp ur den ångande kitteln
Stiger, af svartkonst väckt. Svart är den konsten, som gör,
Att hvad näring och lif och kraft och glädje bereda
Skulle, förbyts till förderf, brott och förstöring och död.
Skryter du, dårligt stolt, att Ceres, den ädla, dig födde?
Far då, Proserpinas bror, ner i Tartaren som hon.
Säkert din mor med en helvetets gast sig råkat försynda.
Frestare! fast, i kristall bjudande ut ett förment
Lifsens vatten, du dig till en ljusens engel förskapar;
Dock förråder dig blå lågan, som tändes deri.
Redan din andedrägt, så olik drufvornas vällukt,
Röjer det djefvulsskap, inom dit väsende bor.

Pris vare er, som i fast förbund afsvurit den falske!
Ynglingar! tron dock ej heller den äkta för väl!

Hyllen hans skönhet mer i harmoniska sånger och glädjen,
Än i den eld, som gjuts ur det berusande glas.
Minnens hans börd af en mor, som himmelska flamman förtärde.
Så det lif, som han väckt, sjelf hos de unga han tär,
Då de för när och för ofta besöka det altar, hvars låga,
Lagom anlitt, ger värma och helsa och kraft.

Hundskallet.

Af hundar hvad larm! Är en rymmare der?
Nej, ridande kommer en prest;
De skälla på honom, så from han är,
Och nagga hans sediga häst.

Han far sin väg i tysthet fram;
Ej höra, ej se dem han låts.
Nu möter dem, höljd i ett moln af dam,
En annan, som bjuder dem trots.

Som ryttaren sjelf hans fåle var stolt
Och lika så vig som stark.
Af hundarna ansatt han gaf med en volt
Den ena af dem en spark.

Den andra på riddarens sadelknapp
Upprusade, vild som en varg.
Han får af hans spö på nosen ett rapp,
Men kommer tillbaka mer arg.

Dock stannar han plötsligt: en blick honom slår
Af ögon, som säga: vet hut.
Med svansen emellan benen han går
Och gömmer sig bakom en knut.

Dock sprang han igen, då riddarn försvann
Till presten, som efter blef.
När denne till porten af kyrkan hann,
En flik af hans kappa han ref.

Men hel var hans krage och helt han behöll
I hjerta och håg Guds ord.
Om mycket af säden bland törnen föll,
Så föll dock en del på god jord.

Det fria äktenskapet.

«Pappa! känns du vid mig?
Och vid mig? och vid mig?»
Så kycklingar en mängd till tuppen vände sig.
«Bort med er,» svarte han. «Er mor må ha mödan
Att krafsa för er och skaffa er födan,
Och för höken varna er.» —
«Till sådan omsorg stiga vi ej ner,
Vi tuppar», gol han åt en annan,
Som kom med eldröd kam i pannan.
«Man prisar dufvors hulda tro;
Men hvad är denna platta ro
Hos samma par i samma bo
Emot det fria lif, vi föra?»

Det fick en sparf, det fick en skata höra
Och tänkte: månn' det icke kan
Också för oss «gå an»?

Inskrift på Album

af Elevernas konstförening för år 1833.

Sandbergs porträtt

[af Herlin efter Sandberg].

Mästaren! ja, hans bild må främst af Eleverna ställas!
Ädel och sann i sin konst, är han det äfven som man.
Lefvande står han ju der, som såge han sig i en spegel.
Ja, ur sin spegel han sjelf lefvande lyfte sin bild.

Carl IX och Petrus Petrosa

[af Holmbergsson].

Fäll för hans blick din dolk, Jesuit! För en sådan af Wasas
Son, af Gustafs far, hela din Orden ju flyr.

Brage

[af Wahlbom].

Själ i de ögonen bor. Men hvarför är Brage så skäggrik?
Ung är Apollo och skön, evigt en gosse geni't.

Hörningsholm

[af Strömer].

Se, på Sturarnes borg Carl Knutssons ättlingar vistas!
O, hvad vålnader der öfver ruinerna stå,
Undrande öfver en tid, så sällsamt ny som det fartyg
Der, ej med segel, ej roddt, rykande ilar förbi!

Hönshuset

[af Wright].

Kycklingar! gömmen er fort bakom hönan! Men kommer blott räfven
In (se gallret är glest), borstar förgäfves hon sig.
Folk! du har skydd af en huld regering; men håller ej värnet
Fienden utanför, ve dig för räfven, o ve!

Fru Dulcken

[af Mamsell Röhl].

Utländskt var, som hon sjelf, det piano, på hvilket hon spelte.
Ja, i furore derför kom du ock, Svenska publik.

Två gamla Målare

[af Dahlström].

Skryt ej, o Tyskland, ej du Italien öfver de gamla
Målares härliga verk: Sverge har flere ändå.
Se, af de gamla, de äkta, ett par här står och funderar,
Tar ur sin dosa en pris, nickar och målar — ett plank.

Ler du deråt, elev, som på duken öppnar ett fönster,
Än åt bygden, der Maj samlar de unga till dans,
Än åt en sjö, af seglare full, der staden sig speglar.
Eller slår du en dörr upp till en konungasal!
Men hvad är allt det der? Hvad båtar det? ropar den rike;
Dock! jag behöfver dig: kom, målare! stryk på mitt plank.

Natten

[af Qvarnström].

Under din slöja, o natt! nedsväfva de leende drömmar:
En bär krona, en ann' lager i vinkande hand;
Medan på jorden ifrån din famn, tillika med Sömnen,
Dennes förbleknade bror, Döden, är lagd vid din fot.

Den blinde Dahlkarlen.

Se det oskyldiga barn, som leder den starke, men blinde!
Så till ditt rike, o Gud, ledes förnuftet af tron.

Till Oscara

[i anledning af hennes trosbekännelse].

Var det ej du, som satt vid Jesu fötter
Och hörde ordet af hans egen mun,
Och i ditt hjerta gömde det så klart,
Så rent, så obemängdt, som det ur källan,
Den himlaburna, kom? Hvad du bekänner,

Är hvad vi kunne och behöfve veta,
För att tillegna oss den nåd och sanning,
Den frid och fröjd, som evangelium lofvar.
Må vettenskapen, vid hvars mörka schakt
Du «hissnar», syna med sitt bloss dess djup;
Och må hon finna i dess natt en brunn,
Som gent emot det öppna svalget springer
Och, speglande en fläck i zenith, der
En stjerna visar, ej häruppe sedd.
I dagens ljus vi trygge vandra här
Och prisa himlen, hvarifrån det kommer.
Som du det fattat, gafs oss Herrans ord,
Ej till ett trätofrö, ej heller likt
Det blomster, som är blott en fönsterprydnad.
Nej, det skall inom oss ta rot och växa
I tro och kärlek, tålamod och hopp.

Men, då ditt hjerta fattar, heligt rördt,
Hvad en förmäten vishet stolt förskjuter,
Misskänn dock ej en from och ädel själ,
Som ärligt yppar sina tvifvelsmål,
Sin svåra strid, men ock sin sköna seger!
Om hon sig vågat på ett stormigt fält
Förbi den gränssten, der du hvilar trygg,
Om hon ock missförstår sig sjelf, så väl
Som Ordet, då hon tror dess ande kunna
För oss bevaras, fast dess kropp upplöses,
Den underbara, som är Herrans verk:
Så räck dock henne handen med det hopp,
Att hennes Morgonväkter skola följas
Af solklar dag för henne sjelf och andra,
Som, vaknande vid rop af tiden, fråga:

Hvad skall jag tro, om ej den Högstes ord?
Det är ju hans, då det är verldens ljus!
Om det försvunne, ack! hvad blefve verlden!

«Bevara ditt hjerta; ty derutaf går lifvet». *)

Mins detta Skriftens ord, du flicka,
Hvars ögon såsom stjernor blicka,
Hvars kind en ros, nyss sprucken, är!
Och, när du hatt och hufva bär
För att ditt ansigte förvara;
Så låt din omsorg lika vara
Mot lyckans solsken och den flärd,
Som blåser från en fåfäng verld,
Att du ditt hjerta må bevara
Åt Gud tacknämligt, — och åt den,
Han dig beskär till lifstidsvän.

Till Fröken S.

I anledning af hennes sång vid Erkebiskop Wallins död.

Kunde han med himmelskt öra
Än hit ned till jorden höra;
Gerna lyddes han till dig,
Rena själ! och sänkte sig
Med sin harpa till din lyra
Att dess fromma toner styra

*) Ordspr. 4: 23.

Och en salig frid och tröst
Gjuta i ditt qvalda bröst.
Dock den ande, som ingifvit
Allt det herrliga, han skrifvit,
Nalkas dig deri; och skönt
Blir deraf din sång belönt.
Hvad han sjungit, hvad han talat,
Som dig upplyst, dig hugsvalat,
Liksom det från himlen ner
Skulle kommit, dig allt mer
Med en himmelsk flägt skall röra,
Och till Gud ditt hjerta föra.
Guds är kraften i hans ord;
Guds den verkan deraf spord,
Som din själ från stoftet höjer,
Tåligt under korset böjer.

Den långa skilsmessan.

Var det bort om bergen, bort om hafven
Han försvann, hvars saknad dig förtär?
Nej, det var vid dödssängen och grafven
Du blef skild från den, du har så kär.
Dock du kan i begge fallen lika
Gläda dig åt tanken på din vän.
Och, då hoppet att hvarann igen
Se i tiden ack! så lätt kan svika,
Slår det mötet icke felt, som sker
Der ej hjertan skiljas mer.

Sång

på Contracts-Prosten Genbergs födelsedag den 19 Januari 1842.

Aftonsolen, som i sjön
Ser de höga bergen,
Dem hon lånar den på snön
Gjutna purpurfärgen;
Hvilken herrlig bild af dig,
I hvars rena sinne
Åtti år nu spegla sig
Med så fridfullt minne!

Frid, som Han allena ger,
I hvars tjenst du grånat,
Ger åt den, ej gräfver ner
Pundet, honom lånadt;
Frid och fröjd af tro och hopp
Allt ditt lif förklara,
Och vid slutet af ditt lopp
Än din kraft bevara.

Lef, du faderlösas far,
För de kring dig kära!
Stå till Stiftets prydnad qvar
Och till Ståndets ära!

Gerna hör ännu din hjord
Varningen och trösten
Af den gamles hjerteord,
Af den kända rösten.

När den tystnat, och du ber
Att i frid få fara,
Då du himlatemplet ser
Redan öppet vara:
Hvilken fröjd dig väntar der,
Att med englatunga,
Hvad du sjöng på skalan här,
Få i choren sjunga!

Kyrkobyggnaden i Hernösand.

Hur det gamla mot det nya strider,
Segrar detta, då det bättre är.
Länge hämmad i sin fart, omsider
Sig en annan bana floden skär.

Ofta en reform på dröjsmål vinner,
Af det motstånd, som den möter, stärkt.
Kraft, som har bestånd, den samla hinner
Och bereds ej sällan oförmärkt.

Vår i femti år förfallna kyrka —
Sorgligt minne af en nödens tid! —
Kan med sin förvandling det bestyrka.
Nu hvad härlig vinst af långlig strid!

Ej hon blifvit, om hon förr fullbordats,
Sådant Herrans hus, så skönt, så stort.
Väl! att mellertid derom blott ordats,
Att det endast i förslag var spordt.

Nu förlikas alla, att det färdigt
Ta emot, och prisa det, som skett,
Skett, så efterverld som samtid värdigt. —
Dock det hela vi ännu ej sett.

Ädla konster! pryden så det inre,
Att dess uttryck andans stämpel bär.
Det för ögat sköna oss erinre
Om det heliga, hvars skal det är.

Pris ske staden, pris ske Rikets Ständer
Och de män, som verket förestå!
Men förgäfves bygga menskohänder,
Om ej Herran lägger hand derpå.

Herrans hand derpå är synlig vorden
I den framgång, som det haft till slut,
Att en prydnad bli för höga Norden,
Efter allt hvad fåfängt gjorts förut.

Tills dig möter i det nya huset
Din församling, låt oss hvar för sig
Tyst dig nalkas, du som det i ljuset
Bragt, o Herre! och välsigna dig.

Domkyrkan i Hernösand.

Då jag väckt af slag, som blefvo fyra,
För den sjuke allt mer kära ljud,
Göt mitt hjertas offer för de dyra
Hvilostunder i en suck till Gud;
Fann jag skingrad nattens mörka dimma,
Och der lyste öfver bergens bryn
Re'n från Österns port en solklar strimma,
Och jag såg — hvad skön, hvad herrlig syn!

Väl förut jag ofta i mitt fönster
Stått betagen och ett tempel sett
Under byggnad, täflande med mönster,
Som oss konsten i en forntid gett.
Snart ett torn sig upp åt himlen lyfte,
Der dess spets försvinner i det blå,
Med en vink, att vi ett högre syfte,
Än hvad jorden tillhör, fatta må.

Men nu såg jag det förklaradt stråla,
På etheriskt guld och purpur rikt,
Såg hvad ingen mästare att måla,
Ingen mensklig konst kan göra likt.
En symbol af templet, der de sina
Himlen samlar i ett evigt ljus,

Syntes så mot solens uppgång skina
Detta heligt sköna Herrans hus.

Då Guds lof der ljuder första gången,
Hvilken högtid! men då torde jag,
Nu af dödens stränga förbud fången,
Ej på jorden skåda mer Guds dag.
Ack! jag ser det nu invigas redan
Af det ljus, som det från himlen får,
Och att der sin gudstjenst hålla sedan,
Saligt rörd min stilla ande går.

I anledning af den första Gudstjensten i den nya Domkyrkan. *)

Det nya templets klockor ljuda
Och till dess öppna portar bjuda
Den skara, här så talrik går.
Hon skyndar dit, att första gången
Der se, vid bönen och vid sången,
«Hur helgedomen härlig står.»

Hvad i dess prydnad än må fela,
Djupt rör oss re'n det stora hela
Och lyfter upp till Gud vår själ.
Men bäst det sköna verk oss gläder,
Hvad sorgeståt här tyst inträder,
Högtidligt talande likväl!

*) Vid Consistorii-Notarien Abraham Nenséns begrafning den 27 Mars 1846.

Att menniskan, af jord är tagen,
Skall åter varda jord: den lagen
Är då det första ordet här.
Nej, hör förut en sång om lifvet, *)
Som blir den trogna själen gifvet
I templet, som der ofvan är.

Hvad du begynt, o Gud, fullända!
Ack, värdes hit med ordet sända
Din anda i hvar själ som tror!
Bygg din församling här och verka
Hos henne så, att man må märka
Hur i din kyrka sjelf du bor!

Pilen i Tornspetsen.

Gyldene pil, som glänser så skön i spetsen af tornet
Öfver vår vänliga stad, nu stolt af sitt värdiga tempel!
Fjerran som blixten du ses, då du bådar den kommande dagen
Förr, än dess purpur är stänkt på de väntade bergen omkring dig.
Var oss en manande bild af det upp från jorden i ljuset
Lyftade lifvet af Gud, som redan i tiden är evigt.

Hvad betyder det klot, som bär dig? Hvad annat än Ordet,
Som på jernfast grund bevarar den himmelska läran!

*) De två första verserna af Psalmen 488 sjöngos fyrstämmigt af valda röster.

Men hvad ser jag? du rör dig omkring på det tryggande stödet,
Färdig att vända dig efter den vind, som blåser för stunden.
Vare oss då din blick ett varnande tecken tillika,
Att, då vi fatte hvad sannt och skönt uppklarnar med tiden,
Vi ej låte vår tro förvridas af stora för dagen
Rådande ord, som låna ett sken af sanning och frihet,
Eftersagda en tid, men försvinnande såsom de genljud,
Häll upprepar till häll af skott från ankrande fartyg.

Vid underrättelsen om Pastor Carlesons död,

innebränd 74 år gammal, vid eldsvåda å Comministerbostället i Borgsjö 1844.

Att han, så trogen herde för sin hjord,
Så sann, så hjertlig tolk af nådens ord,
Af det han lärde sjelf ett skönt exempel,
Med hederskronan af sitt silfverhår
Så fryntligt älskvärd, och fast tyngd af år,
Ej trött att Herran tjena i hans tempel;
Att han, som syntes för att gå till Gud,
I stillhet bida blott ett englabud,
Så skulle hädan, liksom afgrundslågan
Om honom fattat! Häpne fråge vi:
Hvarför så grymt hans öde skulle bli?

Men ack! till hvem, hvem ställe vi den frågan?
Är det till Dig, som på ditt finger bär

Den verld, som genom blott ditt: varde, är?
Förmätna klagan! tystna vid de orden:
«Si! såsom himlen högre är än jorden,
Så mina vägar öfver edra gå,
Så mina tankar öfver edra stå.» *)

Lik de martyrer, som på tända bålet
Lofsjöngo Herran, kände han den frid,
Som nåden ger, i det han nådde målet
Af all sin möda, all sin sorg och strid.
Ja, som Elie vagn och hästar brunno,
Då de med honom ofvan skyn försvunno;
Så eldbevingad upp till himlen for
Den frälste anden. Dit, der nu han bor,
Tårfulla ögon! lyften edra blickar;
Dä'n, sorgsna hjertan, tröst åt er han skickar,
Den tröst, han sjelf i nödens ångest njöt,
I det han fast till Jesu kors sig slöt.

Vid ett besök på Fiskars Bruk och dertill hörande koppargrufva 1830.

Jag hörde thordön mullra under jorden,
Jag kände henne bäfva under mig,
Jag såg en afgrund gapa mot min stig —
Och ropte häpen: erfar jag i Norden
Hvad jag från Södern sport om land, som skälft,
Om städer, som sig ner i öppna svalget hvälft?

*) Es. 55: 9.

Dock hvad förstöring syntes, fann jag genast
Var blott en skapelse af konst och flit.
Se vetenskapen, som dem följde hit
Rår på naturen att hon ej allenast
Upplåter skatter som hon gräfde ner,
Men i den trägnas hand sin verkstads nyckel ger.

Hvad hon der gör de trenne eftergöra:
De tvinga eldens, tvinga vattnets makt
Att spränga klippan, öppna schakt vid schakt,
Och ej blott fram den funna malmen föra,
Men honom rena och förädla så,
Att, bytt mot Perus guld, han ända dit kan gå.

Den kopparskifvan torde en gång glimma
På ett Chinesiskt Tempels brutna dôme
Och denna sluss, som sakta bär en pråm
Med jernlast ner, der vilda böljor stimma, *)
Till Panama, tör hända sänder af
Gångjernen till den port, som öppnar tvenne haf.

Så slöjdens hand, som ger åt handeln vingar,
Med snillet täflar om den sköna makt
Att sammanbinda hvarje verldens trakt.
Så äfven Finlands glömde åbo bringar
Till menskligheten stora torg tillslut
Hvad godt han bildat har, hvad nytt han tänkte ut.

Derför, hur ängsligt bälgorna må qvida
Jag ömkar ej de arma trälar mer,
Än tackan vid de slag, som henne ger

*) Slussarna vid Antskog och Koskis, de första, då de enda i Finland.

Den rofdjurslike hammarn: må de lida!
Var fritt mot dessa en tyrann — Julin: *)
Ditt trefna folk har ej förtryckta slafvars min.

Säll du som ordnar dessa flitens under
Ej blott för enskildt vinst men allmänt väl;
Som allting sjelf bestyr och spar likväl
Åt läsning, vänskap, tjenster många stunder,
Säll du och säll den ädla, hulda vän,
Som då hon följde dig, sitt England fann igen.

Hon fann det icke blott, der malmen redes
Och på en väg af jern till hyttan når;
Men der arbetarn, som från smedjan går,
I trefligt bo gläds åt den duk der bredes.
Hon fann det i ditt hus och vid ditt bröst,
Der public spirit höjt en fri, sjelfständig röst.

Far fort, min vän! välsignelsen dig följer:
Den följer alltid troget verksam dygd.
En gång dig tacka skall din fosterbygd,
När jordens famn ditt trötta hufvud höljer.
Och hvad du mer värderar, mensko-vän:
När du till hvila gått, ditt verk gör nytta än.

*) Grufvans och Brukets egare.

För 50 år sedan.

Till S.

Mästarn i sten har huggit din bild, som skulle den andas.
Så är din ädla gestalt träffad i lefvande drag.
Målarns tafla ej blott dina rosor och liljor oss visar;
Själen, en engel lik, talar i ögonens blick.
Skönare dock är den bild, som genom en pil af sin båge
Kärleken, större än de, tryckt i mitt hjerta af dig.

Till sörjande Föräldrar vid deras späda Barns död.

Besök af englar i en forntid fingo
De helga fädren. Men att dessa gäster
Från himlen voro, märkte de ej förr,
Än då de sågo dem dit upp försvinna.
Så gästa än i mången jordisk hydda
Små söta varelser med engla-uppsyn,
I hvilken engla-oskuld speglar sig.
Som ögonstenar kära för de sina,
De vårdas af sin mor, sin far, som skatter,
Dem gifna, dem tillhöriga för alltid.

Men bäst de fägna sig att se, hur själen
Allt mera klar ur deras ögon blickar,
På deras läppar ler; så kommer plötsligt
Ett bud från himlen för att dit dem kalla.
Och nu förnimmer den bestörte fadren,
Den slagna modren, att den dyra gåfvan
Var blott ett lån, som Herren återtar.
Hvarför så snart? Ack! hvem kan Herrans råd
Utforska? Vörden det, J sorgsna hjertan,
Och sägen: "Herren gaf och Herren tog,
Välsignadt vare Herrans namn" i sorg
Som glädje. Dock förstå vi, att de späda,
Som ryckas hä'n ifrån föräldrars vård,
Der ofvan få en mera huld än någon,
Som här af fader eller moder ges.
Ack! verldens skola, der så mången går
Förlorad, huru svår mot den i himlen,
Der ljusens englar undervisa barn,
Guds barn, som här ej hunnit af hans ord
Upplysta bli och till det arf beredda,
Som i Guds rike dem förvaradt är.
Hvad här var blott en bruten knopp, som blek
Och vissnad föll till jorden, strålar der
I oförgänglig glans af himmelsk skönhet,
Utvecklad af en sol, som högre går
Och lyser i en högre verld, än vår.

Så lyften J, som sörjen de försvunna,
Från grafven upp till himlen edra ögon,
Med hopp, att då J sjelfve gån den väg,
Som leder till det rätta fadershuset,
J skolen der dem återse, som Herrans

Och edra på en gång. Ja, redan här
Omkring er sväfva de, som J begråten,
Nu edra englar vordna, för att tröst
I edra hjertan gjuta, fast ej sedda,
Förrän de möta er vid himlens dörr
Med famn i famn, för evigt oåtskilda.

Hvad här var föremål för jordisk kärlek,
Der med en himmelsk fäster själ vid själ.
Här i de kära spegla vi oss sjelfva,
Der älska vi de saliga i Gud.
Men att i dig vi älska må hvarandra
Re'n här, o Herre! är ditt helga bud.
Gif nåd dertill, att på hvad törnestig,
I sorgens mörka dal, vi måste vandra,
Vi oss må känna saliga i dig!

I min Sons Album

vid dess afresa till Amerika.

Bort i en annan verld du far, min Son;
Och kanske, innan du är återkommen,
Har jag försvunnit i en ännu mer
Aflägsen verld. När ej din faders famn
Dig möter här, ej dig hans mun välsignar;
Så läs på detta blad ännu en gång
Hans tack för det du var hans ålders glädje,
Och den välsignelse han nu dig ger,
Ej blott för färden på det vida hafvet,
Men för din vandring allt till lifvets gräns.

Farväl, min Son! Ej från mitt hjerta skild,
Ehuru långt du flyger ut i verlden;
Ej heller du de kära i ditt hem,
Hvart du än far, kan från din tanke skilja.
Men framför allt, haf Gud med dig, min Son.
"Haf Gud för ögonen och Gud i hjertat"
Hvar dag, hvar stund, i all din lefnads tid
Och samtyck alldrig — ack! hur mångens fall
Har det allena vållat — samtyck ej,
Hvem och hvad helst dig locka må, till något
Som rösten inom dig ej gilla kan.
Mins, att den rösten är en himmelsk väns,
Den rätte Fadrens. I hans milda vård
Jag nu dig lemnar, bedjande med tårar,
Ej smärtans tårar, nej, blott kärlekens
Och hoppets, att vi mötas, om ej här,
Dock der ej hafvet, ej den rymd, hvari
Verldskloten hvälfvas, skiljer mer de hjertan,
Som Gud förent med sig och med hvarandra.
Ack! att från honom ingenting, hur ljuft,
Hur skönt, hur herrligt det än synas må,
Oss skilja måtte! Bed derom med mig,
Bed, att jag sjelf, ej mer än mina barn,
Må samla sorger öfver mina grå hår.
Ja, bedjom för hvarann hvar dag, min Son,
Så mötas vi, nu re'n, hvar dag hos Gud.

Till Min vårdarinna.

När från din flyende vår du ser tillbaka med saknad,
Gläd dig, att blomman sitt rum lemnar åt frukt för din höst!
Nu, då din ungdom, ehur' allvarlig i vården om pligter,
Ofta i joller och lek liknar din barndom ännu,
Fägnar du ock de dina omkring dig. Midt i sin plåga
Ler den gamle och sjelf känner sig vorden som barn.
Dock, när han, stödd på din arm, med darrande hand på ditt hufvud
Dig sin välsignelse ger, känner du fadren igen.
Begges ögon dervid se upp till en Fader i himlen.
Tysta förstå vi hvarann, talande blott med en tår.

MORALISKT MENAGERI.

Som nu Herren Gud gjort hade af jordene allehanda djur på markene och allehanda fåglar under himmelen, hade han dem fram för menniskona, att han skulle se, huru han skulle nämna dem. 1 Mos. 2: 19.

Fråga dock djuren, de skola lärat dig, och fåglarna under himmelen, de skola sägat dig. Job 12: 7.

En bok med teckningar af djuren
Åt barnen plär till julklapp ges.
En bilderbok är ock naturen,
Som väl förtjenar att beses,
Näst ordet, som, från himlen gifvet,
Är på de helga bladen skrifvet.
Den först om Skaparn vittne bär,
Och se'n för oss en spegel är.
Men, när den visar hvad dig felar,
Förgät ej, att du upprätt står
Och ser åt himlen, fast du delar
Med djuren stoftet, der du går.
Erkänn hvad öfver dem dig höjer
I ditt förnuft, ditt fria val.
Men ren din hand, din tunga röjer,
Att du ej hör till deras tal.

Det sägs, men knappt är det en tanke värdt,
Att menskoslägtet i sin barndom lärt
Af bi och myra sig i samfund trygga,
Af spindeln spinna och af bäfvern bygga.
Ja, seglingskonsten vore blott ett lån
Af ekorns mod, som färdas på en spån,
Med svansen upp i vädret, öfver sundet.
Det sanna är, att ej af drifter bundet,
Som leda djuren, menniskans förnuft
Har icke endast dem men eld och luft
Och vatten tämt. De idrotter, hon öfvar,
Hon lärt af Skaparn sjelf. Ju mer hon pröfvar

Hvad den Allvise i sitt verk har lagt,
Dess större blir ock hennes konst och magt.
Så är hon herre öfver krafter vorden,
Som förr ej nämts, ej anats ens, på jorden,
Men nu, då vetenskapen dagligen
Uppbryter nya lås i skapelsen,
Ur dem stått upp att tjensteandar vara
För menniskan till verk så underbara,
Som de af ångan drifna och hvad mer
Ett trollskap likt och dock naturligt sker.

Men fast ej menniskan af djuren lärde
Hvad henne ger sitt välde och sitt värde
Och, fast hon, skild från dem, en lemning har
Af sin förspillda höghet ännu qvar,
Ses dock en del af dem i sina seder
Afspegla oss, just icke till vår heder;
Men andra visa, äfven till vår blygd,
En egenskap, som brister oss, en dygd.
Så aktom då, hvad lärdom oss naturen,
Ej fabeln endast, ger igenom djuren.

* * *

1:sta Flocken.

Kom! ropar Myran i sin stack, kom hit!
Och lär af mig ordentlighet och flit.
Men hellre som en Mygga än en myra
Du lefver yngling i din sinnesyra.
Det tycks väl vara ett behagligt lif,
Som mygget för. Ett nöjsamt tidsfördrif
Är sång och dans. Men midt i sommarvärmen

En väderflägt förskingrar hela svärmen;
Och mången, när som bäst han njuta skall,
Knäppt af ett finger ligger knall och fall.
De trefna myror deremot, ej störda
Af hvad dem möter, vandra med sin börda
Sin väg rätt fram och få i tryggad ro
Än öfver vintern i sin fristad bo.

Hvad blir ditt slut, du rumlare, som löper
Från halfgjordt arbete och vettlöst köper
För bröd åt dina barn, de bleka små,
Ett gift, som gör, att du ej mer kan stå?
Du ärnar hem, men faller i ett dike.
På vägen bredvid dig din vackra like
Torndyfveln vältrar sig. — Dock se, han är
På vingar åter, då du ligger der
Till ljusa dagen; eller väcks törhända
Ej lifvet mer i ditt af giftet brända,
Förtärda blod. Du var dock äfven du
Guds återlösta barn. Hvad är du nu?

Lär dig en Geting från en Humla skilja
Och blif ej vän af alla, som det vilja.
Sky dem, som visa mannamod med kif,
Beredda för ett ord att dra sin knif.

Att vara sällskapslik må vackert vara.
Men se på marken der en samlad skara
Af dessa Grå småfåglar, som bli qvar
Vid menskors boning än i vinterns dar.
Kring korn, som fallit ur ett lass, hvad gamman,
Hvad täflan, som dem drar allmer tillsamman!

Men nu ett limspö lockar till sig en:
Han fastnar, skriker, och en annan re'n
Är vid hans sida. Innankort de alla,
En efter annan, flyga dit och falla
I samma ofärd. Jägarn med ett fång
I säck dem föser alla på en gång. (1)
Väl är det skönt, om för en vän i nöden
Du vågar allt och trotsar sjelfva döden.
Men undvik broderskap i last och blygd.
Blott genom vänskap föll så mången dygd.
De, som i början blott till lust sig sälla,
Förena sig till slut att brott tillställa,
De gå till rån och mord med samfält råd,
Som Vargar följas åt till sina dåd.
Men sårad varg uppätes af de andra;
Så äfven skälmar svikas af hvarandra.
Derför ock många likna Räf och Lo,
Som blott sig sjelfva och sin illist tro.

Sin boning Gräfvingen i ordning äger
Och går att hemta mossa på sitt läger,
Der han vill lägga sig till vinterro.
Men räfvens konst tillegnar sig hans bo.
Hvad styggt han gör att honom dän fördrifva
Må jägarn, som det vet, för dig beskrifva. (2)
Men mången ärlig man på lika sätt
Beröfvas gård och grund mot lag och rätt.

Se Spindelns fina nät, som flugor fångar;
Dylika snaror äro rättegångar.
Lid hellre en förlust, än att du ger
Lagvrängarn två, ja fyra gånger mer.

Hos Korpen och hans slägt rår tjufokynnet:
Men gåtlikt är hos dem det egna lynnet
Att åtrå guld och silfver och det hem
I nästet bära utan gagn för dem.
Hvem har ej hört om Skatan, i hvars gömma
Det stulna fanns, då man höll på att dömma
Till döden pigan, som oskyldig var?
En sådan lystnad, som ock Råkan har
Så väl som Kråkan, hur skall den förklaras,
Om ej som varning, att vi må bevaras
För galenskapen hos en girigbuk,
Som af sin kära skatt gör intet bruk?

Se till, att du ej sjelf din heder fläckar.
Men bry dig ej om smädelystna gäckar.
Spyflugor heta de och det med skäl.

Men du, så prydlig och så led likväl,
Påflugna Broms, som ej blott oxen plågar
Och kon, men Hästen sjelf anfäkta vågar,
En flägt utaf hans svans är allt det svar,
Som af hans stolthet du att vänta har.
Flyg in i vagnen, der en herre sitter,
Som ej sitt tjocka hufvud vända gitter
Att se sig kring i landet, der han far.
Bit honom vackert; märk hvad hull han har.
I utsökt val af viner och af rätter
Han all sin omsorg, all sin ära sätter.
Nu vid en gård han bjuder göra halt.
Han vill bese en stor och präktig Galt.
Högt sin beundran kännaren förklarar;
Och den berömde med en grymtning svarar.

Hans mening är (ty vid en ho han står,
Och slukar drank): gutår, kamrat, gutår.

Men på hans Hästar af det fulla blodet
Är svansen stympad. Ve, det grymma modet!
Likväl behåller än det vackra djur
Sin ädla art, sin ståtliga figur,
Stolt under sadeln och för lass ihärdigt,
I lustfärd muntert och till krigsdans färdigt.
Så, fastän illa lönt, ja, höljd med blygd,
Sig sjelf dock trogen är den sanna dygd.

Allt gagnar hos de djur, som under vården
Af menskan stå och, hvilande i gården,
Idisla hvad de mejat ha i fält,
Allt med ett ord. Så Guds försyn det ställt.
Men utom nyttan, då du plöjer tegen,
Märk Oxens dygd och gör den till din egen.
Han lär oss, hvad vi ej förakta må,
Att, dit vi måste, utan klagan gå.

Se Fårens samdrägt, som i dalen vandra,
I skuggan hvila, slutna till hvarandra.
Och märk, hur Geten sig på klippan när.
Att vara nöjd med litet rikdom är.

I Åsna och Kamel dig Skriften visar,
Hvad aktas måste, fast man det ej prisar,
Det tålamod, som alltid färdigt är
Till stilla tjenst och tyst sin börda bär.

Du ädla Hjort, som lyss till gälla ljudet
Af jägarhornet, räds det förebudet.
Det gäller, ack! ditt lif, så stolt du bär
Din tvågrenskrona, högdjur som du är.
Ja, de, som lyckan valt att främst upphöja,
Bäst de i hennes lustpark sig förnöja,
Bli plötsligt föremål för fridlöst skall.
Just hennes ynnest bringar dem på fall.

Spis, klädnad, körsel, allt hvad han behöfver,
Har Lappen af sin Ren. Du, som deröfver
Förundrar dig, finn mer beundransvärdt
Hvad af det djur, han tämt, han sjelf har lärt,
Att, då i skygd för Nordans skarpa ilar
Han når en dal, der han om qvällen hvilar
Och der hans hjord kan beta kring hans tjäll,
Han i sitt ökenlif sig finner säll.
Der, såsom öfverallt på jorden, Hunden
Åtföljer menniskan af kärlek bunden.
Den Lappske är ej stor, ej stark. Likväl
Står hela skaran under hans befäl.
Han ordnar tåg och läger; han den låter
Kring fältet sprida sig och samlar åter,
När uppbrott sker; han anger fienden,
Den främste sjelf att gå i strid mot den.

Af hundens trohet hvilka prof, hvad under
Af sjelfuppoffring utan att derunder
Är någon afsigt, någon annan grund,
Än att sin herre älskar så hans hund.
Om dagen följesven och vakt om natten
Han går till hans försvar i eld och vatten;

Och kan han med sitt lif ej rädda hans,
Så sörjer han och hämnar. Ofta fans
På grafven, dit det kära stoft blef buret,
Allena qvar ännu det trogna djuret.
Och mången baneman, hvars dom var dröjd,
Blef af den dödas hund omsider röjd.

Men äfven vilddjur dolda anlag röja
Att sig till storsint ädelhet upphöja.
Hvem har ej hört om Lejonet i Rom,
Som, då Androcles fick sin grymma dom
Att bli dess rof, föll ner och honom smekte.
Med tacksam tunga nu den hand det slekte,
Som fordom ryckte törnet ur dess klo;
Hvarpå han fann en fristad i dess bo.
Allt folket, samladt att ett blodspel skåda,
Blef rördt och bad om frihet för dem båda.
De fingo den; och från den samma stund
Han med sitt lejon gick som med en hund.

Om Elephanten, som ett rättvist sinne
Ej mindre adlar än förstånd och minne,
Berättas många minnesvärda drag.
En gaf sin herre oförtänkt ett slag.
Sen han med ängslan sett än på den slagne
Än på de kring hans lik af sorg betagne,
Han knäföll för hans son, ett barn blott än,
Tog det på ryggen och var spak igen.
Se här ett annat vackert prof af samma
Förståndiga och ädla djur. En amma,
Som lagt den späda, hon i famnen bar,
I skuggan af ett palmträd, borta var,

Då en Hyen dit smög sig och var nära
Att gripa barnet, som hon tänkte bära
Till sina ungar. Men då knep i hast
En snabel hennes hals och med ett kast
Mot spetsen af en klippa henne slängde.
Der snart förblödd och döende hon hängde.
Ej nöjd dermed höll elephanten sen
Om barnet vård, tills amman kom igen,
Då hon på snabeln vyssjad fann den lilla,
Som, tystad från sin gråt, nu låg helt stilla.

Om Söderns djur är mången undersaga
Att lära gjord så väl som att behaga;
Men i den krets, som sanning och natur
Oss anvist, se vi helst på Svenska djur.

2:dra Flocken.

Du snälla Ekorn, som i gröna toppar
Från gren till gren än klifver och än hoppar,
Ve! om du fången blir och sätts i bur
Att i ett tramphjul streta, arma djur.
Så menskoanden, ju mer fritt han spelar,
Dessmindre om sitt mål i längden felar.
Men, då han suckar under tanketvång,
Så står han, der han står, med allt sitt språng.

Är det väl skogens Herre, vi här möte!
Ej mer den starke i naturens sköte!
Se honom dansa efter pipans ton;
Ett vackert prof af civilisation.

Hvad prasslar der, hvad står der öfver sälgen
För hufvud fram? Så högrest är blott Elgen.
Fri, som han föddes, vill han dö. Väl kan
Den ädle fällas; men ej kufvas han.
Skön är en elghjord, ej som boskap drifven,
En fri förening, af sig sjelf så blifven,
Der alla hvar för sig jemnlika stå
Och dock i ordnadt skick tillsamman gå.
Men, hur han månde af sin frihet skryta,
Med Elgen Hästen dock ej ville byta,
Som, då han hyst och närd och ryktad är,
Har så sin herre som sin krubba kär.
Ack! se hans glada språng, då han från plogen
I hagen släpps fast ej i vilda skogen.
Vill du gå dit för att, fullkomligt fri
från alla band, din egen herre bli?

Hvad ligger der för odjur bakom stenen
I lömskt försåt och med ett språng på Renen
Skär af hans hals och suger ut hans blod?
En Jerf, hvars list är större än hans mod.

Men dylikt sker ju ock i herregården.
Ve höns och dufvor, då i mörkret Mården
Sig smyger dit! Dock hör hvad pris han får!
För hvad förtjenst? Jo, för sitt sköna hår.

Och Vesslan, som på rof illistigt lurar
I mörka smyghål af förfallna murar,
Förändrar sedan namn med färg och min
Och ses i högsta krets som Hermelin.
Hon har som Illern den förtjenst att tukta

De leda Mössen. Äfven Råttor frukta
För begges sluga blick och hvassa klor.
Mot små, som göra ondt, behöfs en stor.

Ha vi ej råttor nog som göra skada
Så väl i källare som bod och lada,
Att våra fartyg skulle skaffa hit
Ifrån Levanten eller Barbarit
Den stora bruna med den hvita magen,
Som aldrig fylls. Det är den gamla lagen,
Att med det goda, handel och förvärf
Inbringa, följer främmande förderf.

Men, hur af egna alster, oss helt nära,
Samhället riktas, kan oss Biet lära,
Som, pröfvande hvar ört, ur den, som minst
Tycks lofva, ofta drar den största vinst.
Bikupan visar ock — men hvad af henne
För lärdom hemtas må, vi alla känne.
Ett annat samhälle af enig flit
Ett mönster är. Kom, låt oss blicka dit.

Midt i en ström du finner med förvåning
Af hus vid hus, af våning öfver våning,
En stad, bakom en damm, af timmer bygd.
En mängd af hushåll lefver i dess skygd.
Hvart äkta par sitt eget rum der äger
Med bad för föttren vid ett mossigt läger.
Så väl till sjös som lands vill Bäfvern bo.
Hvad konstrik byggnad! Knappast vill man tro,
Att den är uppförd af det lilla djuret.
Fäldt af dess tänder, af dess armar buret,

Är allt det virke, som beredde den.
Att han det släpar på sin äkta vän
Som på en släde, är en nedrig saga,
Ty begge samfält hvar sin börda draga.
«Se der ett folk, som styr sig sjelft, och märk,
Hur väl det går det jemnt fördelta verk!»
Ja, i en öken. Der ett fritt samhälle,
Från grunden uppbygdt, har sitt rätta ställe.
Men när af öknen blir en folkrik bygd,
Hvi flyr du dän, du stilla samhälls dygd?
Och dem, som hata allt förtryck af mängden,
Ej mindre än af en, hvad kan i längden
Du ge för råd, som vore bättre än
Att i en öken fly med dig igen?

Hvad skaror tåga här i samma sträcka
Och förr ej sluta än de hafvet räcka?
En del från molnen föll, i luftig flygt
Från fjellens spetsar af en stormil ryckt.
Hvad helst dem möter, ej de undan vika.
Mot käpp och fot de bita och de skrika.
Vid Lemmelns härtåg folket gläder sig,
Att ej från fjellen hotar värre krig.
Ja, prisom Gud, att, som på hvar sin sida
Af samma klippa, tröttnande att strida,
Två ädla Falkar i all endrägt bo,
Så Svensk och Norsk hvarann som bröder tro!

Inom sig sluten Halfön trygg kan vara,
Då hon sig väpnar blott att sig försvara;
Likt Igelkotten i det runda värn,
Han har af piggar, hvassa såsom jern.

Förgäfves Räfven kryper kring hans pansar;
Han törs ej röra vid dess sträckta lansar.
Så finner ock förtalet till sin blygd
En värdig man förskansad af sin dygd.

Men af det sken, han ger i mörka natten,
Är Uttern röjd, som klyfver sundets vatten
Med blod i spåren, träffad af ett skott.
Hur mången lyser till sin ofärd blott!

Hvem har förstört hvad nyss här stod i blomma?
Mullvaden. Hvad har så upprört den fromma?
Ej fromhet — vantro är det blott, som skyr
Den glädje med Guds dag hvar morgon gryr.
Må i sin mull den blinde ned sig gräfva.
Men hvarför upp sitt hemska hufvud häfva
I blomstersängen och föröda den?
Det sköna tåls ej af en mörkrets vän,
Mer än det sanna. Begge äro strålar
Af samma ljus. Ja, samma sol, som målar
Regnbågen, morgonrådnan, aftonskyn,
All jordens krets uppdagar för vår syn.

Om vintern hvit, om sommarn grå är Haren:
Byt icke färg som han. Fast mer förfaren,
Du ändrar åsigt, dock, i tänkesätt
Dig alltid lik, stå fast vid sannt och rätt.
För öfrigt märk, hur list med dumhet låter
Förena sig, då haren fram och åter
Kring fältet far att dölja sina spår,
Och med ett språng sig gömmer i ett snår.
Han plär också med öppna ögon sofva.

Den finns bland oss, som har en dylik gåfva,
Ej blott i kyrkan men vid embetsbord,
Ja, vid det lästa som det hörda ord.
Men stackars jöns, hvad krokar han må göra
Och hur han spänner öga, spetsar öra,
Hvad hjelper honom all hans snabbhet dock,
Mes, som han är, emot en hundaflock!

Här möter oss hans frände från Angora.
Hvad vinst för riket, icke att förlora!
Snart af ett par blir en miljon och mer.
Betänk hvad silke och ragu det ger.
Det vore ju ett värdigt riksdagsämne!
Till en motion derom vi det blott nämne,
Och gå dit bort bland folket ifrån byn,
Som samlat sig att se en undersyn.

Der sitter på en stång en liten herre,
Som blinkar styggt, men grinar ännu värre.
Se, hur behändigt ur en pappersstrut
Hans snabba fingrar veckla mandeln ut.
Är det en dverg, en byting? Nej, en Apa.
Hur lik en menska! ropa de, som gapa.
«Truls! du har fått en liten lekbror nu,
Så lik dig sjelf.» Tag dig om näsan du;
Så platt hon är. — «Grinollar beggedera!»
Håll du din breda mun! — med hvad der mera
Blef sagdt, som aplikt var. Karikatur
Af menniskan är detta fula djur.
Men äfven andra röja drag af henne
Och hon af dem. Se der i fönstret tvenne,
Som bruka mun. Det är ett äkta par:

Han min af Hund och hon af Katta har.
Den ena morrar och den andra fräser.
Då hjelten med en blick, hvari man läser
Mod, höghet, kraft, påminner om en Örn;
Så står, med uppsyn af en vresig Björn,
För den i skåpet gömda gäldenären,
Vid uppläst dörr, den stränga borgenären.
Här tittar Räfven ur ett ögonpar;
Och der en mun af Vargen tycke har.
En broder bräs på Tjur, på Bock en annan;
Dem båda fattas endast horn i pannan.
Så röjer sig, mer eller mindre klart,
Det inom menskan gömda djurets art.
Men se, den fromme vid sin död har redan
Ett drag af engel, som förklaras sedan
I himmelsk skönhet, då, från djuret skild,
Den rena anden speglar Skaparns bild.

3:dje Flocken.

Hvad hvimmel af insekter, som, ur gruset
Af solen väckta, fröjda sig åt ljuset!
Skalbaggen sjelf slår sina vingar ut.
Nu allt är lif, der allt var dödt förut.

Gräshoppan gläds att dansa och att sjunga.
Det må de gamla unna åt de unga;
Dock ej att flänga, såsom hon det gör.
Allt har sin tid, sitt ställe, dit det hör.
Din utflygt, Fjäril, är för tidig vorden.
Det blåser kallt ännu från höga Norden.
Förbida blomningstiden, spill ej bort,

O yngling! hvad så skönt är, men så kort.
Du arma lilja, som i knoppen redan
Bär gömd en Mask, hvad blir ditt öde sedan.

I skalet Snäckan blygsamt sluter sig.
För en förförisk verld hon varnar dig.
Dock må du, husligt sedesamma flicka,
Omkring dig på Guds verk med glädje blicka.
Men när du ut på gröna ängen går,
Tag dig till vara att i dina spår
Ej Ormen slingrar sig. Den lömska, hala,
Har tungan deras lik, som dig förtala.

Lisbetta främst bland bygdens sköna,
Fast hon ej visste sjelf deraf,
En vacker afton sig begaf
Att helsa sommarn i det gröna.
Der får hon se ett Steglitspar,
Som i en lind sitt näste har.
En läcker bit, i näbben fången,
Han bär till henne, får en kyss
Och sjunger sen. Lisbetta lyss,
Som hon i bo't, förnöjd åt sången.

Dit kom med blida ögonkast
En junker, smygande med hast.
Af oren låga tänd, han giller
För hennes oskuld fåfängt lagt.
Nu ock sin talkonst han förspiller;
Hon ger ej på dess blommor akt.
Blott på en katt, som honom följer
Och i en buske sig fördöljer,

Hon med ett vaksamt öga ser.
Hon ser, hur han åt nästet blänger
Och kryper fram och upp sig klänger.
Kas! ropar hon och honom ner
Från trädet kör med snabba händer,
Se'n till den andra hon sig vänder
Och ropar: kas! igen och går.
Han snopen på sitt ställe står.

Se'n blir han fången af en guldsmidd häxa,
Och får af henne en sparrlakanslexa
Re'n första natten; då en ömklig låt
Från vinden hörs af slagsmål och af gråt.
Sin kärlek katt och katta så förklara.
Deri sitt herrskap må de lika vara;
Också deri, att om de små, hon får,
Han ej bär minsta vård. Som katten går
Lösdrifvarlikt i byn, så junkern gästar
I stan och far omkring och byter hästar.

Det vackra steglitspar emellertid,
Som lefver jemt i kärlek och i frid,
Förenar sig att med all flit och möda
De små uppfostra, icke blott uppföda.
I år att flyga och omkring sig se
Och nästa år att sjunga, öfvas de.
Barn och föräldrar kännas vid hvarandra,
Då de tillbaka ifrån Södern vandra.
Och der de gamla haft mångårig ro,
I samma nejd de unga sätta bo.

Du, med ditt kucku tröttande vårt öra,
Du vill väl ock bland sångens fåglar höra.
Så går från dörr till dörr en speleman
Med samma stycke; ty blott det han kan.
Och, såsom du är utan hem och maka,
Så beggedera vet ock han försaka.
Dock gör han, såsom du, sig glada dar
Af våren och hvad skönt den med sig har.

Hvad må vi afsky mer, lättsinnigheten
Hos Gökens frilla eller nedrigheten
Hos ungen? Hon, att ostörd ha sin ro,
Sitt ägg insmyger i en annans bo.
Han skuffar undan sina fosterbröder,
Den huldas barn, som honom ömt uppföder,
Som för hans mättnad ingen möda spar
Och ingen fara skyr för hans försvar.
Att han, förbytt till Hök, uppäter henne,
Är väl en dikt, men hvad vi säkert känne,
Är, att hon stundom det besvär sig gör
För denna vräklings glupskhet, att hon dör.
Hvarför är Göken ensam af naturen
Befriad från den lag, hon gaf åt djuren?
På det att menskan, då hon bryter så,
Må af en Gök så namn som heder få.

Re'n trötte, — der en öppen dörr vi finne
Till gästfritt hus. Hvad möter oss härinne
För motsats af hvad nyss vårt misshag väckt?
Kanarifågeln, af en utländsk slägt
Dock infödd Svensk, plär många konster lära.
Men detta honom gör en större ära.

Är det en mor och hennes unge? Nej.
Det är en hanne; och han tröttnar ej
Att sent och bittid för den kära vaka;
Och denna utan tvifvel är hans maka?
Ack, nej! en gubbe, som ej styrka har
Att sörja för sig sjelf. Sin gamle far
Den gode sonen denna ömhet egnar.
Med sång, ej blott med spis, han honom lägnar *).

Här står en annan bur. Var sakta, stör
Ej Domherrns sång. Det är en psalm. Ja, hör:
«Nu hvilar hela jorden.» Början bara;
Han kan ej mer. Får man så halflärd vara?
Men hans exempel fyller denna brist.
Att gå till hvila är han aldrig sist.

4:de Flocken.

Vak upp och se, hur präktigt morgonskyn
Sin gullport öppnar bortom skogens bryn.
Och hör, hur lärkan, lyft på snabba vingar,

*) Tidningen Aberdeen Herald berättar följande: en härstädes boende man äger en 15 år gammal kanariehanne, hvilken ej mer sjelf kan taga sin föda eller sjunga. I ett annat rum i samma våning förvaras en annan kanariehanne, son till den gamle. Hvarje morgon utsläppes den unga fågeln ur sin bur och han plägar då alltid helsa på sin gamle vän, hvilken han räcker födan med näbben, liksom honan matar sina ungar. Detta upprepar han flere gånger om dagen. Han hackar äfven på sin faders bur och sjunger mycket lifligt, sannolikt för att muntra den gamle. Denne har eget sätt att tillkalla sina gamla dagars stöd, då han behöfver dess tjenst. Då den unga fågeln på något sätt hindras från att lyda den andras kallelse, synes han blifva mycket ond och uttrycker sitt missnöje på ett visst bullersamt och skrikande sätt, hvilket husets innevånare mycket väl förstå. Aft. bl. N:o 144, d. 26 Jun. 1843.

Sin sång begynner, som allt högre klingar.
Så må din själ på helga andaktsljud
I tro och kärlek höja sig till Gud.

Till sommarns pris, hvars dagar, festligt sköna,
Bereda skörden, som skall året kröna,
Allt kring oss stäms. Men hur erkänna vi
Den vackra tiden, som är snart förbi?
Med dagligt knot, än öfver blåst från Norden,
Än öfver solen, som förbränner jorden.
Nyss qved du öfver brist på regn; och nu
På öfverflöd från himlen klagar du.
Se lundens åbor gömma sig och tiga,
Då de se moln, som båda storm, uppstiga.
Ovädersfåglar möta den med skrik.
Är du väl nöjd att nämnas dessa lik?
Nej, bida tyst, tills du kan prisa åter
Den sol, som Gud ånyo skina låter.
Vår Herre sjelf befaller oss att se
På himlens fåglar, att vi, såsom de,
Må glädas under vård ifrån det höga
Af samma Faders hand och Faders öga.

Hvem är den sångarn med det gula bröst?
Skön är hans klädnad, skönare hans röst.
Sällsporda gäst, du saknar namn på Svenska.
Svensk är du dock. Ja, bland de fosterländska
Är ingens lynne mera Svenskt än ditt,
Lätt, muntert, lifligt, lekande och fritt.
I trädgård hellre än i skog du trifves,
Och flyr ej nejder, der ett nöje gifves.
Gul näktergal man kunde kalla dig;

Men hvar förtjenst må nämnas efter sig.
Som du är nämd, hvad du ej torde veta,
Utaf de lärde, må du allmänt heta.
Lef, Hippolais *), lef i bättre sång
Än den, du hör dig egnas denna gång!

Hvad alltid ej om virtuoser gäller,
Sitt lilla hus han väl i ordning ställer.
Det är af grässtrån bygdt så snyggt, så nätt,
Med björkens hvita silkeshud beklädt.
På bädd af tagel hvilar der hans maka;
Och gröna qvistar henne tätt bevaka.
Fem rosenröda ägg hon lägger der:
En sådan prydnad värdt det boet är.
Ej blott en prydnad, sång och skönhet gömma
De dyra föremål för hennes ömma
Nu redan moderliga vård. Hvad har
Så ljuft, min fru, er granna boudoir,
Der ni er speglar, mellan det ni gläntar
På dörrn och tittar efter den ni väntar,
Bekymmerslös om edra barn, hvad skrock
Dem deras amma lär, hvad odygd ock.

Ack! Näktergalen flytt från Mälarns stränder,
Der han i bur blef satt af råa händer.
I Skånes lunder sjunger dock ännu
Den ena **) af de lika nämda tu.
Den andra blott, der myrtens krona susar,
I Söderns natt de älskande förtjusar.
Men nattlig sång förskönar ju också

*) Sylvia Hippolais. Se Skand. Fauna af Nilsson, Fåglarne, B. I, sid. 304.
**) Sylvia Philomela; den andra heter Sylvia Luscinia.

Vår mörka tallskog. Trastens toner gå
Så ljufligt ömma och så lifligt bjerta
Ej till vårt öra blott, men till vårt hjerta.

I höga Nordens ljusa midnatts stund
Hvad härlig röst uppvaknar i en lund
Af fjellens björk *)! Hvad sång ur högre choren!
Hur klar sopranen och hur ren tenoren!
Två sköna stämmor ljuda på en gång
Med en harmonisk täflan i hans sång **).
Men honom hör i öknen blott hans maka!
Af eget val, att ryktets lof försaka,
Har mången upphöjd själ, i skuggan gömd,
Försvunnit okänd eller snart förglömd.

Hur vansklig är ock äran! Fordom prisad,
Förnekad sen och nu igen bevisad,
Är Svanens sång, som högt i luften hörs;
Och hela nejden af dess samljud rörs.
Hvad väldig klang! Ej sjunger en allena.
En mängd af röster chorvis sig förena
Till en högtidlig helsning, då ur skyn
De sänka ner sin flygt på vikens bryn ***).

*) Sylvia Svecica.

**) Se Nilsson, B. I, sid. 298.

***) Cygnus Musicus. "Höst och vår, då Svanen i synnerhet träffas utanför våra kuster, hör man ej sällan dess härligt klingande, lätt igenkänneliga sång. Den består väl egentligen blott af ett tvåtoningt läte; men hördt ur ren klar luft, under en af vinterns första kyliga dagar eller under en skön vårdag, är den melodiskt skön, i synnerhet då man, som ofta händer, får höra den af flere på en gång af olika ålder och således af olika finhet. Mig har ofta denna sång, hörd från fjerran ur luften, förekommit som sköna toner ur jägarhornet." Nilsson, B. I, sid. 360.

Men hvad är här för bardalek? Brushanar,
Hvad är som er till sådan fejd uppmanar?
Är det väl äran eller kärleken?
Ack begge två. Som fordne riddersmän,
Så de om pris af sina damer strida.
Hur högt de hoppa upp från hvar sin sida!
Och spänd hvar fjäder i den buske är,
Som lik en sköld det tappra bröstet bär.

Visst är det skönt att segra för de sköna,
Som hjeltens mod med myrt och lager kröna;
Dock mera lyckligt är det fågelpar,
Som trogen kärlek tyst förenat har.
Behag och dygder i en ljuf förening!
Att dem ej hylla vore en förstening
I själ och sinne. Könet är likväl
Ej skapt till herre mera än till träl.

Hos Biens drottning, tro ej stolta qvinna,
Att du kan stöd för toffelväldet finna.
Hon styr ett folk som allas mor; men du
Är hälften blott af ett, som blef af tu.

Der vi se bin och höra tuppar gala,
Der är ej öken mer. Nu ock en svala
Oss visar vägen till en treflig bygd,
Som vinkar der i höga lindars skygd.

Knappt flämtar än det första matta ljuset,
Då Tuppens röst ger ljud i hela huset.
Är denna tidighet hans enda dygd?
Nej, mången annan har han till din blygd,

Du sjelfske man, som för din enda maka
Ej tar ett steg, ej vill en lust försaka.
Märk, hur han öm om sina många är.
Ej framför dem han tar ett korn, ett bär.
Till sig han lockar dem, då han med möda
Ur mullen krafsat upp en liten föda.
Nu vid hans anskri, då han Höken ser,
De under ladan alla krypa ner.
Men blott på afstånd hinner hon dem följa,
Som har de små. Dem skydda eller dölja
Med sina vingar kan hon icke nu.
Men, modersömhet! hvad förmår ej du.
Med spända fjädrar och med blick, som lågar,
Hon skriande mot fienden sig vågar.
Han griper en och flyr. Men ur sin strid
Hon med den ära går, att hon dervid
Bevist, hvad du med rodnad må besinna,
Du svaga, blinda mor, som, för att vinna
En fåfäng glans åt den, du har så kär,
Sjelf för din dotter dit, der faran är.

Se der en grannt befjädrad Papegoja
I höga fönstret. Märk den gyllne boja
Hon bär om foten. Det förnäma lif
Är blott ett slafviskt tidsfördrif.

Påfågel och Kalkontupp! hvilkendera
Af dem beter sin dumma högfärd mera,
Den ena med den stjert, han breder ut,
Den andra med sitt glafs, sin röda trut?
Och hvilkendera, Ankan eller Skatan,
Är hon mer lik, som snattrar der på gatan?

Men Gås och Kråka hålla sin person
Mer värd och ta sig högre min och ton.
«Tyst, sqvallergummor, med ert sliddersladder,»
Utropar Staren, som lärt menskopladder
I buren härma, utan att bli flat
För det han sjelf bär fram blott tanklöst prat.

Och du, som med din skrud af blå och gröna
Med flera färger räknas bland de sköna;
Ditt: kråk! kråk! kråk! gör dig misshaglig dock,
Blåkråka! — kråka må du heta ock.

Ej nog att vara vacker, det är mera
Att vara täck. Men säg mig, hvilketdera
Är hon med sidensvans, som rör sig der
I rönnens krona bland de röda bär?

Men äfven fågelns värde det förhöjer,
Att hon är qvick och har förstånd. Det röjer
Hon, som sitt bo i törnebusken gör.
Hon sjunger efter all den sång, hon hör,
Och har den hushållsdygd att förråd spara
För dag, som kommer. Ja, hon ses förvara
På taggar trädda larfver och hvad mer,
Hvarmed hon, snäll i jagt, sitt hus förser.
Törnskata heter hon. Törn! må så vara;
Men hvarför skata? Det må den förklara,
Som vet, hvarför hon nämnes hon ej han,
Som dufvan, lärkan, ja som menniskan.

Men icke nöjd med det förstånd, som ställer
Allt på sitt rum och skattar hvad det gäller

Inom sin krets, hur mången verka vill
Hvad han ej kan, hvad honom ej hör till!
Göktytan tycks af denna oart lida,
Då hon sitt hufvud äflas att omvrida.
Hvad ser hon då? Ack! blott sin egen svans.
Månn' något mer af sådan vishet vanns?

Hvad se vi der så skönt i luften stimma?
Mot blåa skyn de hvita fjädrar glimma,
Då hon än uppåt som en pil är sträckt
Än tumlar om som löfvet för en flägt.
Ack! det är Vipan. Sådan mästarinna
I luftig danskonst är ej lätt att finna;
Men väl deri, att sjunga eget ros,
Är mången, såsom hon, en virtuos.
Hon ropar hvit! hvit! hvit! för att förklara
Att hon är hvit, ehur till hälften bara.

Men danskonst, spåkonst och hvad mer må bära
Af konst det stolta namnet, i all ära!
Främst dock den jemna dygd värderas bör,
Som hvardagslifvets stilla glädje gör.

Ja, du är främst välkommen trefna Svala.
Må vi som du åt Sommaren betala
Med tacksam fröjd och trogen arbetsflit
Vår skuld för årets frukt, som han bär hit.
Och du, som trippar, snabba Sädesärla,
Då regnet stundar arla eller särla,
I plöjda fåran: du är oss ett bud
Om den välsignelse, som ges af Gud.
Och skördemannen, tacksam för den gröda,

Hvarmed han ser belönt sin trogna möda,
Med nöje unnar några fallna korn.
Åt Kajorna, som bo i kyrkans torn.

Men föga värd är Labben, att man kastar
Ur båten fisk i luften, som han hastar
Att sig tillegna. Det är blott af rån
Han lefver. Se, då Tärnan väl ifrån
Sin dykning hunnit opp med fångst i munnen,
Är Labben på hans hals; och öfvervunnen
Ser han i röfvarns gap sitt släppta rof.
Väl den, som vinner, är han än en bof!

Men märk, att de, som våld i stort utöfva,
Som hela landskap, hela riken röfva,
Så icke nämnas, icke anses så.
Storherrar rör ej lagen för de små.
Storkraken är bland dem, i dåd så mägtig
Som ståtlig i gestalt, i klädnad präktig.
Försänkt i vattnet jagar han med slag
Af sina vingar fisk af alla slag.
De trängas i en vik tillsammans många.
Det blir för honom lätt sitt rof att fånga.
Men de, som sig förent i jagtens stund,
Sen rycka bytet ur hvarandras mund.
Hur menskolika! — Men att med dem dela
Infinner strandbon sig och tar det hela
I arma fiskar! hvart är det J flyn!
Den falska fristad under vattnets bryn,
Som han beredt er, i hans våld er bringar.
Men fågeln, som förföljs af jägarn, svingar
Sig ner i sjön; och, att betryggas der,
Han dit på ryggen sina ungar bär.

Längst bort till nakna skär, der allt är öde,
Der våren sjelf och sommarn synas döde,
Flyr Lunnefågeln inom Polens krets.
Men äfven der är jägaren tillreds.
Ja, blott en flicka går på morgonstunden
Till branten åtföljd af den sluga hunden,
Som kryper i ett hål och drar till slut,
Ehur han knips i nosen, fågeln ut.
Ej ensam kommer han. Af skräck betagen,
Då han af röfvarns våld sig känner dragen,
Tar han sin granne fatt och denne sin.
Så fångas alla, som der stängt sig in
Den djerfva flickan deras nacke bryter
Och om sitt lif af dem en gördel knyter.
Hur de förföljas, susar luften dock
Och solen skyms af deras täta flock.

Ack! öfver allt är strid förutan ända.
Nu till en hvila må vi tanken vända
På en så from, så kär, så fryntlig gäst
I menskors boning, der han trifves bäst.
Olycklig den, som vågar Storken röra
Och hans på taket byggda näste störa!
Men lefvér icke äfven han af rof?
Af ormar främst. Naturen har behof
Af rättare, som skick och ordning hålla
Och öda ut de kräk, som skada vålla.

5:te Flocken.

Hvem flög med sådant buller opp? En tjäder?
Nej, blott en Hjerpe. Med så mycket väder

Den lille rör sig. (Mången narr så gör.)
Röjd af sitt fjesk han för ett hagel dör;
Och nu i köket, ja på torget redan
Han får sitt värde; ock på bordet sedan
Han prisas ej blott framför åkerhöns,
Men rapphöns, att ej nämna gårdens höns.
Det ges ock menskohöns, som vi må gerna
Ej tåla blott men älska, hylla, värna.
De värpa flitigt hvad oss nyttigt är,
Fast med sitt kackel stundom till besvär.

Ur vägen alla! Sjelfva Orren vike
För Tjädertuppen. Han ej tål sin like.
Men hur han stolt sig svänger lik en man,
Som trotsar på sin styrka, fastnar han
I garn en fånge. Ej hans mod dock faller.
Han hackar vildsint genom burens galler
Den hand, som honom bjuder spis och dryck.
Han hellre dör af svält än tål förtryck.

Men Rördrum, af hvars oljud nejden dånar,
Med värre hämd sin fängslare förvånar.
Åt ögat måttar han med ilsket fund
Så väl på jägarn sjelf som på hans hund.
Så hugger ock den falske frihetsanden
Åt statens öga, icke blott åt handen.
Men icke otron mer än vantron rår
Mot ljusets magt, som fram sin bana går.

Så tyst som snabb är Örnens flygt, som hinner
En höjd, der honom ögat mer ej finner.
Om du vill se hans bo, så kläng dig opp

På bergets branta vägg allt till dess topp.
Blott efter rof han ner i dalen ilar;
Och om han der ett ögonblick sig hvilar
I något träd, så är det på en gren,
Som torr och naken skjuter ut allen.

Förklädd till tärna jägarn fram sig smyger
Och narrar Trappen, som ej undan flyger.
Han löper blott och gömmer sig i snår,
Till dess att kopplet släppes i hans spår.
Men nu ett lod, i det han upp sig svingar,
Hans bane blir. Räds att på fall dig bringar
Den åskomgifna höjd, dit gunsten dig,
Uppkomling, lyfte från din trygga stig.

Men se dit bort, hur Gladan, upphöjd öfver
Allt skrän af kråkor, dem hon ej behöfver
Ens låtsa märka, sväfvar stolt i skyn.
Hvad majestätlig flygt, hvad härlig syn!
Så är det skönt att se förtjenstens ära,
Trots dagens sorl, ett ädelt namn uppbära.
Det bär sig sjelft, som hon der knappast rör
På sina vingar, då sin krets hon gör.

Du sjögast, Lom, som under yra fröjden
Af vår och kärlek vågar dig i höjden,
Skrik ej så högt deröfver med en röst,
Hvars låt ej liknar vår, men stormig höst.

Du, gömd i vassen, der på vattnet flyter
Ditt tysta bo, du af din flygt ej skryter,

Fast äfven du kan höja dig i skyn;
Dock trifs du, Dopping, helst på vågens bryn.

Med bågig flygt Varfågeln far beskäftigt
Och varnar med sitt skri, så hvasst och häftigt,
Småfåglarna för höken. Dock är han
Sjelf färdig att uppäta hvem han kan.

Knarr må du heta, som så ängsligt knarrar.
Led för vårt öra, du vårt öga narrar.
Bäst du är här, har du dig dit begett.
Af hundra, som dig hört, knappt en dig sett.
Så full af hemlighet du låtsar vara
Der du i gräset göms, är du dock bara
Ett litet höns. Hur mången far ikring
Med stora ord, som säga ingenting!

Härfågeln opp! opp! opp! beständigt skriker
Men hålls på marken. Dock, hur han förliker
Det ena med det andra, vet du bäst,
Som lofvar stora verk — härnäst! härnäst!
Härfågel nämns han; hvarför så? Om härnad,
Af landets fiender i tysthet ärnad,
Han troddes spå och mana upp till strid.
Men nu förbi är de profeters tid:
Dock ej profetens inom oss, som anar
En andlig fara och mot den oss manar
Till vaksamhet och strid. Se, hur på vakt
En Trana står i lägret och ger akt
På allt omkring sig, på hvar flägt i säfven,
Hvart löf, som rör sig. Vaka så du äfven,
Och ej din blick omkring dig endast hvälf:

Bespeja fienden inom dig sjelf;
Och tron hos dig, igenom segren vorden
Allt mera mägtig, gör, att re'n på jorden
Du din umgängelse i himlen har,
Tornsvalan lik, som högt mot ljuset far.
Dock deri, att hon ej, utom sitt näste
I tornet, för sin fot kan finna fäste,
Du henne ej må likna, du, som här
Är satt att verka, medan dagen är.

Garfågelns öde måste vi beklaga,
Som ej ett steg på jorden mägtar taga,
Och vinglös ej i luften flyga kan.
Vidt fält på hafvet han dock har. Välan!
Det har ock du på djupet, der du sväfvar,
Du, som hvad jord och himmel vittna, jäfvar
Af tviflets vågor förd på ändlös rymd,
Der hamn ej nås, af ständig dimma skymd.

En egen verld är hafvet, der bland lunder
Af sten, som växer, föds en mängd vidunder.
Se der ett blomster: nej, det är ett djur.
När vattnet rörs och gnistor gå derur,
Tag upp deraf en hand full och beväpna
Med ett förstoringsglas din syn och häpna.
Det är millioner lefvande du ser.
När blotta ytan sådant företer,
Hvad skulle ej vår blick i djupet finna!
Men nöjoms med den krets, dit den kan hinna.

Hvad springer här ur sjön i luften opp?
En flygfisk. Ack! hvad öfverdådigt hopp!

En hafsörn slår på honom ner. Tag vara,
Du Siare, på dig i dylik fara.
Bedrag ej oss, bedrag dig icke sjelf
Med dina syner bortom tidens elf.
Var nöjd med hvad Guds ord oss uppenbarat.
Först i en högre verld blir allt förklaradt.

Men här helt nära under vattnets bryn
Står en på lur och vid en Flugas syn
På henne sprutar en försåtlig droppe.
Hvi sänkte hon sin flygt, som trygg deroppe
Nu sluts med fall i sprutarns öppna gap!
Vik undan för den magt, hvars fiendskap
Till dem, som söka ljuset, aldrig hvilar.
Spring ej i skotthåll för hans lömska pilar.
Tro ej de bloss, som du i kärret ser.
Mörk väg oss vilse för; falskt ljus än mer.
Så en Phalén, som sig om dagen gömmer,
Om natten sväfvar kring en dank och drömmer,
Det blinda tok, att det är solens sken.
Flyg ej så när — ack! han har bränt sig re'n.

Nattskärra, äfven du om dagen blundar
Gömd en i skrefva. Först, när natten stundar,
Uppvaknar du och flaxar hemskt omkring
Längs marken, trollad inom samma ring,
Och surrar lik en spinnrock, hvarför mången
Tror dig en hexa, som, af djefvuln fången,
Stjäl mjölk af getter. Skyll för allt det der
Dig sjelf, då du en vän af mörkret är.

Se äfven Flädermössen nu sig smyga
Ur sina gömmor och kring ladan flyga.
Allt djefvulskap i rörelse nu är;
Ty sådant allt om dagen sig ej bär.
För klara ljuset det som skrock försvinner.
Men värre är, att äfven brottet finner
Af natten skygd, Missdådare och bof
Nu gå med ulf och räf att söka rof.

Hvad spöklikt skrän af Ufven, som förskräcker
Den fromma Dufvan. Men, då dagen väcker
I lundens kronor all dess sångarslägt,
Då flyr han i sitt hål, af natt betäckt
Också om dagen. Så af mörkret fången
Midt i det christna ljus är bland oss mången,
Som för att se i nattligt djup dess mer
Med bortvänd syn ej klara dagen ser.

Men Trast och Lärka, lifliga och glada,
I källans åder sprittande sig bada
Och sjunga sen, den ena i det blå,
Den andra i det gröna. Gläd dig så
Du trogna själ, som lifsens brunn har renat.
Gläds åt den nåd, som dig med Gud förenat,
Och gjut i tacksamt lof din helga fröjd,
På hoppets vingar öfver stoftet höjd.
Och när du ser i skyn en samlad skara
Beredd att bort till andra stränder fara,
Så gör dig färdig till den snara färd,
Som dig skall föra till en bättre verld.

Men att du måste till det rätta lifvet
Ånyo födas, såsom det är skrifvet,
Det låter dig naturen sjelf förstå
I larfven, som vi se ur busken gå
Mätt af de löf, hans första lefnad närde,
Att till en annan af ett högre värde
Bereda sig i puppan, der han, skild
Från verlden, göms, till dess — hvad härlig bild —
Han bryter skalet och med sköna vingar
I morgonljuset sig bland blomstren svingar.